

VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS
.jaarverslag 2018

VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS

.jaarverslag 2018

uitgegeven door het

.VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS vzw

huis van de vlaamse film

bischoffsheimlaan 38 - 1000 brussel

info@vaf.be

vaf.be

*Met de steun van de Vlaamse minister
van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel en
de Vlaamse minister van Onderwijs*

INHOUD

.jaarverslag 2018

VOORWOORDEN .4	FINANCIEEL .7	CREATIE .15	TALENT- ONTWIKKELING .26
COMMUNICATIE & PROMOTIE .39	PUBLIEKSWERKING .47	GAMEFONDS .53	SCREEN FLANDERS .67
DUURZAAM FILMEN .73	KENNISOPBOUW .77	WERKING .81	VLAAMSE FILM IN CIJFERS .89

VOORWOORD

Alles start met een goed verhaal

Toen ik in mei vorig jaar op het Festival van Cannes de film *Girl* te zien kreeg, voelde ik aan de stilte in de zaal bij de aftiteling welke magie er uitging van het brengen van zo'n mooi en ontroerend verhaal. De tsunami aan prijzen die de film in ontvangst mocht nemen, was ongezien. We mogen als VAF bijzonder fier zijn dat we mee aan de wieg stonden van het debuut van Lukas Dhont. Laat het vooral voor jonge en startende filmmakers een voorbeeld zijn dat het wel degelijk zin heeft om je verhaal te vertellen.

Alles start nu eenmaal met een goed verhaal, of zoals Quentin Tarantino het zei: *"The good ideas will survive."* Dat is ook de reden waarom we als raad van bestuur beslist hebben om een extra impuls te geven aan de scenariofase. We voorzagen hier extra middelen voor, omdat we ervan overtuigd zijn dat dit op lange termijn de kwaliteit van de Vlaamse film ten goede zal komen.

Ook op het vlak van promotie gaven we een duwtje in de rug. Het is nu eenmaal zonde dat na al het harde werk van het schrijven en de opnames, een film er niet zou in slagen om zijn doelpubliek te bereiken omdat alle middelen opgebruikt zijn tijdens het maken van de film. We mogen trots zijn op onze realisaties en moeten ze vooral goed in de markt plaatsen. Daarom besliste de raad van bestuur om op het vlak van promotie extra middelen in te zetten.

Deze maatregelen zullen ongetwijfeld hun vruchten afwerpen. Toch wil ik een warme oproep doen aan de volgende Vlaamse Regering voor extra middelen in de nieuwe bestuursperiode. Er werden in het verleden reeds extra middelen vrijgemaakt voor het VAF/Mediafonds en het VAF/Gamefonds die zeker een boost gegeven hebben. Bij een volgende beheersovereenkomst zal een extra stimulans voor het VAF/Filmfonds nodig zijn, als we als kleine regio grote dingen willen blijven doen. Enkel zo kunnen we een voedingsbodem creëren voor de regisseurs van morgen die ook internationaal een rol kunnen spelen.

Op een moment waarop mensen massaal op straat komen voor het klimaat, mogen we als VAF bijzonder trots zijn op het e-Mission-project dat inzet op duurzaam filmen. Met de CO₂-calculator zijn we erin geslaagd een mentaliteitswijziging teweeg te brengen en het verschil te maken bij elk project. De voorbeelden bewijzen dat er een win-win-situatie ontstaat: besparen in CO₂-uitstoot enerzijds en op het budget door de genomen maatregelen anderzijds. Sinds kort kreeg dit project navolging bij de VRT: de Ketnet-reeks *Buck* werd de eerste reeks die duurzaam werd gefilmd. Het e-Mission-project vormde de leidraad en zo is het VAF ook op het vlak van duurzaamheid een stimulator in Vlaanderen. Zelfs de Europese filmfondsen kijken naar ons

om op dit vlak lessen te trekken. Het is duidelijk dat we erin geslaagd zijn om ook dit jaar als VAF op verschillende vlakken toonaangevend te zijn. Hopelijk kunnen we in de toekomst op dit elan doorgaan. Met het huidige team van medewerkers heb ik er als voorzitter alvast het volste vertrouwen in. ■

Kenneth Taylor
Voorzitter Raad van Bestuur

VOORWOORD

2018 was een goed jaar voor de Vlaamse audiovisuele sector

2018 was voor het VAF een jaar van nieuwkomers en nieuwigheden. Een nieuwe raad van bestuur, een nieuwe directeur-intendant, een nieuwe zakelijk leider en drie nieuwe beheersovereenkomsten. Het VAF/Gamefonds kreeg voor het eerst een voltijds gamecoördinator. En ook het jaarverslag werd in een nieuw kleedje gestoken.

De beheersovereenkomsten 2018-2021 voorzien in meer middelen voor de sector: 2 miljoen EUR meer voor het VAF/Mediafonds en 1 miljoen EUR meer voor het VAF/Gamefonds. Het VAF/Filmfonds blijft status quo, een aandachtspunt voor de toekomst.

Vorig jaar gingen meer dan twee miljoen bioscoopbezoekers naar Vlaamse films als *Patser*, *Girl*, *Niet schieten* en *Sinterklaas en de wakkere nachten* kijken. Op het Festival van Cannes beleefden vijf Vlaamse producties of coproducties hun wereldpremière: *Ce magnifique gâteau !*, *Our Song to War*, *Another Day of Life*, *Nos batailles* en *Girl*, dat met de *Caméra d'Or* bekroond werd.

De definitieve doorbraak van onze Vlaamse reeksen op de internationale markt was in 2018 een feit. The Guardian stelde zich daarop de vraag: *"Is Belgian drama the new Scandi-noir?"*

Onze animatoren, documentairemakers en audiovisuele kunstenaars lieten internationaal mooie prestaties optekenen. *Ceres* en *It* waren op de Berlinale te zien, *Sakawa* mocht naar IDFA en *Bloeistraat 11* viel in de prijzen in Annecy.

Vlaamse games deden het internationaal goed: *Liftoff* werd in Duitsland bekroond met de Comenius EduMedia Award, *Flotsam* haalde de Rising Star Award binnen op Gamescom en *The Almost Gone* werd uitgeroepen tot Most Innovative Game op Casual Connect Europe.

Ook op het vlak van publiekswerking kunnen we resultaten voorleggen. Zo was er de lancering van De FilmClub, een buitenschoolse activiteit voor kleuters, kinderen en jongeren. Daarnaast zien onze filmfestivals hun bezoekersaantallen aangroeien.

Het economisch fonds Screen Flanders investeerde in een reeks prestigeprojecten, waarbij elke euro van het fonds gemiddeld werd omgezet in 8,03 EUR structurele investeringen in het Vlaamse Gewest.

Op het vlak van duurzaamheid behoort het VAF tot de kopgroep van Europese fondsen die systematisch inzetten op de ecologische bewustwording van de sector. Daarom werd beslist om de gedrukte jaarverslagen en papieren aanvraagdossiers definitief af te schaffen.

Over heel het jaar 2018 behandelde het VAF 1.050 aanvragen, van scenario- en productiesteun tot en met tussenkomsten in opleiding en promotie. Het VAF deed daarvoor beroep op 189 commissieleden en 44 coaches. Door de drie fondsen werden 223 dossiers goedgekeurd voor creatiesteun voor een totaalbedrag van 17.394.894 EUR.

In 2018 zette het VAF de lijnen uit voor de komende jaren. Uit de visienota die aansluit op de beheersovereenkomsten citeren we:

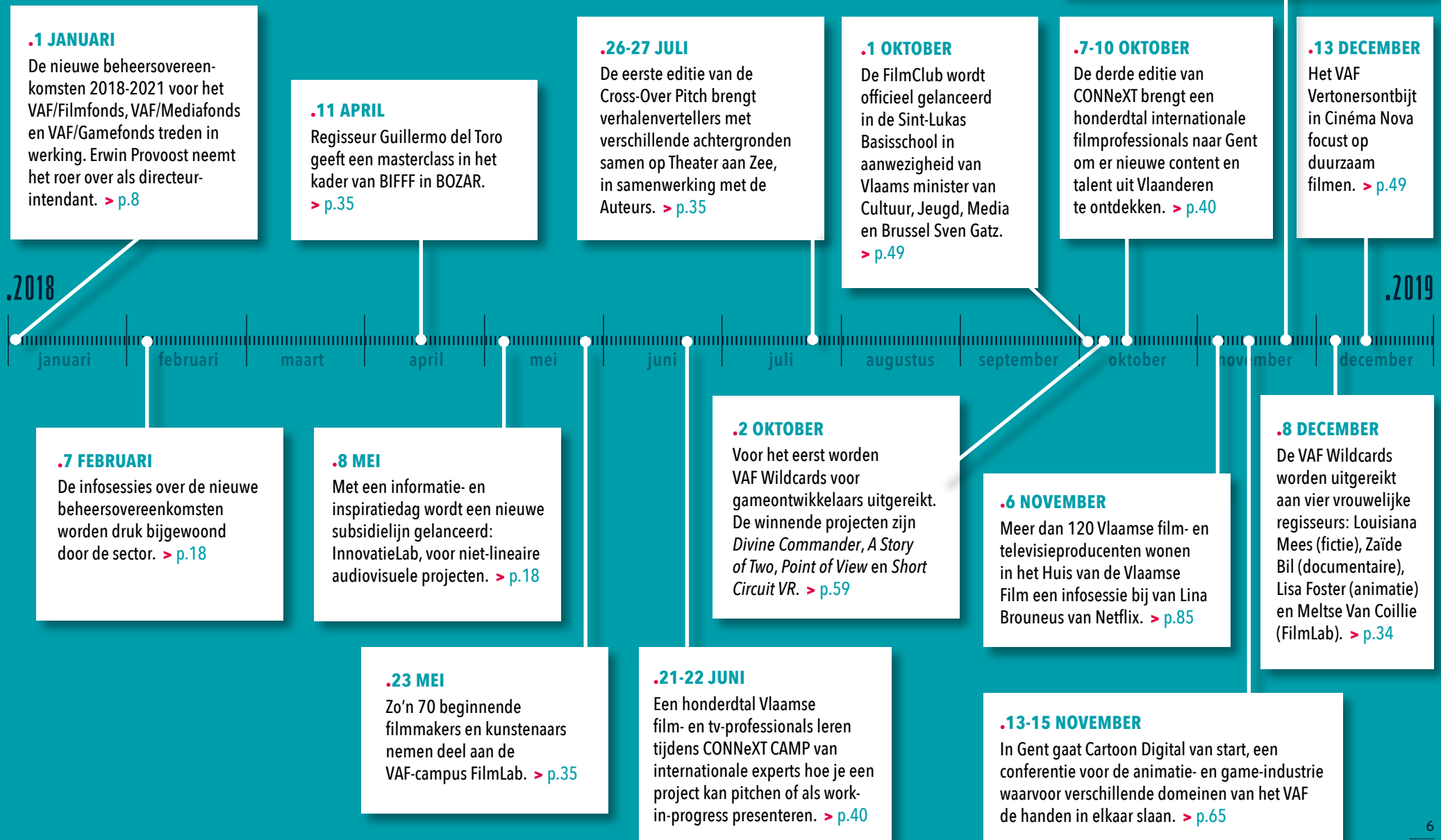
- "Het VAF ijvert voor een beeldcultuur die onze samenleving in al haar facetten capteert, interpreteert of commentarieert en de burger helpt om de samenleving beter te begrijpen."
- "Het VAF heeft oog voor makers en publiek. Producties kunnen een niche bedienen of op een breed bereik mikken. De creaties zetten aan tot reflectie en debat en/of zijn onderhoudend en ontspannend."
- "Het VAF gelooft dat de audiovisuele industrie de beste ambassadeur is om te tonen wie we zijn en waar we voor staan. Voor het verankeren, koesteren en uitdragen van onze culturele en democratische waarden."

Naast deze visienota werd ook een memorandum voor de nieuwe Vlaamse Regering opgesteld, met als uitgangspunt: *"Als Vlaanderen zijn eigen identiteit wil veiligstellen, is er een aanzienlijke inspanning nodig om het wereldbeeld van toekomstige generaties Vlamingen niet enkel door buitenlandse content te laten bepalen. De Vlaamse audiovisuele sector is daarom van strategisch belang."*

In 2019 wil het VAF deze lijnen, die samen met de beleidsmakers en de sector zijn uitgezet, implementeren. ■

Erwin Provoost
Directeur-intendant

.HET VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS IN 2018

.FINANCIEEL

FINANCIEEL

2018 was het eerste jaar van de nieuwe beheersovereenkomsten die lopen tot en met 2021

De vzw VAF is bevoegd voor het VAF/Filmfonds, VAF/Mediafonds en VAF/Gamefonds. Voor Screen Flanders voert het VAF in opdracht van het Agentschap Innoveren en Ondernemen taken uit met betrekking tot projectselectie en promotie.

2018 was het eerste jaar van de nieuwe beheersovereenkomsten van het VAF, die lopen tot en met 2021. In 2018 werd ook de Raad van Bestuur hernieuwd en nam Erwin Provoost het roer over als directeur-intendant van het VAF. Daarnaast werden enkele nieuwe medewerkers verwelkomd en namen we afscheid van een aantal collega's, waaronder zakelijk leider Marijke Vandebuerie, die werd opgevolgd door Frederik Beernaert. Een overzicht van het team en de structuur van het VAF is in het voorlaatste hoofdstuk van dit jaarverslag te vinden.

.DE OPERATIONELE ENTITEITEN VAN HET VAF

Het kader voor de werking van de drie fondsen is vastgelegd in de beheersovereenkomsten met de Vlaamse Gemeenschap voor de periode 2018-2021. In de overeenkomsten wordt bepaald hoeveel middelen het VAF ontvangt voor de verschillende taken en doelen van de fondsen.

DE VIER OPERATIONELE ENTITEITEN ACTIEF BINNEN HET VAF WAREN OOK IN 2018:

- > VAF/Filmfonds
- > VAF/Mediafonds
- > VAF/Gamefonds
- > Screen Flanders

. HET VAF/FILMFONDS IN 2018

Het kader voor de werking 2018 ligt vast in de beheersovereenkomst 2018-2021 met de Vlaamse Gemeenschap. Met de referentiebedragen uit de beheersovereenkomst als basis werd er in 2018 een desindexatie toegepast van 18.000 EUR op de werkingskosten. Daarnaast werd er voor Publiekswerking en voor het loongedeelte van de werkingskosten een indexatie toegevoegd van respectievelijk 15.000 EUR en 8.000 EUR.

DOTATIE VAF/FILMFONDS 2018

STEUN AAN CREATIE	10.660.000 EUR
PROMOTIE & COMMUNICATIE	825.000 EUR
TALENTONTWIKKELING	600.000 EUR
PUBLIEKSWERKING	3.995.000 EUR
WERKINGSKOSTEN	1.675.000 EUR
PROMOTIE SCREEN FLANDERS	45.000 EUR
TOTAAL	17.800.000 EUR

OPSPLITSING DOTATIE VOOR STEUN AAN CREATIE VAF/FILMFONDS 2018

ANIMATIE	1.475.000 EUR
DOCUMENTAIRE	1.475.000 EUR
FICTIE	6.910.000 EUR
FILMLAB	400.000 EUR
INNOVATIELAB	400.000 EUR
TOTAAL	10.660.000 EUR

> Toegekende steun aan creatie wordt volledig in de kostenrekeningen van het fonds opgenomen op het moment van goedkeuring. Daarmee sluit de boekhouding nauw aan bij de principes van de beheersovereenkomst, waar het moment van goedkeuring eveneens als basis geldt voor de toetsing aan maxima en referentiebedragen.

BESCHIKBAAR TOTAALBUDGET VAF/FILMFONDS 2018

DOTATIE VLAAMSE GEMEENSCHAP (EXCLUSIEF PROMOTIE SCREEN FLANDERS)	17.755.000 EUR
VRIJGAVEN EN EXPLOITATIE-INKOMSTEN	364.081 EUR
OVERDRACHT BUDGET CREATIE 2017	0 EUR
OVERIGE INKOMSTEN	214.004 EUR
TOTAAL	18.333.085 EUR

> De vrijgaven zijn terugnames van steunbedragen van eerder goedgekeurde projecten die stopgezet werden of van steun die niet integraal werd opgenomen.

BESTEDING VAF/FILMFONDS 2018

	BUDGET (EUR)	UITVOERING (EUR)
STEUN AAN CREATIE		
GOEDKEURINGEN ANIMATIE	1.959.163	1.613.109
GOEDKEURINGEN DOCUMENTAIRE	1.200.427	1.359.750
GOEDKEURINGEN FICTIE	7.203.802	7.567.995
GOEDKEURINGEN FILMLAB	213.615	145.274
GOEDKEURINGEN INNOVATIELAB	400.000	282.500
SUBTOTAAL STEUN AAN CREATIE	10.977.007	10.968.628
PROMOTIE & COMMUNICATIE		
PROMOTIE & COMMUNICATIE FLANDERS IMAGE	642.693	707.750
STEUN VOOR DISTRIBUTIE, PROMOTIE- EN REISKOSTEN	246.595	207.366
SUBTOTAAL PROMOTIE & COMMUNICATIE	889.288	915.116
TALENTONTWIKKELING		
TALENTONTWIKKELING	514.529	485.423
ONDERSTEUNING BEROEPSORGANISATIES	90.000	90.000
SUBTOTAAL TALENTONTWIKKELING & KENNISOPBOUW	604.529	575.423
PUBLIEKSWERKING		
STRUCTURELE STEUN	3.522.329	3.522.329
PROJECTSUBSIDIES	153.000	151.400
STIMULERINGSBELEID	187.671	189.500
REGIONALE SPREIDING	150.000	118.975
SUBTOTAAL PUBLIEKSWERKING	4.013.000	3.982.204
WERKINGSKOSTEN		
ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	1.849.261	1.977.201
SUBTOTAAL WERKINGSKOSTEN	1.849.261	1.977.201
TOTAAL	18.333.085	18.418.572

➤ Binnen het domein Steun aan creatie werd er 10.968.628 EUR goedgekeurd t.o.v. een budget van 10.977.007 EUR. Er is een onderbesteding van 8.379 EUR. Ook op de domeinen Talentontwikkeling (29.106 EUR) en Publiekswerking (30.796 EUR) is er een overschot. We sluiten 2018 af met een negatief resultaat van 85.487 EUR. Dit resultaat wordt samengevoegd met het resultaat van de overige fondsen. ■

. HET VAF/MEDIAFONDS IN 2018

De bedragen in de tabel zijn de referentiebedragen zoals die zijn voorzien in de beheersovereenkomst VAF/Mediafonds 2018-2021, aangevuld met 1.000.000 EUR via het excedent van de VRT. De middelen werden in het begin van 2018 gedisindexeerd met 1.000 EUR en eind 2018 opnieuw geïndexeerd met 1.000 EUR. Het excedent van de VRT werd volledig toegewezen aan steun aan creatie.

Sinds 2014 is de Stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector van kracht, waarbij de dienstenverdelers geacht worden bij te dragen aan de productie van audiovisuele creaties. De dienstenverdelers kunnen kiezen voor een forfaitaire bijdrage of voor een bijdrage per abonnee. Ze kunnen hun bijdrage leveren in de vorm van rechtstreekse coproductie van audiovisuele creaties die voldoen aan de bepalingen van het uitvoeringsbesluit, of ze kunnen hun bijdrage storten in het VAF/Mediafonds.

IN 2018 KOZEN DEZE DIENSTENVERDELERS VOOR EEN BIJDRAGE AAN HET VAF/MEDIAFONDS OP BASIS VAN HET AANTAL ABONNEES:

- > M7 Group SA (TV Vlaanderen)
- > Stieve NV
- > Orange Belgium
- > Nethys (Tecteo Group) (VOO)

DE BIJDRAGE 2018 PER ABONNEE WAS 1,3725 EUR.

Proximus voldoet al sinds de aanvang aan de verplichting door rechtstreekse coproductie. Ook Telenet besloot om vanaf 2016 rechtstreeks te investeren in coproductie. Het totale bedrag dat naar het VAF/Mediafonds kwam in 2018 is samengesteld uit de bijdragen van de genoemde dienstenverdelers met relatief weinig abonnees in Vlaanderen en bedroeg 147.125 EUR.

De middelen uit de stimuleringsbijdrage van de dienstenverdelers die aan het VAF/Mediafonds gestort worden, zijn zoals bepaald in de beheersovereenkomst als volgt verdeeld: 65% voor fictiereeksen, 17,5% voor animatiereeksen en 17,5% voor documentairereeksen.

DOTATIE VAF/MEDIAFONDS 2018

STEUN AAN CREATIE	6.034.000 EUR
ANIMATIE	979.296 EUR
DOCUMENTAIRE	979.296 EUR
FICTIE	3.595.948 EUR
INNOVATIELAB	479.460 EUR
PROMOTIE	225.000 EUR
TALENTONTWIKKELING	210.000 EUR
WERKINGSKOSTEN	545.000 EUR
TOTAAL	7.014.000 EUR

OVERZICHT DOTATIE EN BIJDRAGEN DIENSTENVERDELERS VOOR STEUN AAN CREATIE 2018

	DOTATIE (EUR)*	DIENSTENVERDELERS (EUR)	TOTAAL (EUR)
ANIMATIEREEKSEN	979.296	25.747	1.005.043
DOCUMENTAIREEEKSEN	979.296	25.747	1.005.043
FICTIEREEKSEN	3.595.948	95.631	3.691.579
INNOVATIELAB	479.460	0	479.460
TOTAAL	6.034.000	147.125	6.181.125 EUR

*het cijfer van de dotatie bevat ook de extra 1.000.000 EUR via het excedent van de VRT

BESCHIKBAAR TOTAALBUDGET VAF/MEDIAFONDS 2018

DOTATIE VLAAMSE GEMEENSCHAP	7.014.000 EUR
BIJDRAGEN DIENSTENVERDELERS	147.125 EUR
VRIJGAVEN	95.761 EUR
OVERDRACHT BUDGET CREATIE 2017	0 EUR
OVERIGE INKOMSTEN	21.940 EUR
TOTAAL	7.278.826 EUR

BESTEDING VAF/MEDIAFONDS 2018

Toegekende steun aan creatie wordt in principe volledig in de kostenrekeningen van het fonds opgenomen op het moment van goedkeuring. Daarmee sluit de boekhouding

nauw aan bij de principes van de beheersovereenkomst, waar het moment van goedkeuring eveneens als basis geldt voor de toetsing aan maxima en referentiebedragen.

	BUDGET (EUR)	UITVOERING (EUR)
STEUN AAN CREATIE		
GOEDKEURINGEN ANIMATIE	961.458	1.073.400
GOEDKEURINGEN DOCUMENTAIRE	947.182	936.400
GOEDKEURINGEN FICTIE	3.888.785	4.350.000
GOEDKEURINGEN INNOVATIELAB	479.460	30.000
SUBTOTAAL STEUN AAN CREATIE	6.276.885	6.389.800
ANDERE		
PROMOTIE	225.000	196.173
TALENTONTWIKKELING	210.000	183.796
ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	566.941	538.701
SUBTOTAAL ANDERE	1.001.941	918.670
TOTAAL	7.278.826	7.308.470

RESULTAAT VAF/MEDIAFONDS 2018

Het VAF/Mediafonds sluit het jaar af met een negatief boekhoudkundig resultaat van 29.645 EUR.

Het volledige resultaat van -29.645 EUR wordt samengevoegd met het resultaat van de andere fondsen. ■

. HET VAF/GAMEFONDS IN 2018

De werking van het VAF/ Gamefonds wordt geregeld door de beheersovereenkomst 2018-2021 van het VAF/Gamefonds. Tegenover de vorige beheersovereenkomst werd het budget met 1.000.000 EUR verhoogd vanuit het Departement

Media, waardoor het totale budget 2018 volgens de beheersovereenkomst neerkomt op 1.730.000 EUR, samengesteld uit 1.550.000 EUR dotatie Media en 180.000 EUR dotatie Onderwijs.

DOTATIE VAF/GAMEFONDS 2018

SERIOUS GAMES (INCL. GAMES VOOR HET ONDERWIJS)	350.000
ENTERTAINMENTGAMES EN ARTISTIEKE GAMES	1.035.000
PREMIES VOOR CREATIE EN PROMOTIE	1.385.000
EXTRA INITIATIEVEN VOOR DE GAMESECTOR	110.000
BEROEPSORGANISATIES	15.000
WERKINGSKOSTEN	220.000
TOTAAL	1.730.000 EUR

Aan de dotatie 2018 voor educatieve games en de dotatie 2018 voor artistieke en entertainment games werd respectievelijk 62.676 EUR en 58.380 EUR aan vrijgaven toegevoegd van eerder goedgekeurde projecten die zijn stopgezet of van projecten waarvan de steun niet integraal werd opgenomen. Dit brengt het beschikbare budget 2018 op respectievelijk 412.676 EUR en 1.093.380 EUR.

Toegekennde steun aan creatie wordt volledig in de kostenrekeningen van het fonds opgenomen op het moment van goedkeuring. Daarmee sluit de boekhouding nauw aan bij de principes van de overeenkomst tussen de Vlaamse Regering en het VAF, waar het moment van goedkeuring eveneens als basis geldt voor de toetsing aan maxima en referentiebedragen. Bij educatieve games werd er 92.154 EUR minder besteed dan het beschikbare budget.

KERNCIJFERS VAN DE BEGROTINGSUITVOERING VAF/GAMEFONDS 2018

	BUDGET (EUR)	UITVOERING (EUR)
STEUN AAN CREATIE		
GOEDKEURINGEN SERIOUS GAMES (INCL. GAMES VOOR HET ONDERWIJS)	412.676	320.523
GOEDKEURINGEN ENTERTAINMENTGAMES EN ARTISTIEKE GAMES	1.093.380	1.218.895
SUBTOTAAL STEUN AAN CREATIE	1.506.056	1.539.418
EXTRA INITIATIEVEN VOOR DE GAMESECTOR		
EXTRA INITIATIEVEN VOOR DE GAMESECTOR	125.000	99.405
WERKINGSKOSTEN		
ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	228.473	201.491
TOTAAL	1.859.529	1.840.314

BESCHIKBAAR TOTAALBUDGET VAF/GAMEFONDS 2018

DOTATIE	1.730.000
VRIJGAVEN STEUN AAN CREATIE	121.056
OVERDRACHT BUDGET CREATIE 2017	0
OVERIGE INKOMSTEN WERKING	8.473
TOTAAL	1.859.529 EUR

Bij artistieke en entertainment games werd dan weer 125.515 EUR meer besteed dan het beschikbare budget. Dit leidt tot een netto tekort van 33.361 EUR op de steun aan creatie.

De werking van het VAF/Gamefonds is opgenomen binnen de structuur van het Vlaams Audiovisueel Fonds vzw. De werkingskosten van het VAF worden via een verdeelsleutel over de verschillende fondsen verdeeld.

Het VAF/Gamefonds sluit het boekjaar 2018 af met een positief resultaat van 19.216 EUR, samengesteld uit 33.361 EUR tekort op steun aan creatie en een overschot op het domein werking (26.982 EUR) en de extra initiatieven voor de sector (25.595 EUR). Dit resultaat van 19.216 EUR wordt samengevoegd met het resultaat van de andere fondsen. ■

.RESULTAAT VAF VZW 2018

Het globale verlies van het boekjaar van alle operationele entiteiten (VAF/Filmfonds, VAF/Mediafonds,

VAF/Gamefonds, Screen Flanders) bedraagt 96.413 EUR, als volgt samengesteld:

RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR VAF/FILMFONDS	-85.487 EUR
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR VAF/MEDIAFONDS	-29.645 EUR
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR VAF/GAMEFONDS	19.216 EUR
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR SCREEN FLANDERS	-497 EUR
TOTAAL	-96.413 EUR

Een gedeelte van het negatieve resultaat wordt gecompenseerd door een onttrekking aan het bestemd fonds voor enkele belangrijke investeringen in o.a. de website en de verdere ontwikkeling van de database. Er werd

een bedrag onttrokken van 81.938 EUR. Het resterende negatief resultaat van 14.475 EUR wordt overgeboekt naar de balans en gecompenseerd met het overgedragen positief resultaat van de vorige boekjaren. ■

.CREATIE

2018 IN CIJFERS

In totaal **7** majoritair **Vlaamse tv-reeksen** (animatie, documentaire en fictie samen) werden in 2018 ondersteund, tegenover 11 in 2017: hogere bedragen per reeks haalden het aantal productioneel gesteunde reeksen naar beneden.

18 aanvragen in **InnovatieLab**: een mooi begin voor deze nieuwe categorie.

19 coachingtrajecten in 2018 versus 5 in 2017: het VAF zette nog actiever in op begeleiding.

45 commissievergaderingen voor **VAF/Filmfonds** en **VAF/Mediafonds**.

84 aanvragen scenariosteun voor lange **fictiefilms** (inclusief kinderfilm): dit is een record.

120 commissieleden (effectieven en plaatsvervangers) stonden paraat om de instroom aan aanvragen te beoordelen.

406 steunaanvragen bij het **VAF/Filmfonds** en **60** bij het **VAF/Mediafonds**.

High-end fictiereeksen konden voor het eerst met **1,3 MILJOEN EUR** ondersteund worden, ook als vervolgreeks.

CREATIE

Het VAF geeft financiële steun in de opeenvolgende stadia van uitwerking: **scenario, ontwikkeling en productie**.

De afdeling Creatie van het VAF heeft als hoofdtaak **het ondersteunen van nieuwe Vlaamse audiovisuele projecten**. Via het VAF/Filmfonds worden volgende creaties betoelaagd: **fictiefilms, documentaires, animatiefilms en FilmLab-projecten**. Die laatste categorie is eerder gericht op het kunstencircuit. Het VAF/Mediafonds steunt **tv-reeksen** in de categorieën fictie, animatie en documentaire die tot stand komen in coproductie met een Vlaamse omroep. Beide fondsen delen een nieuwe categorie: **InnovatieLab**. Met deze subsidie lijn stimuleren en cofinancieren

we niet-lineaire projecten in diverse vormen: **interactieve projecten, VR- en AR-projecten, webseries en crossmediale toepassingen**.

Het VAF geeft financiële steun in de opeenvolgende stadia van uitwerking: **scenario, ontwikkeling en productie**. Projecten die pas heel laat in het proces bij het VAF binnenkomen, komen enkel in aanmerking voor 'productiesteun na start opnames'.

Daarnaast voorziet het VAF ook **coaching** voor interessante projecten waar voor bepaalde aspecten te weinig

• *Mush-Mush and the Mushables*,
in productie 2018

• *Brussels Jazz Orchestra: Keep it Fresh!*,
in productie 2018

**COPRODUCTIES MET ANDERE
LANDEN EN REGIO'S KUNNEN
WORDEN GESTEUND, VOOR ZOVER
ER VOLDOENDE CREATIEVE INPUT
VANUIT VLAANDEREN AANWEZIG IS**

ervaring of expertise aan boord is. Dit is coaching op maat en de begeleiding kan voor uiteenlopende onderdelen gebeuren: scenariostructuur, dialogen, inhoudelijke aspecten, regie, werken met acteurs, montage, marketing, enz.

Naast creaties van Vlaamse origine (majoritaire producties) stapt het VAF ook mee in **coproducties** met andere landen en regio's (minoritaire producties). Die steun is beperkter en komt later in het financieringstraject. Met de natuurlijke partners Nederland en de Franse Gemeenschap bestaan er vaste wederkerigheidsakkoorden.

Het fonds steunt in het kader van deze afspraken evenveel coproducties met het andere territorium op het vlak van fictie, documentaire en animatie. De vaste wederkerigheid slaat op lange formaten. Kortere projecten worden meegenomen in de reguliere commissiewerking van de fondsen. Coproducties met andere landen en regio's kunnen eveneens worden gesteund, voor zover er voldoende creatieve input vanuit Vlaanderen aanwezig is.

Alle aanvragen moeten bij indiening beantwoorden aan bepaalde

criteria en worden vervolgens beoordeeld en geselecteerd door **beoordelingscommissies** met externe deskundigen: 14 verschillende commissies zijn actief voor het VAF/ Filmfonds en VAF/Mediafonds samen.

Jaarlijks zijn er per commissie twee tot drie indieningsdeadlines. Dit geeft een totaal van ongeveer 45 commissievergaderingen per jaar waar alles samen ongeveer 120 externe deskundigen (vaste en plaatsvervangende leden) voor klaarstaan. Enkel de meest overtuigende projecten blijven na selectie over. ■

NIEUW IN 2018

HET AANTAL COMMISSIELEDEN
WERD TERUGGEBRACHT
VAN ZES NAAR VIJF

Het domein Creatie is van nature gekenmerkt door **recurrente activiteiten**: deadlines en commissierondes liggen grotendeels voor een heel jaar vast. Het gros van de bedrijvigheid binnen het team van projectbeheerders zit vooral in het vlot en correct verwerken van de vele steunaanvragen in diverse categorieën, met de hieraan verbonden beoordelingscommissies. Ieder jaar zijn er daarnaast ook een aantal nieuwigheden en/of extra initiatieven te melden.

Naar aanleiding van de invoering van de nieuwe beheersovereenkomsten organiseerde het VAF op 7 februari 2018 druk bijgewoonde **infosessies** over de veranderingen die deze met zich meebrachten.

De dotatie in de **beheersovereenkomst van het VAF/Mediafonds** werd opgetrokken met 2 miljoen EUR. Een deel hiervan werd ingezet voor Creatie en maakte nieuwe accenten mogelijk.

HOGERE MAXIMA VOOR SCENARIO, ONTWIKKELING EN PRODUCTIE

Onze fictiereeksen worden steeds vaker opgemerkt in en verkocht aan het buitenland. Sinds kort dienen belangrijke buitenlandse spelers zich soms zelfs aan als cofinancier. Uit de *Doorlichting van het Vlaams Audiovisueel Beleid* (Econopolis, 2017) kwam onder meer de aanbeveling om meer tijd en dus meer middelen

te besteden aan de scenario-ontwikkeling van high-end-reeksen om de internationale doorbraak van Vlaams tv-drama te verduurzamen. Ook werd gewezen op het belang van een voldoende hoge production value van deze reeksen om internationaal mee te draaien. Daarom werd ervoor geopteerd om de VAF-bedragen in de diverse stadia gevoelig op te trekken.

INVOERING VAN VIJF FICTIECATEGORIEËN MET RICHTINGGEVENDE CRITERIA EN AANGEPASTE BEDRAGEN

In dezelfde studie werd het voorstel geformuleerd om het steunbedrag te koppelen aan het soort reeks en ook vervolgrekken volwaardig te steunen, omdat het bestaan van een volgend seizoen een fictiereeks meer aantrekkelijk maakt voor buitenlandse kopers. Ook deze aanbeveling werd geïmplementeerd (zie kader op volgende pagina).

INVOERING INNOVATIELAB

Een nieuwe beheersovereenkomst is het uitgelezen moment om in te spelen op recente ontwikkelingen en tendensen in het veld en om deze beter te stimuleren. Tot en met 2017 was het VAF/Mediafonds – op de crossmediale afgeleiden na – volledig gefocust op televisie-uitzending. De basis van het VAF/Mediafonds is immers de driehoek van VAF, Vlaamse omroep en onafhankelijke productiesector. Met ingang van 2018 werden de

steunmogelijkheden uitgebreid naar webreeksen, gefinancierd door de Vlaamse omroepen. Dit zijn reeksen met veelal korte webisodes, die worden gemaakt voor online consumptie, en dus niet te verwarren met het bekijken van een reeks via een OTT-speler zoals Netflix. Ze spreken vaak een jonger publiek aan. Voor dit relatief nieuwe fenomeen werd een afzonderlijke subsidielijng geopend, namelijk InnovatieLab, waarin ook andere niet-lineaire vertelvormen werden samengebracht. De crossmediale afgeleiden werden crossmediale 'toepassingen', een kleine semantische aanpassing die erop duidt dat de 360°-aanpak van projecten steeds vaker een totaalaanpak betekent en niet gewoon een uitloper van een tv-reeks.

De nieuwe **beheersovereenkomst voor het VAF/Filmfonds** voorzag in tegenstelling tot het VAF/Mediafonds geen verhoging van middelen. Daar was het dus schuiven met bestaande middelen om nieuwe accenten te leggen.

INNOVATIELAB

Binnen de dotatie van het VAF/Filmfonds werd budget samengebracht uit de verschillende categorieën en VAF-domeinen om in combinatie met nieuwe middelen uit het VAF/Mediafonds de start van InnovatieLab mogelijk te maken. Binnen het VAF/Filmfonds werden de interactieve, VR- en AR-projecten vroeger al sporadisch

ingediend en ondersteund. We zagen af en toe een project opduiken in FilmLab, documentaire en animatie. Ze bleven echter ondervetegenwoordigd en verdronken tussen de lineaire projecten binnen de gewone commissies. Ze waren weinig zichtbaar en werden beoordeeld door commissies die niet altijd affiniteit hadden met deze nieuwe vertelvormen. Daarom werden ze, samen met webreeksen en crossmediale toepassingen, in het nieuw opgerichte InnovatieLab samengebracht.

FILMLAB

Met de komst van InnovatieLab werd de missie van FilmLab sterker toegespitst op lineaire audiovisuele projecten voor het kunstencircuit. Voor korte FilmLab-projecten werd ontwikkelingssteun ingevoerd, omdat deze atypische projecten vaak veel onderzoek vergen in een vroeg stadium. Er kwamen ook aparte maxima voor deze categorie. In het verleden werd in de beheersovereenkomst veelal verwezen naar maxima uit andere categorieën, maar dit strookte niet met de budgettaire realiteit van FilmLab.

SCENARIO EN IMPULSPREMIE

Binnen de creatie categorieën werden bepaalde scenariopremies verhoogd en werd de automatische impulspremie beter afgestemd op de selectieve premies. Dit past in de intenties van het VAF om zwaarder in te zetten op

scenario. De 12.500 EUR scenariopremie voor lange fictiefilm was bijvoorbeeld onveranderd ten opzichte van de periode van voorganger Fonds Film in Vlaanderen.

Begin 2018 vonden ook de **commissiewissels** plaats. Zo werd voor iedere beoordelingscommissie een aantal nieuwe leden aangezocht, waardoor er opnieuw een gezonde mix van continuïteit en vernieuwing tot stand werd gebracht. Het aantal leden werd teruggebracht van zes naar vijf. Het rekruteren van deskundigen is niet evident, zeker in een klein taalgebied als Vlaanderen en bij buitenlanders die het Nederlands machtig zijn. Een kleine inkrimping van de commissiebezetting leek daarom wenselijk zonder dat hierdoor fundamenteel aan expertise wordt ingeboet.

Op vraag van de sector werd de **maximum steunintensiteit voor overheidssteun** herbekeken en opgetrokken. Aangezien naast steun van publieke fondsen en overheden (ook buitenlandse!) ook fiscale maatregelen zoals de Belgische taxshelter meetellen om dit percentage te berekenen, was dit voor sommige, minder commerciële projecten een noodzakelijke ingreep. ■

VIJF FICTIECATEGORIEËN MET RICHTINGGEVENDE CRITERIA VOOR TV-REEKSEN

HIGH-END REEKSEN	• Hoge production value (bv. historisch drama, veel SFX, topcast, veel locaties/dure decors, veel draaidagen, ...) • Internationale potentie: perspectief op betekenisvolle internationale verkoop of internationale coproductie ... • Productiebudget: minimum 5.000.000 EUR • Max. steun VAF/Mediafonds: 1.300.000 EUR (waarbinnen 75.000 EUR scenario steun en te bepalen bedrag ontwikkelingssteun)
DOMESTIC REEKSEN	• In essentie geconcipieerd voor de lokale markt, met een relatief kleine kans op internationale export • Groot binnenlands bereik • Familiepubliek • Gericht op grote lokale herkenbaarheid (typische humor, actualiteit, vedetten, ...) • Max. steun VAF/Mediafonds: 800.000 EUR (waarbinnen 50.000 EUR scenario steun en te bepalen bedrag ontwikkelingssteun)
EIGENZINNIGE REEKSEN	• Atypisch • Voor de 'meerwaardezoeker' • Minder evident qua thema, structuur of vormgeving • Verrassend • Max. steun VAF/Mediafonds: 800.000 EUR (waarbinnen 50.000 EUR scenario steun en te bepalen bedrag ontwikkelingssteun)
EXPERIMENTELE REEKSEN	• Niche • Volledig buiten de lijntjes • Zeer grote vrijheid voor de makers • Productiebudget: low to no budget; maximum 1.000.000 EUR • Max. steun VAF/Mediafonds: 500.000 EUR (waarbinnen 50.000 EUR scenario steun en te bepalen bedrag ontwikkelingssteun)
KINDER- EN JEUGDREEKSEN	• Maatschappelijk interessant • Inhoudelijke en/of vormelijke meerwaarde • Bestemd voor jong publiek van 0 tot 12 jaar • Max. steun VAF/Mediafonds: 500.000 EUR (waarbinnen 50.000 EUR scenario steun en te bepalen bedrag ontwikkelingssteun)

GOEDKEURINGEN

Hiernaast geven we een greep uit de aanvragen die werden goedgekeurd op het budget 2018. Bij lange fictiefilm gaat het om projecten in productie ontwikkeling. Voor een volledig overzicht van de goedkeuringen in de fase van scenario, ontwikkeling, productie, productie na start opnames en minoritair gesteunde projecten verwijzen we naar onze website.

EEN OVERZICHT VAN DE GOEDGEKEURDE AANVRAGEN:

- [Toegekende steun VAF/Filmfonds Fictie](#)
- [Toegekende steun VAF/Filmfonds Documentaire](#)
- [Toegekende steun VAF/Filmfonds Animatie](#)
- [Toegekende steun VAF/Filmfonds FilmLab](#)
- [Toegekende steun VAF/Filmfonds InnovatieLab](#)

EEN GREEP UIT DE PRODUCTIONELE GOEDKEURINGEN VAN MAJORITAIR VLAAMSE PROJECTEN VAF/FILMFONDS OP BUDGET 2018

TITEL	REGISSEUR	SCENARIST	PRODUCTENT
PRODUCTIONELE ONTWIKKELING FICTIE LANG			
Red Sara	Jan Verheyen en Lien Willaert	Lien Willaert	Eyeworks Film & TV Drama
The Chapel	Dominique Deruddere	Dominique Deruddere	Savage Film
KWSK	Adil El Arbi en Bilal Fallah	Jan Van Dyck, Adil El Arbi en Bilal Fallah	Caviar Antwerp
Zes dagen	Eric Wirix en Frank Van Mechelen	Koen Sonck, Dirk Nielandt en Eric Wirix	Skyline Entertainment
Thierry	Peter Monsaert	Peter Monsaert	Lunanime
La Civil	Teodora Ana Mihai	Teodora Ana Mihai en Habacuc Antonio De Rosario	Menuetto
True Biker	Lieven Van Baelen	Lieven Van Baelen, Magnus McCullagh & Charlie Brafman	Czar Film & TV
The Age of Magic	Peter Krüger	Peter Krüger en Ben Okri	Inti Films
PRODUCTIESTEUN KINDER- EN JEUGDFILM FICTIE LANG			
Mijn vader is een saucisse	Anouk Fortunier	Jean-Claude van Rijckeghem	A Private View
PRODUCTIESTEUN FICTIE KORT			
Grapefruit	Henry Andres Disotuar Colombat	Henry Andres Disotuar Colombat	Finders Keepers
Operatie Kazuifel	Iwein Segers en Niels Snoek	Iwein Segers en Niels Snoek	De Pasja
The Memory Shop	Christiaan Neu	Jean Ryckebosch	Vivi Film
Waan	Laura Van Haecke	Laura Van Haecke	Serendipity Films
Achtien	Dimitri Baronheid en Olivier Lambrechts	Dimitri Baronheid en Olivier Lambrechts	Animal Tank
FKTF (French Kissing Tooth Fairy)	Aline Boyen	Aline Boyen	Hamlet Films
Mayday	Christina Vandekerckhove	Christina Vandekerckhove	Lunanime
The sky was pink	Jules Comes	Jules Comes	Quetzalcoatl
PRODUCTIESTEUN DOCUMENTAIRE			
Brussels Jazz Orchestra: Keep it Fresh!	Guy Fellemans	Guy Fellemans	Bulletproof Cupid
Sticking Points	Flo Flamme	Flo Flamme	Minds Meet
The Golden Forest	Laure Cops en Wouter Vanmol	Laure Cops en Wouter Vanmol	Cassette for timescapes
ALL-IN	Volkan Üce	Volkan Üce	Cassette for timescapes
Fierté Nationale	Sven Augustijnen	Sven Augustijnen	Auguste Orts
Ik schilder met schilders	Jacques Servaes	Jacques Servaes	Menuetto
Love is not an Orange	Otilia Babara	Otilia Babara	Clin d'oeil films
PRODUCTIESTEUN ANIMATIE			
E6-D7	Eno Swinnen	Eno Swinnen	Animal Tank
Little Ox	Patrick Vandebroeck en Raf Wathion	Patrick Vandebroeck en Raf Wathion	Wenneker.be
Two, three snails, a lady	Johan Grimonprez en Kostas Ioannidis	Johan Grimonprez en Kostas Ioannidis	Lunanime
Easter Eggs	Nicolas Keppens	Nicolas Keppens	Animal Tank
Le Crepuscule	Laura Vandewynckel	Laura Vandewynckel	Walking the Dog
Mozaiek	Imge Özbilge	Imge Özbilge	Lunanime
PRODUCTIESTEUN FILMLAB			
Charlemagne	Wim Janssen	Wim Janssen	Wim Janssen
NY Taxi Film	Nicolas Provost	Nicolas Provost	Nicolas Provost
Waiting Working Hours	Ben De Raes	Ben De Raes	Serendipity Films
Places of Articulation	Effi Weiss en Amir Borenstein	Effi Weiss en Amir Borenstein	La chose à trois jambes
PRODUCTIESTEUN INNOVATIELAB			
GLAD THAT I CAME, NOT SORRY TO DEPART	Azam Masoumzadeh	Azam Masoumzadeh	Cassette for timescapes
The Golden Forest	Laure Cops en Wouter Vanmol	Laure Cops en Wouter Vanmol	Cassette for timescapes

EEN GREEP UIT DE PRODUCTIONELE GOEDGEURINGEN VAN MAJORITAIR VLAAMSE PROJECTEN VAF/MEDIAFONDS OP HET BUDGET 2018

EEN OVERZICHT VAN DE GOEDGEKEURDE
AANVRAGEN:

[Toegekende steun VAF/Mediafonds Fictiereeksen](#)

[Toegekende steun VAF/Mediafonds Documentaireeksen](#)

[Toegekende steun VAF/Mediafonds Animatiereeksen](#)

[Toegekende steun VAF/Mediafonds InnovatieLab](#)

TITEL	REGISSEUR	SCENARIST	PRODUCENT
PRODUCTIESTEUN FICTIEREEKSEN			
De Kraak	Joost Wynant en Frank Van Mechelen	Kristof Hoefkens en Maarten Goffin	De Mensen
Een Goed Jaar	Kadir Balci	Jean-Claude van Rijckeghem en Pierre De Clercq	Mockingbird Productions
O die lieve Sint	Stijn Coninx	Hugo Matthysen	Sylvester TV
Beau Séjour 2	Nathalie Basteyns en Kaat Beels	Sanne Nuyens, Roel Mondelaers en Bert Van Dael	De Mensen
PRODUCTIESTEUN DOCUMENTAIREEEKSEN			
Bariloche	Zeger van der Donckt	Eric Goens	Het Nieuwshuis
Onze Natuur	Serge Leurs	Joost Tack, Mathias Claeys en Jacques Boon	Hotel Hungaria
PRODUCTIESTEUN ANIMATIEREEKSEN			
Mush-Mush	Joeri Christiaen	Elfriede De Rooster	THURISTAR

AANTAL PROJECTEN PER TV-ZENDER INGEDIEND BIJ HET VAF/MEDIAFONDS

ANIMATIE	Medialaan			SBS Belgium	VRT			Totaal
	VTM	VTMkids	Q2	Vier	Eén	Canvas	Ketnet	
AANTAL PROJECTEN		1					10	
TOTAAL		1				10		11
DOCUMENTAIRE	Medialaan			SBS Belgium	VRT			Totaal
	VTM	VTMkids	Q2	Vier	Eén	Canvas	Ketnet	
AANTAL PROJECTEN	1			1	1	10		
TOTAAL		1		1	11			13
FICTIE	Medialaan			SBS Belgium	VRT			Totaal
	VTM	VTMkids	Q2	Vier	Eén	Canvas	Ketnet	
AANTAL PROJECTEN	6			3	5	2	3	
TOTAAL		6		3		10		19
INNOVATIELAB	Medialaan			SBS Belgium	VRT			Totaal
	VTM	VTMkids	Q2	Vier	Eén	Canvas	Ketnet	
AANTAL PROJECTEN	1	3	2		1			
TOTAAL		6				1		7

DE CIJFERS EN WAT ZE ONS VERTELLEN

OP [ONZE WEBSITE](#) KAN JE DE CONCRETE AANTALLEN VINDEN M.B.T. AANVRAGEN, GOEDKEURINGEN EN AFWIJZINGEN IN 2018 PER FONDS, PER DOMEIN EN PER CATEGORIE OF BEOORDELINGSCOMMISSIE

Het **totale aantal aanvragen binnen het VAF/Filmfonds en het VAF/Mediafonds** was in 2018 vergelijkbaar met 2017. Met een totaal van 466 in 2018 te behandelen dossiers blijft dit een groot volume. Een aantal projecten werd begin 2018 nog goedgekeurd met middelen van 2017. Deze werden opgenomen in het jaarverslag voor 2017 en worden hier niet hernomen. Deze complexiteit en het feit dat binnen eenzelfde jaar met budgetten tussen categorieën kan worden geschoven, maakt dat het niet altijd zinvol is om alle stijgingen en dalingen tussen boekjaren en creatie categorieën te vergelijken. Het kan tot foute conclusies leiden. Ook het stijgen en dalen van de instroom van aanvragen bij het VAF is nooit helemaal te voorspellen of te verklaren. Er zijn heel wat toevalsfactoren mee gemoeid, al zoeken we steeds ook naar mogelijke achterliggende redenen voor bepaalde trends.

Bezwaarschriften waren er enkel in het VAF/Filmfonds. We behandelden vier bezwaren, waarbij er twee werden

verworpen en twee leidden tot een extra herindieningskans of financiële steun.

• ANIMATIEFILM

Met 28 goedkeuringen op 44 aanvragen scoort animatiefilm hoog in aantal binnen het VAF/Filmfonds. Enige voorzichtigheid is geboden bij het interpreteren van deze aantallen. Voor het tweede jaar op rij werd geen lange Vlaamse animatiefilm voor een aanzienlijk productiebedrag gesteund. Er waren in dit segment quasi geen aanvragen en geen enkel project dat de zware investering van 650.000 EUR verantwoordde. Daardoor kwamen middelen vrij voor meer korte en middellange films en voor enkele minoritaire projecten. Van zodra een volgend lang animatiefilmproject een volwaardige premie van 650.000 EUR wegdraagt, zullen de verhoudingen anders liggen.

• FICTIEFILM

Bij fictie ervaren we een opvallende stijging van het aantal aanvragen (van 172 naar 203, kinderfilm inbegrepen). De verhoging zit vooral

HET AANTAL AANVRAGEN BINNEN
HET VAF/FILMFONDS WAS IN 2018
VERGELIJKBAAR MET HET HOGE
AANTAL VAN 2017

bij de aanvragen scenario steun (van 54 naar 84). De druk op dit budget neemt sterk toe, terwijl de mogelijkheden om speelfilms voluit te steunen erg beperkt zijn. De invoering van het pitchcomité in 2019 zou hier voor een normalisering moeten zorgen. Het VAF steunde in 2018 productioneel negen Vlaamse lange fictiefilms met volwaardige premies. Eén film meer dan mathematisch mogelijk met het fictiebudget kon worden gefinancierd wegens budgetverschuivingen. Dankzij een weliswaar beperkte premie voor productiesteun na start opnames voor *Sinterklaas en de wakkere nachten* konden we in 2018 bovendien niet één maar twee kinderfilms productioneel steunen. De goedkeuringen bij kortfilms staan stabiel op negen.

• DOCUMENTAIRE EN FILMLAB

Bij documentaire is het aantal aanvragen met 114 ietwat afgenomen (140 in 2017), maar de instroom blijft hoog. De goedkeuringen liggen op een normaal niveau. Bij FilmLab lijkt het aantal aanvragen extreem gedaald tegenover

BIJ FICTIE ZIEN WE EEN STIJGING VAN HET AANTAL AANVRAGEN: VAN 172 NAAR 193

2017 (van 74 naar 26), maar dit heeft veel te maken met hoger vermelde budgetverschuiving tussen 2017 en 2018, waardoor nog goedkeuringen en aantallen aan het jaarverslag voor 2017 werden toegevoegd. Dit creëert een ogenschijnlijke kloof tussen beide jaren.

• INNOVATIELAB

InnovatieLab is de ideale transitzone tussen VAF/Filmfonds en VAF/Mediafonds. Het startschot voor deze nieuwe subsidielijns werd gegeven op 8 mei 2018 met een inspiratiedag in het Huis van de Vlaamse Film. Geïnteresseerde makers, tv-zenders, gameontwikkelaars, enz. maakten er kennis met een reeks interessante voorbeelden en lezingen uit binnen- en buitenland. Bij de eerste deadline werden 18 aanvragen ingestuurd. Onder andere een aantal webseries werd daarmee op gang getrokken. Ze staan niet in de tabel van productioneel gesteunde projecten omdat ze in het opstartjaar 2018 nog in een prille fase waren. Ook een aantal interactieve en VR-projecten werden gesteund. De eerste stappen zijn gezet: innovatieve creatieprojecten vinden voortaan een meer vruchtbare voedingsbodem binnen het VAF en worden door een deskundige commissie op hun eigen merites beoordeeld.

• TV-REEKSEN

In lijn met de langetermijnambitie voor fictiereeksen met internationaal potentieel kenden we opmerkelijk hogere bedragen toe en steunden we voor het eerst ook een vervolgreeks voor een volwaardig bedrag (*Beau Séjour 2*). Een verhoging van de premies per reeks moet het voor makers en producenten haalbaar maken om langer en intensiever te kunnen werken in de aanloopfase en waar nodig de production value op te krikken. Met de nieuwe beheersovereenkomst werd immers de optie genomen om meer financiële steun in te zetten per reeks, eerder dan de middelen te spreiden over meer reeksen, zoals in het verleden. De verhoging van de VAF/Mediafonds-dotatie van ca. 4 miljoen EUR naar ca. 6 miljoen EUR werd hiervoor aangewend, net als voor de start van InnovatieLab, de uitbouw van een nieuwe werking in het kader van Talentontwikkeling en voor specifieke promotie voor tv-reeksen. De toekenning van hogere bedragen per project zal met andere woorden onvermijdelijk leiden tot minder goedgekeurde projecten in de productiefase. Zo zien we dat met de aanwezige middelen voor 2018 slechts twee documentairereeksen productioneel konden worden

ondersteund tegenover vier in 2017. Bij animatiereeksen zien we eveneens een daling ten opzichte van 2017, die enigszins wordt gecompenseerd met twee minoritair Vlaamse reeksen, die we beperkter steunen. Algemeen kan gesteld worden dat de verhoging van de VAF/Mediafonds-dotatie eerder zal leiden tot beter gefinancierde dan tot meer tv-reeksen.

• COACHING

Met 19 coachingtrajecten van projecten binnen het domein Creatie in 2018 versus vijf in 2017 zet het VAF zijn ambitie om nog sterker in te zetten op kwaliteitsbevordering alvast kracht bij. ■

INNOVATIEVE CREATIEPROJECTEN VINDEN VOORTAAN EEN VRUCHTBARE VOEDINGSBODEM BIJ HET VAF

VOORUITBLIK .creatie

INNOVATIELAB IS DE IDEALE
TRANSITZONE TUSSEN
HET VAF/FILMFONDS EN
VAF/MEDIAFONDS

Het zijn boeiende tijden. De sector groeit, er is een permanente toestroom van nieuw talent dat de professionele rangen vervoegt, de platformen breiden razendsnel uit, de businessmodellen worden uitgedaagd en het publiek toont zich een gretige maar ook veeleisende afnemer van audiovisuele content. In die spannende context en met de middelen die voorhanden zijn, is het voor het VAF geen gemakkelijke opdracht om te kunnen blijven beantwoorden aan wat er leeft bij makers en publiek. In het memorandum voor een nieuwe Vlaamse Regering gaan we daar verder op in, maar inmiddels wordt gezocht naar oplossingen.

Zo moet een aantal **rationalisering**en ervoor zorgen dat de planlast voor aanvragers, commissies en personeel haalbaar blijft.

In 2019 treden daarom een aantal vernieuwingen in werking:

- > De papieren steunaanvragen behoren tot het verleden. Het online portaal MyVAF wordt steeds performanter en is nu de unieke ingang voor alle aanvragen.
- > De overstap naar digitale handtekeningen wordt doorgetrokken.
- > De extra herindieningskans voor afgewezen projecten wordt afgeschaft. Vanaf nu kan men na een afwijzing maar één keer opnieuw indienen.

- > Er worden maximumlengtes opgelegd voor bepaalde onderdelen van een steunaanvraag, zoals bijvoorbeeld de intentienota's.
- > De commissiemandaten worden opgetrokken van twee naar drie jaar.

Door een handige lijst van **do's-and-don'ts** ter beschikking te stellen, willen we de **kwaliteit van de aanvraagdossiers** verbeteren. Ook de **richtlijnen** die het VAF hanteert bij de financiële eindcontrole zijn vanaf 2019 al bij de indiening van projecten raadpleegbaar. Ze kunnen aanvragers ook van nut zijn bij het opstellen van budgetten en financieringsplannen.

Naast deze praktische ingrepen streeft het VAF naar een **actieve dialoog met de makers**. Het organiseren van hearings voor aanvragen boven een bepaald steunbedrag was daarin de eerste stap. Een volgende stap is de invoering van een **pitchcomité** voor Vlaamse speelfilms. Een pitchpanel met vijf leden zal zich over ideeën voor nieuwe Vlaamse speelfilmprojecten buigen, en dit nog voor ze kunnen worden ingediend via het reguliere aanvraagstelsel. De samenstelling van het panel is divers qua gender, leeftijd, achtergrond, enz. Je vindt er naast personen met sectorkennis ook verhalenvertellers, opiniemakers, marketeers, ... De makers komen hun project mondeling voorstellen en gaan met het panel in gesprek. De bedoeling

is driedubbel. Allereerst willen we de makers vroeg in het proces bevragen en doen nadenken over hun project. Daarnaast willen we de grote instroom van niet-levensvatbare scenario's bij de commissies indijken. En ten slotte denken we dat goed leren pitchen voor iedereen in het vak belangrijk is. Het eerste pitchmoment vindt eind april 2019 plaats.

In de zeer competitieve internationale context van vandaag moeten we alles inzetten om de kwaliteit van Vlaamse films, reeksen, enz. met beperkte middelen zoveel mogelijk kansen en impulsen te geven. Binnen de klijntijnen van de beheersovereenkomsten werd in 2018 bekeken in welke mate het VAF **nog meer kan investeren in het schrijven en ontwikkelen van projecten**, in de wetenschap dat niet ieder project tot wasdom kan komen en het afschrijven van minder sterke >

DOOR EEN HANDIGE LIJST VAN
DO'S-AND-DON'TS TER
BESCHIKING TE STELLEN,
WILLEN WE DE KWALITEIT VAN DE
AANVRAAGDOSSIERS VERBETEREN

EEN VOLGENDE STAP IS DE INVOERING VAN EEN PITCHCOMITÉ VOOR VLAAMSE SPEELFILMS

projecten na deze fase eerder een blijk van goed beheer is dan een vorm van geldverspilling. Meer investeren in een vroege fase betekent echter – althans bij een onveranderd VAF-budget – dat er minder producties finaal gefinancierd kunnen worden. Op korte termijn zal het VAF grosso modo slechts zeven Vlaamse fictiespeelfilms, waaronder een kinder- of jeugdfilm, per jaar voor productie kunnen cofinancieren. Voor lange Vlaamse animatiefilms gaat het zelfs om één film om de twee jaar, omdat er voor meerdere projecten middelen worden vrijgemaakt voor een volwaardige ontwikkelingsfase met inbegrip van de aanmaak van een pilot of trailer. Met deze professionele tools kan het project artistiek en technisch grondig worden getest en kan de producent ook makkelijker buitenlandse partijen overtuigen om mee in het project te stappen.

Een meer doorgedreven inzet van **coaches** hoort ook in dit rijtje. Vanouds biedt het VAF begeleiding aan voor sommige projecten. In 2019 wordt in samenwerking met de collega's van talentontwikkeling een pool van vaste coaches aangelegd. Hun profielen zullen op de VAF-website te vinden zijn. Deze coaches zullen van het VAF een 'train the trainers'-opleiding aangeboden krijgen, zodat ze naast hun vakkennis ook de nodige methodieken meekrijgen.

Als sluitstuk van een ander samenwerkingsproject tussen de domeinen Creatie en Talentontwikkeling zal het VAF in 2019, in samenwerking met Ketnet en JEF, voor het eerst een reeks 15 minuten durende documentaires voor kinderen steunen. De kinderdokumentaires zullen in première gaan op het JEF-festival en te zien zijn op Ketnet. Ze zullen een verder leven leiden dankzij de distributie-inzet van JEF. De productie van meer **kwalitatieve content voor het jonge publiek** is een aandachtspunt. Zo zet het VAF momenteel jaarlijks middelen opzij voor minstens één speelfilm voor kinderen. Meer aanbod is nodig om echt het verschil te maken. Bij een eventuele dotatieverhoging is dit dan ook een prioriteit.

In onze maatschappij is er nood aan meer aandacht voor diversiteit, op het vlak van etnisch-culturele achtergrond, gender, seksuele oriëntering of personen met een beperking. Als publiek fonds zien ziet het VAF het als zijn taak om aanvragers aan te sporen om hier bij elke aanvraag opnieuw over na te denken. Het VAF verwacht antwoorden op vragen als: is er binnen het team plaats voor ondervertegenwoordigde personen uit de maatschappij, is de voorstelling van situaties en personages in het verhaal voldoende genuanceerd, enz.?. De antwoorden variëren van project tot

EEN HANDIGE UITLEG OVER DE DIVERSITEITSAANPAK STAAT OP ONZE WEBSITE

project. Een handige uitleg over de [diversiteitsaanpak](#) staat op de website.

In de structurele samenwerking met het Nederlands Filmfonds wordt gezocht naar **meer crossover op het vlak van Vlaams-Nederlandse creatieve samenwerking en publiek**. Er wordt alvast een jaarlijkse bonus van 100.000 EUR ingevoerd voor een lange fictie- of animatiecoproductie die uitdrukkelijk gemaakt is om een publiek aan te spreken in België én Nederland.

De komende jaren zal het segment **InnovatieLab** groeien en nieuwe gedaanten aannemen. De totaalaanpak van het VAF zal mee evolueren. Met het VAF/Gamefonds beschikken we over een enorme troef om *best practices* op het vlak van onze werking uit te wisselen, maar vooral om storytellers uit de diverse media en culturen samen te brengen en te doen nadenken over innovatieve samenwerkingsvormen en creaties. ■

.TALENTONTWIKKELING

TALENTONTWIKKELING

Vanaf 2018 voor film- én tv-makers

Sinds zijn ontstaan zet het VAF sterk in op talentontwikkeling, met als doel om debuterend filmtalent op weg te helpen en professionele filmmakers te stimuleren om te blijven groeien, het maximum uit hun projecten te halen en een internationaal netwerk uit te bouwen.

Scenaristen, regisseurs en producenten van tv-reeksen bleven echter al die tijd enigzins in de kou staan omdat er binnen het VAF/Mediafonds voor talentontwikkeling geen middelen waren. Daar kwam in 2018 verandering in.

Met de nieuwe beheersovereenkomst 2018-2021 kwam er financiële ruimte om ook binnen het VAF/Mediafonds een beleid rond talentontwikkeling uit te stippelen en een aparte werking voor tv-reeksen op te starten.

Begin 2018 werd An Feyfer als nieuwe verantwoordelijke talentontwikkeling VAF/Filmfonds aangesteld. Siebe Dumon, daarvoor verantwoordelijk voor talentontwikkeling VAF/Filmfonds, neemt vanaf 2018 talentontwikkeling VAF/Mediafonds voor haar rekening. ■

**MET DE NIEUWE
BEHEERSOVEREENKOMST KWAM
ER RUIMTE VRIJ OM EEN APARTE
WERKING VOOR TV-REEKSEN
OP TE STARTEN**

2018 IN CIJFERS

Er werd **123.796** EUR
gespendeerd aan
TALENTONTWIKKELINGSINITIATIEVEN
voor tv-makers.

10 PERSONEN vroegen
een **BEURS** aan, **9** AANVRAGEN
werden goedgekeurd
(voor een totaal van 5.453 EUR).

15 VLAAMSE
en **26** FRANSTALIGE
SCENARISTEN-SHOWRUNNERS
stapten samen op de
Belgian Bright Bus die hen al
netwerkend naar **Séries Mania** in
Rijsel bracht (3 mei 2018).

Voor de **workshop**
kinderdocumentaires
werden uit **20** AANMELDINGEN
8 jonge **documentairemakers**
geselecteerd. Zij zullen hun film
ontwikkelen onder begeleiding van
1 hoofddocent en 9 gastdocenten
(januari-april 2019).

105 VLAAMSE
PROFESSIOELEN lieten
zich inspireren tijdens de
informatie- en inspiratiesessie
voor het **InnovatieLab** (8 mei 2018).

88 CONCEPTEN werden
ingestuurd n.a.v. de eerste call
voor het conceptatelier voor
fictiereeksen: daaruit selecteerde
de jury **8** PROJECTEN
(januari-juli 2019).

TorinoFilmLab SeriesLab selecteerde
2 VLAAMSE PROJECTEN voor de
editie van 2018: *Styx* (Michel Sabbe
en Peter Bouckaert voor Eyeworks)
en *Albatros* (Wannes Destoop,
Dominique Van Malder en Gilles De
Schryver voor De Wereldvrede).

Op die manier konden **5** VLAAMSE
PROFESSIOELEN genieten van de
high-level-begeleiding van de
TFL-docenten.

TALENTONTWIKKELING .VAF/MEDIAFONDS

In 2018 werd de werking van
talentontwikkeling VAF/Mediafonds
opgezet. Een aantal zaken werd
overgenomen van het VAF/Filmfonds,
zoals het systeem van beurzen en
steun aan opleidingsinitiatieven.
Een aantal zaken werd samen met
talentontwikkeling VAF/Filmfonds
georganiseerd, bijvoorbeeld de
inspiratiedag voor het InnovatieLab.
Het VAF/Mediafonds was in 2018 ook
betrokken bij initiatieven zoals *Cartoon
Masters*, *Serial Day*, *Brussels Series Lab*
en *Are You Series*.

De belangrijkste focus is de
ontwikkeling van ateliers die
tegemoetkomen aan een aantal
specifieke noden bij makers van tv-
reeksen. In samenspraak met een
breed arsenaal aan partners lanceerde

het VAF/Mediafonds in 2018 o.a. een
conceptatelier voor fictiereeksen
en *Ket & Doc*, een workshop voor
kinderdocumentaires in reeksvorm
bestemd voor Ketnet. Samen met de
Franstalige collega's en de publieke
omroepen legde het VAF de *Belgian
Bright-bus* in die Vlaamse en Franstalige
scenaristen op 3 mei samen naar *Séries
Mania* in Rijsel bracht. Op internationaal
vlak ging het VAF een samenwerking
aan met o.a. *TorinoFilmLab SeriesLab* en
ACE Producers Lab.

2018 was een opstartjaar. Er werd met
betrokken partijen overlegd en een
evenwichtig programma uitgebouwd.
Er werden calls gelanceerd, deelnemers
geselecteerd, coaches geëngageerd etc.
In 2019 komen de meeste initiatieven
ook effectief van de grond. ■

INTERVIEW

Scenarist Michel Sabbe en producent Gilles De Schryver over hun deelname aan TorinoFilmLab SeriesLab 2018

INTERVIEW DOOR JAN TEMMERMAN,
12 FEBRUARI 2019

• Scenarist Michel Sabbe

TorinoFilmLab staat voor workshops op hoog niveau voor films en televisiereeksen. Europese topcoaches, een groep beloftevolle deelnemers en dus felbegeerde plaatsen. Daarvan werden er vorig jaar, in de sectie SeriesLab, twee ingenomen door Vlaamse televisieprojecten, namelijk *Styx* van scenarist Michel Sabbe en producent Peter Bouckaert voor Eyeworks Film & TV Drama, en *Albatros* van scenaristen Wannes Destoop en Dominique Van Malder en producent Gilles De Schryver voor De Wereldvrede.

TORINOFILMLAB (TFL) WORDT GESPREID OVER VERSCHILLENDE TIJDSTIPPEN EN DIVERSE LOCATIES?

MICHEL SABBE: "Ja, het is van oorsprong een Italiaanse organisatie, maar de workshops worden ook bij partners doorheen Europa gegeven. En tot mijn grote spijt zijn we vorig jaar niet eens in Turijn geweest (*lacht*). Voor de editie 2018 waren er iets meer dan honderd

inschrijvingen en uiteindelijk zijn er negen projecten geselecteerd. Je wordt eerst ook nog via Skype geïnterviewd om te zien of je wel serieus bent en geen halve gek (*lacht*). Daarna mag je drie on-site workshops meemaken. Onze deelname begon eind november, begin december 2017. Voor die eerste workshop zijn wij een kleine week in Amsterdam geweest. De tweede was in Göteborg, in Zweden, tijdens het filmfestival daar. De laatste workshop had eind april 2018 plaats in Rijsel, in de aanloop naar het Séries Mania-festival. Het SeriesLab eindigde daar met een publieke pitch van alle projecten, al dan niet met een visueel moodboard, voor een publiek van producers, buyers en televisiezenders, die mogelijk geïnteresseerd zijn in een coproductie".

GILLES DE SCHRYVER: "Met ons productiebedrijf De Wereldvrede zijn we grote fan van TorinoFilmLab, want we hebben al eerder deelgenomen. In 2015 voor *Cargo*, de speelfilm van Gilles Coulier. En Juanita Onzaga, die

ALS FILM EEN REGISSEURS-
MEDIUM IS, DAN ZIJN SERIES EEN
SCENARISTENMEDIUM

Michel Sabbe

bij ons haar eerste langspeelfilm *The Landscapes That You Seek* ontwikkelt, heeft in 2018 ook al het ScriptLab van TFL gevolgd. Maar met *Albatros* hebben we voor het eerst deelgenomen aan SeriesLab. We vinden het belangrijk om artistieke ideeën reeds in een vroeg stadium aan externe blikken bloot te stellen. Tussen een producent en de makers is het soms moeilijk om tegelijk heel betrokken te zijn en toch de nodige afstand te bewaren. Daarbij kan je soms een aantal essentiële zaken, zoals bijvoorbeeld de narratieve structuur, over het hoofd zien".

WAT MAAKT DE DEELNAME AAN TORINOFILMLAB ZO DE MOEITE WAARD?

MICHEL SABBE: "Voor *Styx* was het de bedoeling om het concept verder uit te werken en ook de piloot van de reeks te schrijven. Je wordt samengezet in een groepje van drie projecten, samen met een coach of dramaturg. Zo'n aanpak geeft een compleet andere kijk op je project. Een kijk van buitenaf, ➤

**WE VINDEN HET BELANGRIJK OM
ARTISTIEKE IDEEËN REEDS IN EEN
VROEG STADIUM AAN EXTERNE
BLIKKEN BLOOT TE STELLEN**

Gilles De Schryver

die niet alleen lokaal Vlaams is, maar ook een perspectief biedt vanuit andere Europese landen. Je kan dus eigenlijk al een beetje testen of je idee benen heeft om ook internationaal iets te betekenen. In de ontwikkelingsfase geldt natuurlijk ook dat met hoe meer frisse blikken men naar een project kan kijken en hoe meer feedback je krijgt van de andere deelnemers, hoe sneller je vooruitgaat en hoe meer ideeën opborrelen om problemen of onduidelijkheden in het verhaal aan te pakken. Dat kan nu wel heel flou klinken, maar in de praktijk is het dat niet. Bij elke workshop lees je iedere keer op voorhand ook de nieuwe teksten van elkaar: treatments of de bijbel of het scenario van de pilootaflevering. Je krijgt ook zicht op de evolutie, want zo'n week begint en eindigt telkens met een pitch van alle projecten. De workshop bestaat niet alleen uit het werk in groepjes, want je krijgt er ook nieuwe inzichten via lezingen, casestudies, analyses van bestaande, succesrijke reeksen, etc. In het verleden was het vaak zo dat Europese reeksen eigenlijk een beetje langgerekte films waren. Maar tegenwoordig komt de nadruk meer te liggen op langlopende reeksen met meerdere seizoenen, waarbij je niet het gevoel krijgt naar een uitgerekte film te zitten kijken. Daar zit dan een

dramaturgische motor in, een concept met een fundamenteel conflict, zoals bij voorbeeld macht en politiek in *Game of Thrones*, waaruit meerdere verhalen en nieuwe personages gegenereerd kunnen worden, waardoor je het seizoen na seizoen kunt volhouden zonder dat het vervelend wordt"

GILLES DE SCHRYVER: "Vóór je mag deelnemen is er natuurlijk de selectieprocedure, waarbij pitch, synopsis, hoofdpersonages, enz. heel rigoureus gescreend worden. Het soort zaken dat we ook kennen van subsidieaanvragen. Voor het TFL hebben we al vaker onze kandidatuur gesteld, maar we zijn zeker niet elke keer weerhouden. Het schrijven van een verhaal is sowieso geen exacte wetenschap. Bij zo'n Lab krijg je een reële kans om het verhaal uit te puren en lagen toe te voegen, want je wordt geconfronteerd met een publiek van *peers*, die zeer kritisch naar jouw project kijken. Maar bij een evaluatie kunnen stijl en smaak soms in de weg staan. Je kan dus ook de malchance hebben van in een groep terecht te komen waar de andere deelnemers geen affiniteit hebben met jouw project. Niet alleen de andere makers, maar ook de begeleider, want die heeft gedurende de verschillende workshops een heel belangrijke feedback-functie. Zoals bij

alles in het leven is het altijd een kwestie van een beetje geluk hebben (*lacht*). Maar als je wél goed terechtkomt en het klikt met je promotor, dan kan je gigantische stappen zetten. Ik denk dat *Home* van Fien Troch daar een perfect voorbeeld van is".

"Een tweede, zéér belangrijk voordeel van zo'n TorinoFilmLab is dat de industrie daar ook echt aanwezig is, met veel distributeurs, sales agents, scouts van filmfestivals, enz. Naast de artistieke meerwaarde is dat dus ook een productionele meerwaarde. Het is eigenlijk heel bijzonder om als producent je project te moeten verdedigen tegenover mensen die er op dat moment nog niets van af weten. Een pitch is iets speciaal en alle schrijvers weten dat; zolang een pitch niet op punt staat, betekent dat meestal dat er meer aan de hand is. Dus als je er niet in slaagt om op korte tijd en op een vrij gebalde manier iemand kraakhelder uit te leggen wat het project interessant maakt, dan betekent dat vaak dat er in het onderliggend narratief nog te veel vraagtekens zijn. Zo'n workshop is dus een uitgelezen kans om je als producent of als scenarist een beetje onder examenstress te krijgen. Door je project aan veel verschillende mensen te pitchen, merk je snel wat de sterktes zijn én de zwaktes". ➤

bb

BIJ ZO'N LAB KRIJG JE EEN REËLE KANS OM HET VERHAAL UIT TE PUREN EN LAGEN TOE TE VOEGEN, WANT JE WORDT GECONFRONTEERD MET EEN PUBLIEK VAN PEERS, DIE ZEER KRITISCH NAAR JOUW PROJECT KIJKEN

Gilles De Schryver

HET TORINOFILMLAB IS EEN EUROPESE ORGANISATIE. WORDEN AMERIKAANSE REEKSEN DAAR ALS VOORBEELD GEHANTEERD? OF JUIST TE MIJDEN?

MICHEL SABBE: "Het punt is dat er dramaturgisch geen verschil zou mogen zijn. Een Europese reeks zal altijd Europees zijn, omwille van het onderwerp, de setting en de personages die gekleurd zijn door hun culturele achtergrond hier. Dát maakt het verschil met een Amerikaanse reeks. Een Scandinavische reeks heeft een bepaalde identiteit. Onze reeksen krijgen internationaal een beetje de reputatie van een surrealistisch trekje te hebben en dat klopt ook wel. Dat zit in onze aard. Maar op dramaturgisch gebied gaat alles terug op de oude Grieken. Dus als je het zo bekijkt, zijn die Amerikaanse reeksen eigenlijk ook Europees (*lacht*). Het succes van die Amerikaanse reeksen heeft niet alleen te maken met hun budgetten, die vele malen groter zijn dan de onze, maar ook met de manier waarop die verhalen in elkaar worden gezet; En dát kunnen wij ook. want de toolbox is universeel. Het klinkt misschien provocerend en kort door de bocht, maar als film een regisseursmedium is dan zijn series een scenaristenmedium".

GILLES DE SCHRYVER: "Ik vind wel dat het accent van het SeriesLab commerciëler ligt dan het FilmLab, wat voor een deel

te verklaren is door de commerciëlere omgeving van televisie en de Netflixen van deze tijd. De markt is de wereld. We moeten daar niet flauw over doen: televisie is een commerciële model dan speelfilm. Bij het FilmLab was er ook wel de focus op hoe men de film verkocht kan krijgen, maar het was toch voornamelijk inhoudelijk. Bij het SeriesLab was het eerder fifty-fifty. Hoe dan ook, als we nu met een aantal internationale partners aan tafel zitten voor de serie *Albatros* heeft SeriesLab daar alles mee te maken. Het is dus zeker vruchtbaar geweest." ■

STYX is gebaseerd op de fantasy-thrillers van Bavo Dhooge. Het titelpersonage, Raphaël Styx, is een corrupte flik in Oostende, die een tweede kans krijgt en die kans wil gebruiken om zijn fouten te herstellen en de band met zijn gezin weer aan te halen. Maar het is ook een thrillerreeks met een bovennatuurlijk kantje...

ALBATROS is de naam van een 'afslankingskamp' in de Ardennen, waar tien zwaarlijvige mensen niet alleen elkaar tegenkomen, maar vooral ook zichzelf. Ze merken snel dat voedsel an sich niet meteen hét probleem is en dat Bart, de goeroe van dat dieetkamp, duistere geheimen met zich meedraagt en zijn eigen demonen te bestrijden heeft.

• Producent Gilles De Schryver

VOORUITBLIK

.talentontwikkeling VAF/MEDIAFONDS

• WORKSHOP KINDERDOCUMENTAIRE:

vanaf januari 2019 werken acht jonge filmmakers drie maanden lang aan een gedegen filmplan onder begeleiding van Paul Pauwels en ad hoc docenten zoals Astrid Bussink, Petra en Peter Lataster-Czisch en Ellen Vermeulen.

• TORINOFILMLAB SERIESLAB:

Nathalie Basteyns en Tiny Bertels (De Mensen) zullen hun reeks *Lost Luggage* ontwikkelen tijdens het TFL SeriesLab 2019.

• CONCEPTATELIER FICTIEREEKSEN:

vanaf februari 2019 begeleiden Tatjana Samopjan en Miryam Van Lier de makers van acht prille fictiereeksen tijdens een doorgedreven scenariotraject. Het VAF biedt drie workshops, 10.000 EUR scenariopremie en bovenal veel inspiratie en inzichten.

• ACE PRODUCERS SERIES SPECIAL:

in november 2019 organiseert het VAF/Mediafonds in samenwerking met ACE, Flow, Casa Kafka en Creative Europe Media Desk een workshop voor ervaren producenten en producers die zich willen verdiepen in internationale tv-reeksen.

• VAF STORY CONFERENCE:

op 26 februari 2019 nodigt het VAF een reeks invloedrijke sprekers uit op een eendaagse conferentie over storytelling voor professionals uit de televisie-, film- en game-industrie.

• CONCEPTATELIER ANIMATIEREEKSEN:

op de to-do-lijst voor 2019: een atelier ontwikkelen voor animatiereeksen naar analogie met (of net anders dan) het conceptatelier voor fictiereeksen.

2018 IN CIJFERS

4 OPLEIDINGSINITIATIEVEN kregen steun, voor een totaalbedrag van **41.250** EUR.

4 laureaten brachten hun **VAF WILDCARDPROJECT** uit.

57 AANVRAGERS kregen een studiebeurs, voor een totaalbedrag van **43.244** EUR.

15 EXPERTS coachten projecten binnen de werking van de ateliers. Bij de coaches waren o.a. Fien Troch, Nathalie Teirlinck, Tom Van Dijk, Mekhitar Garabedian, Vanja d'Alcantara en Gust Van den Berghe.

69 FILMSTUDENTEN stuurden hun eindwerk in voor de VAF Wildcards.

Binnen het **ontwikkelingsatelier** kregen de jonge **Vlaamse animatieprofessionals** Jeroen Ceulebroeck en Annechien Strouven de kans om hun korte animatiefilm onder professionele begeleiding verder te ontwikkelen.

Via het stageprogramma **'DE WERKVLOER OP'** konden **14** debuterende animatiefilmprofessionals drie maanden lang meedraaien bij **13 deelnemende Vlaamse animatiestudio's**.

TALENTONTWIKKELING .VAF/FILMFONDS

PARTICIPATIE IN INTERNATIONALE OPLEIDINGSPROGRAMMA'S

In 2018 werden de bestaande partnerschappen met vooraanstaande internationale opleidingsprogramma's voortgezet:

- > TorinoFilmLab (ScriptLab en SeriesLab)
- > IFFR Lab
- > A Post Lab
- > Cinekid ScriptLab
- > IDFA DocLab Academy
- > Less is More (Le Groupe Ouest)

TALENTONTWIKKELING

.VAF/FILMFONDS

EEN VOLLEDIG OVERZICHT VAN ALLE ATELIERSTADT OP [ONZE WEBSITE](#)

DE ATELIERWERKING

Het VAF organiseert ateliers waar debuterende filmmakers met concrete projecten worden begeleid. Externe jury's selecteren de meest beloftevolle makers. Binnen het atelier werken de deelnemers met een coach aan de verdere ontwikkeling van hun project.

Het **scenarioatelier** geeft veelbelovende scenaristen de kans om via individuele coaching hun scenario verder uit te werken. Zes maanden lang zetten binnen- en

buitenlandse professionals zich in om debuterende schrijvers te helpen bij de ontwikkeling van hun script. Tot voor 2018 werd naar een first of second draft toegewerkt, maar sinds afgelopen jaar is het doel van het scenarioatelier dat de deelnemers een treatment klaar hebben waarmee ze binnen het normale selectiesysteem van het VAF scenariosteun kunnen aanvragen.

Voor het scenarioatelier 2018 selecteerde de jury, die bestond uit Reinhilde Weyns, Patrice Toye, Kadir Balci en Esther Vandriesum,

drie deelnemers uit 27 kandidaten:

- > Inès Eshun met *Le Voyage* (coaching door Raoul Peck)
- > Miwako Van Weyenberg met *Feuilles Tendres* (coaching door Vanja d'Alcantara)
- > Sophie Kurpershoek met *Jong dier* (coaching door Benny Vandendriessche)

Dit zijn de laatste deelnemers van het scenarioatelier in zijn oude vorm. Vanaf 2019 wordt het atelier aangepast.

De **VAF Wildcards** zijn het paradepaardje van de atelierwerking. Met een VAF Wildcard kunnen pas afgestudeerde filmmakers hun eerste buitenschoolse creatie realiseren. De winnaars worden gekozen op basis van de kwaliteit van hun eindwerk. De VAF Wildcardlaureaten volgen dus, onder begeleiding, een ander en sneller traject dan via het reguliere aanvraagcircuit.

DE VAF WILDCARDS 2018 GINGEN NAAR:

- Louisiana Mees met *Waithood* (fictie)
- Zaïde Bil met *Memre Yu* (documentaire)
- Lisa Foster met *Heen en weer* (animatie)
- Meltse van Coillie met *Elephantfish* (FilmLab)

VAF-CAMPUSSEN

Onder de noemer VAF-campus vallen zowel korte, praktijkgerichte infosessies als meerdaagse seminars en workshops. Het VAF organiseert deze opleidingen voor audiovisuele professionals in eigen beheer en in sommige gevallen in samenwerking met andere organisaties. De onderwerpen van de VAF-campussen zijn afhankelijk van de noden bij beginnend talent en professionals.

• Masterclass van Paul Pauwels en Gilles Coulier voor de deelnemers van de Cross-over Pitch op Theater aan Zee (26-27 juli 2018).

Naar aanleiding van de opstart van de nieuwe subsidielijnn InnovatieLab organiseerde het VAF op 8 mei de **inspiratiedag InnovatieLab**. Vlaamse, Franstalige en Nederlandse experts stelden innovatieve projecten voor en deelden hun kennis over interactieve projecten, VR, AR, webseries en crossmediale toepassingen. Een honderdtal professionals nam deel aan de inspiratiedag, een samenwerking van de afdelingen talentontwikkeling VAF/Filmfonds en VAF/Mediafonds.

Op 23 mei was er de VAF-campus voor beginnende filmmakers en kunstenaars in de categorie **FilmLab**. Enkele experts uit dit segment informeerden de aanwezigen over verschillende thema's die hen in staat moeten stellen om creatiesteun aan te vragen. Zo ging het onder meer over het financiële aspect van een aanvraag, promotie, communicatie en distributie van FilmLab-projecten. Tijdens de lunch was er een matchmaking-moment met zes FilmLab-producenten. (Animal Tank, Argos, Blauwhuis, Escautville, Auguste Orts en Jubilee). Zo'n 70 personen namen deel.

Om actief op zoek te gaan naar schrijftalent organiseerde het VAF in samenwerking met deAuteurs en Theater aan Zee op 26 juli en 27 juli voor het eerst de **Cross-over Pitch**. In april 2018 lanceerden de partners een oproep naar ervaren verhalenvertellers

die graag buiten hun eigen medium een project willen uitwerken. De Cross-over Pitch staat open voor alle soorten verhalenvertellers: schrijvers, journalisten, theatermakers, filmmakers, acteurs enz.

Uit 40 ingediende voorstellen weerhield de jury, die bestond uit Dirk Impens, Gerda Dendooven en Brunhilde Borms, zeven prille ideeën:

- > Filmmaakster Aisha Adepoju met *What is it like* (theater)
- > Actrice Barbara Claes met *Jordy* (documentaire)
- > Illustratrice Karolien Vanderstappen en animator Jonas Jatidjan met *Still Born* (animatiefilm)
- > Televisiemaker Koen Braeckman met *Bob is terug!* (fictiefilm)
- > Documentairemaakster Maren Merckx met *Drie uur dood op twee hoog* (fictiefilm)
- > Filmmaakster Nina Eleonora Claes met *Geroezemoes* (theaterstuk)
- > Filmmaker Joeri Verbesselt met *Wanneer de sterren verdwijnen* (FilmLab)

Tijdens een masterclass deelden expert Paul Pauwels en regisseur Gilles Coulier de geheimen van een goede pitch. Ze coachten ook iedere deelnemer individueel. De volgende dag pitchten de deelnemers hun project aan de jury, die bestond uit Johan Heldenbergh, Julie Mahieu,

Marianne de Baere, Isabelle Molhant, Willem Wallyn en Peter Van den Eede. De jury verkoos Maren Merckx en Barbara Claes als winnaars van deze eerste editie: zij wonnen een deelname aan het scenarioatelier van het VAF en een schrijversresidentie van deAuteurs waar zij hun project onder begeleiding van een coach verder kunnen ontwikkelen.

Verder waren er campussen in samenwerking met Mediarte, Creative Europe Media Desk en Cultuurloket:

- > **Achter de schermen:** infosessie voor filmstudenten (40 deelnemers)
- > **VAF Summer School:** een opleiding filmmanagement voor debuterende filmmakers (12 deelnemers)

En ten slotte waren er een aantal campussen in samenwerking met andere organisaties:

- > Een masterclass van animatiefilmregisseur **Michael Dudok de Wit** tijdens Anima Festival (14 februari 2018)
- > Een masterclass van regisseur **Guillermo del Toro** tijdens BIFFF (11 april 2018)
- > Een masterclass van scenarist **David Koepp** in samenwerking met Cinea, Cinematek, RITCS en VUB (17 mei 2018)

INTERVIEW

Nienke Deutz over haar VAF Wildcard-ervaring

INTERVIEW DOOR JAN TEMMERMAN,
12 FEBRUARI 2019

bb

WAT EEN GESCHENK! HET
WAS VOORAL EEN BLIK VAN
VERTROUWEN. VAN OKÉ, JE MAG
EEN NIEUWE FILM MAKEN

• Nienke Deutz op de set van *Bloeistraat 11*

“Vet uitzonderlijk”. Zo omschrijft Nienke Deutz de succesrijke internationale carrière van haar korte animatiefilm *Bloeistraat 11*, die vorig jaar in Annecy gelanceerd werd en daar meteen bekroond werd met de Cristal du court métrage. Maar het begon allemaal met de VAF Wildcard die ze in 2013 won met *Een, twee, drie, piano!*, haar afstudeerwerk aan de KASK in Gent. “Ik kan mij nog heel goed herinneren dat ik echt superverbaasd was”.

“Ik heb eerst beeldende kunst gestudeerd in Maastricht, waar ik ook al met video bezig was geweest”, vertelt Nienke Deutz. “Maar ik wilde meer verdieping en ik had het gevoel dat ik in animatiefilm kon vinden wat ik interessant vond in film én beeldende kunst. Ik ging dus op zoek naar een geschikte opleiding en KASK leek me het best te passen, omdat het niet zomaar een filmschool is, maar toch vooral een kunstschool en dat profiel beviel me wel. Ik was eerder één keer in Gent geweest en dat leek me een superleuke stad (*lacht*). Tja, waarom maak je keuzes, weet je wel. Dus daarom eigenlijk. Ik wou eerder filmmaker worden dan animator. Ik had ook nul techniek. Maar KASK is een supergoede keuze geweest. Ik zat daar wel op m’n plek.”

Haar afstudeerwerk *Een, twee, drie, piano!* werd in 2013 vertoond op het Internationaal Kortfilmfestival Leuven en kreeg daar een VAF Wildcard.

NIENKE DEUTZ: “Ik was verbijsterd! (*lacht*) Ik wist ook nauwelijks dat zoiets bestond. Toen ik aan *Een, twee, drie, piano!* werkte, was dat niet met de bedoeling om ‘de perfecte film’ te maken. Ik zag het meer als een onderzoek, vanuit het oogpunt van de kunstenaar. Ik heb de film wel ingestuurd voor Leuven Kort, maar ik had daar niet zoveel over nagedacht. Dat klinkt misschien heel verwend, maar ik had er niet eens op durven hopen. Ik heb gewoon veel geluk gehad dat het een jury was die meer keek naar het potentieel dan naar ‘de best afgewerkte film’ of zo. Toen ik dan het mailtje kreeg over die VAF Wildcard, moest ik eerst gaan googelen wat dat precies was (*lacht*). En toen... wow! Dat was zo tof! Als ik er nu aan terugdenk, kan ik mij nog heel goed herinneren dat ik echt superverbaasd was. Wat een geschenk! Het was vooral een blijk van vertrouwen. Van oké, je mag een nieuwe film maken.”

“Het was ook heel fijn dat je voor je nieuwe project zelf een coach mocht kiezen. Ik heb dan Emma de Swaef benaderd, die toen al *Oh Willy...* had gemaakt. Daar had ik het gevoel bij dat er een soort visie inzat die ook wel bij mij zou kunnen aansluiten. Emma wou het wel doen, maar ze wilde er liefst ook Marc (*James Roels, met wie Emma de Swaef meestal samenwerkt, red.*) bij halen. Twee coaches! Dat vond ik fijn. Altijd welkom (*lacht*). De samenwerking was super. Vooral in het begin is zo’n coaching heel nuttig omdat het een

beetje structuur biedt. Ik had nog nooit op zo’n manier gewerkt waarbij je echt vanuit het scenario vertrekt. Bij mij vertrok het onderzoek altijd vanuit het beeld en dat bleef ook zo, maar nu moest ik natuurlijk ook wel een soort dossier maken om een producent te overtuigen. Dat was nieuw voor mij en dan is het wel goed dat je coaches hebt waaraan je kunt vragen hoe zij dat eerder gedaan hebben en hoe zij dat hebben aangepakt. Als je dat voor het eerst doet, is het best wel spannend. Als producent heb ik dan Annemie Degryse (*van Lunanime, red.*) aangesproken. Ze was één van de juryleden bij de Wildcardcompetitie, maar ik had inmiddels ook vernomen dat er binnen die jury onenigheid was geweest. Ik had geprobeerd een soort inschatting te maken en ik meende eigenlijk dat Annemie negatief was geweest. Maar ik dacht: het maakt niet uit, ik kan het maar proberen (*lacht*). En toen bleek dat zij toch één van de juryleden was die voor was geweest.” ➤

ER VALT NOG ZOVEEL TE ZOEKEN
EN TE ONTDEKKEN. JA, IK ZIT ER NU
WEER HELEMAAL IN

Bloeistraat 11 gaat over twee onafscheidelijke beste vriendinnen, die de laatste zomervakantie van hun kindertijd samen doorbrengen. Naarmate de zomer vordert, daalt een ongemakkelijk gevoel neer over hun vriendschap. De puberteit lijkt vastbesloten om hun band te onderbreken.

NIENKE DEUTZ: "De techniek is 2D-animatie, die op plastic geprint is en uitgeknipt en vervolgens met de hand ingekleurd. Die frames zijn dan in stop motion-decors opnieuw geanimeerd, maar niet in de computer. Eigenlijk vind ik het altijd leuk om zoveel mogelijk 'in camera' te doen. Ik vind het leuk om echte decors te maken, om sets te bouwen, zodat je die ruimte goed voelt. De keuze om de personages van de meisjes transparant te houden, kwam voort uit de wens om uitdrukking te geven aan een soort fragiliteit en onvastheid van die lichamen in de puberteit. Het zijn lichamen die heel erg veranderen in die periode, alhoewel ik niet de hele verandering laat zien, maar alleen een moment in die verandering. Een transitie moment. Lichamen die geen

vaste vorm hebben: dat past wel bij die periode. Die fragiliteit vond ik helemaal niet in poppetjes, zoals men die meestal bij stop-motion gebruikt, maar wel in tekeningen. En zo ben ik daarmee een beetje beginnen experimenteren en ben ik die tekeningen in de sets gaan zetten. Ik wou liever werken met dat 'knutselmateriaal', want zoiets in de computer doen, vind ik niet zo interessant."

De kortfilm werd ingestuurd naar het Festival international du film d'animation d'Annecy en won daar zowaar de hoofdprijs, namelijk de Cristal du court métrage. Nadien volgden nog een tiental internationale prijzen en vermeldingen.

NIENKE DEUTZ: "Dat de film precies in Annecy in wereldpremière ging, was natuurlijk heel leuk. Net zoals bij mijn afstudeerwerk had ik niet op voorhand nagedacht wat zo'n festivalselectie zou kunnen opleveren, ook al omdat ik daar geen referentiekader voor had. Maar tijdens het festival merkte ik wel dat de film reacties opleverde. Toen *Bloeistraat 11* de dag voor het officiële palmares

reeds de Prix Festivals Connexion kreeg, was ik al euforisch. En dan nog die grote prijs! Ja, dat was natuurlijk... ik zal niet zeggen dat het een droom was die uitkwam, want ik had er niet eens over gedroomd (*lacht*). Maar ik herinner me nog goed het gevoel van 'Oh, nu ben ik toch echt wel filmmaker. En nu mag ik er nog eentje maken, hoop ik'. Want ik wil dit heel graag blijven doen en daar helpt zo'n prijs natuurlijk bij. Dat het zo goed ging met een kortfilm, en dan nog een eerste kortfilm, dat is natuurlijk vet uitzonderlijk. Ik heb niks te klagen (*lacht*)."

Inmiddels is ze volop bezig met de voorbereiding van haar volgende animatiefilm, met als werktitel *Irma All Inclusive*.

NIENKE DEUTZ: "Ik ben aan versie zoveel van het scenario aan het schrijven en weer nieuwe beeldtesten aan het doen. Ik vind het wel belangrijk om altijd te zoeken naar een techniek die past bij het onderwerp. Misschien wordt het een soort verdere uitwerking van de techniek van *Bloeistraat 11*. Er valt nog zoveel te zoeken en te ontdekken. Ja, ik zit er nu weer helemaal in". ■

VOORUITBLIK

.talentontwikkeling

VAF/FILMFONDS

In de loop van 2018 deed het VAF een grondige evaluatie van de werking en de resultaten van het scenarioatelier. Voor de individuele begeleiding door een externe coach werd er 80 uur voorzien. Na evaluatie blijkt dat sommige deelnemers te weinig beroep doen op hun coach, terwijl deze begeleiding net essentieel is om voldoende sterke projecten te krijgen die kunnen doorstromen naar het reguliere selectiesysteem van het VAF.

In het **Scenarioatelier 2.0** zullen drie werksessies van telkens drie dagen worden georganiseerd: groepssessies met de coaches en de andere deelnemers en individuele sessies met de toegewezen coach. In de periode tussen de sessies (telkens ongeveer twee maanden) zullen de deelnemers op eigen houtje werken, met op gezette tijdstippen individuele feedbacksessies met de eigen coach. De deelnemers krijgen ook een aantal opdrachten die ze in de aanloop naar de volgende sessie moeten afwerken. Twee internationale coaches, Miguel Machalski en Miryam Van Lier en een Vlaamse coach, Dorothee van den Berghe, zullen de vijf deelnemers begeleiden. Daarnaast krijgen de deelnemers ook een reeks workshops aangeboden. De kandidaten die op 1 oktober 2018 een aanvraag indienden, nemen deel aan deze vernieuwde versie. Elk van de

deelnemers krijgt nog steeds een scenariopremie van 6.000 EUR. Aansluitend op het scenarioatelier kunnen de deelnemers binnen het normale selectiesysteem van het VAF scenario- of ontwikkelingssteun aanvragen. Ook de deelnemers van het scenarioatelier moeten voorafgaand aan de gewone indiening van een steunaanvraag hun project pitchen bij het nieuw ingevoerde pitchcomité. Om hen voor te bereiden op deze pitch, organiseert het VAF een workshop pitchen met experts Esther Van Driesum en Daan Gielis.

Talentontwikkeling VAF/Filmfonds en VAF/Mediafonds bundelen in 2019 de krachten met het VAF/Gamefonds voor de **VAF Story Conference**, een conferentie van een dag voor professionals uit de film-, televisie- en game-industrie over de filosofische vraagstukken en technische aspecten van storytelling.

Het VAF wil ook blijven inzetten op het actief scouten naar nieuw schrijftalent, interessante verhalenvertellers die zich binnen hun eigen vakgebied al bewezen hebben, en zet de **Cross-over Pitch** verder in samenwerking met deAuteurs en Theater aan Zee. Andere geïnteresseerde partners voor deze tweede editie zijn het Vlaams Fonds voor de Letteren, deBuren en het Nederlands Filmfonds.

In de loop van 2018 evalueerde het VAF zijn samenwerking met Le Groupe Ouest voor het opleidingsinitiatief **Less is More (LIM)**. Er werd beslist om deze samenwerking verder te zetten tot 2021. Voor de Vlaamse industrie is het ontwikkelen van low-budget films echter geen noodzaak, daarom gaat LIM vanaf nu meer focussen op het gebruik van creatieve beperkingen als hulpmiddel om dieper in de kern van het verhaal en de emotie te graven.

Een onderdeel van de samenwerking met Le Groupe Ouest is de **Pre-writing workshop**. Twee internationale scriptconsultants van LIM gaan een week lang met hun methoden aan de slag om de creativiteit te prikkelen, ideeën voor verhalen te doen ontstaan en ze te testen om er zeker van te zijn dat ze de moeite waard zijn om verder te ontwikkelen. In deze workshop worden ideeën door een theoretische benadering en aan de hand van concrete praktijkoefeningen versterkt.

12 schrijvers, regisseurs, producenten en/of gameontwikkelaars gaan deelnemen aan de Pre-writing workshop, een samenwerking tussen talentontwikkeling VAF/Filmfonds, VAF/Mediafonds en VAF/Gamefonds. Ook de vier VAF Wildcardwinnaars zullen aan deze workshop deelnemen. Op het programma staat onder meer een workshop van Antoine Le Bos. ■

.COMMUNICATIE & PROMOTIE

2018 IN CIJFERS

16 VISIEDAGEN met

internationale festivalcuratoren:

onder andere de Berlinale, Visions du Réel, BFI London Film Festival, Toronto, San Sebastián en Sundance kwamen in de cinemazaal van het **VAF** nieuwe Vlaamse producties bekijken.

31 STEUNAANVRAGEN

werden goedgekeurd voor promotie- en distributiesteun en tussenkomst reiskosten voor Vlaamse film- en tv-makers.

67 AFSPRAKEN

met professionals op de **MARCHÉ DU FILM COURT** in **CLERMONT-FERRAND** (4-7 feb 2018).

106 AFSPRAKEN

tijdens de **MARCHÉ DU FILM** (8-17 mei 2018) en tientallen afspraken op de festivals van **TORONTO**, **ROTTERDAM**, **GÖTEBORG**, enz.

84 PERSCAMPAGNES

werden verstuurd naar de binnenlandse pers en cultuurredacties.

91 AFSPRAKEN op de

EUROPEAN FILM MARKET tijdens de **BERLINALE** (15-23 feb 2018).

99 internationale

filmprofessionals waren aanwezig op **CONNEXT** (7-10 oktober).

Meer dan **430 VLAAMSE FILMS** en **TV-REEKSEN**

werden integraal bekeken op het professionele streamingplatform **screener.be**.

49.950 unieke **BEZOEKERS**

bezochten **388.215** **WEBPAGINA'S** op **VAF.BE**.

COMMUNICATIE & PROMOTIE

Flanders Image is de communicatie- en promotieafdeling van het VAF

De online communicatie van het VAF gebeurt via verschillende websites (vaf.be, flandersimage.com en screener.be) en sociale media. Daarnaast stuurt Flanders Image regelmatig persberichten en mailings en maakt ze publicaties zoals dit jaarverslag. De voorbije jaren is er een zichtbare transitie van print naar digitaal gebeurd.

Op het vlak van promotie is de belangrijkste taak voor Flanders Image het genereren van zichtbaarheid voor door het VAF gesteunde audiovisuele creaties en talent in Vlaanderen. Dat gebeurt onder meer via contact met festivalcuratoren, sales agents en aankopers en door aanwezig te zijn op internationale festivals en beurzen – met of zonder stand – en door de aankoop van banners en advertentieruimte op deze en vele andere evenementen. In 2010 was Flanders Image ook het eerste

audiovisuele exportagentschap met een eigen professioneel streamingplatform: screener.be.

Daarnaast organiseert Flanders Image een internationaal bezoekersprogramma dat festivalcuratoren uitnodigt om in Brussel nieuwe audiovisuele creaties te komen ontdekken. In het verlengde daarvan is er CONNEX, een jaarlijks presentatiemoment waarvoor een kleine 100 festivalcuratoren, sales agents en aankopers van speelfilms en fictiereeksen naar Gent worden uitgenodigd om er recente of nieuwe creaties of creaties in productie te ontdekken. CONNEX blijkt een ideaal netwerkplatform voor onze film- en televisiemakers.

Ten slotte beheert Flanders Image ook de aanvragen voor promotie- en distributiesteun. ■

MET HET PUBLIEK IN GEDACHTEN

Een gesprek met Lukas Dhont
over het succes van *Girl* (2018)

“Zoals bij tal van dingen in het leven steek je van de eerste keer vaak het meeste op”, zegt Lukas Dhont wanneer hij terugblijkt op het ongelooflijke parcours dat hij met zijn speelfilmdebuut *Girl* heeft afgelegd.

“Ik beschouw het als een enorme luxe dat ik dit als 27-jarige allemaal heb mogen meemaken en dat ik dit nu al in mijn bagage heb steken.” Het VAF en Flanders Image waren bevoorrechte getuigen in dit succesverhaal.

Bij het VAF duikt *Girl* voor het eerst

op in december 2014, wanneer Lukas en coscenarist Angelo Tijssens scenariosteun ontvangen voor wat op dat ogenblik nog Aron/Nora als werktitel heeft. Het proces bij het VAF ervaart Lukas als vlot. “We zijn in elk stadium van indiening telkens van de eerste keer goedgekeurd. Nog geen drie jaar later waren we aan het draaien. Dat is toch vrij snel voor een eerste film.”

In 2016 volgde er een uitnodiging van de Cinéfondation om deel te nemen aan de Résidence du Festival. “Ik ben in september vertrokken naar Parijs waar ik

samen met nog vijf jonge filmmakers van over de hele wereld een appartement deelde. Zes maanden lang heb ik daar verder gewerkt aan het scenario, onder begeleiding van verschillende regisseurs, producenten en distributeurs. Dat heeft het scenario echt wel vooruitgeholpen. Naast de Cinéfondation namen we deel aan Les Ateliers d’Angers van het Franse Premiers Plans en (met een studiebeurs van het VAF) aan Sources 2 in Noorwegen. Tijdens die scriptworkshops werden we geconfronteerd met verschillende blikken op het scenario die het uiteindelijk ook hebben versterkt.

MET 353.872 BEZOEKERS WAS *GIRL* DE BEST BEZOCHTE BELGISCHE FILM VAN HET VOORBIJE JAAR IN FRANKRIJK. BIJ ONS STOND DE TELLER EIND 2018 OP 248.003 BEZOEKERS

• Advertentie *Girl*

• Lukas Dhont met de Caméra d’Or op het Festival van Cannes

EEN VAN DE REDENEN WAAROM
ZOVEEL MENSEN IN BELGIË EN
FRANKRIJK ZIJN GAAN KIJKEN,
LIGT AAN HET FEIT DAT HET
PROMOTIEMATERIAAL VAN *GIRL*
GEWOON AANTREKKELIJK IS

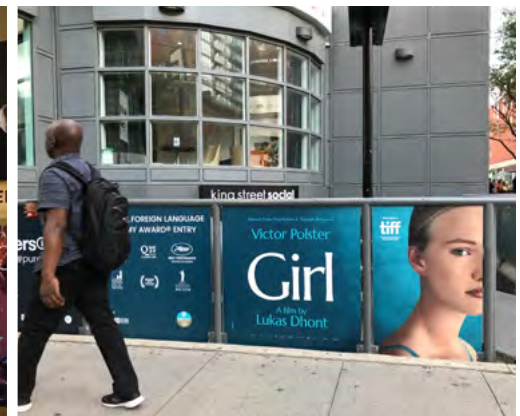
Ik ben van mening dat als je je scenario
aftoetst met verschillende mensen en
je wordt bevraagd over wat daar staat,
je je die vragen ook zelf begint te stellen.
In mijn geval werd ik in de richting
gestuurd waarin ik voelde dat ik *Girl*
wilde maken.”

Ook aan de feedback van de
beoordelingscommissies van het VAF
houdt Lukas een goed gevoel over.
“Ik herinner me nog dat bij
productionele ontwikkeling de
meningen van de commissieleden over
de casting erg uiteenliepen. Het was
heel interessant en we hebben dit ook
meegenomen in het verdere verloop van
de productie. Ik denk sowieso dat al die
verschillende meningen, weliswaar een
beetje gefilterd, best interessant zijn in
het schrijf- en ontwikkelingsproces.”

Wanneer Angelo Tijssens op CONNeXT
2017 een eerste ruw gemonteerde
scène toont, gaat de bal zachtjes aan
het rollen. De aanwezigen voelen dat
ze iets bijzonders te zien krijgen, de
film staat vanaf dan op hun radar. Eén
van de aanwezigen op CONNeXT is
Frédéric Boyer, artistiek directeur van
het Filmfestival van Les Arcs. Hij nodigt
Lukas uit om er in december enkele
work-in-progress-fragmenten te tonen.
Een maand later breekt een echte
concurrentiestrijd uit onder sales agents
die de film willen vertegenwoordigen. Bij
de start van de Berlinale in februari 2018
kondigt The Match Factory trots aan dat
Girl bij hen onderdak heeft gevonden.

• Promotie *Girl* in Cannes en Toronto

• Lukas Dhont neemt de Discovery Award in ontvangst
tijdens de uitreiking van de European Film Awards

Rene Mioch
Great Belgian party to celebrate the launch of #Girl the movie directed by #lucasdhont what a movie!(now in theatres)talking to #oscar nominated Belgian directors #dominiquederuddere (Everybody famous), #felixvangroeningen (Broken circle)who's getting ready for awardseason with #beautifulboymovie #flandersimage #voilacreativestudio #losangeles

Ondertussen verwerft Lumière de Benelux-rechten en wordt Diaphana de Franse distributeur. Een tweetal maanden later, in de vroege uurtjes van 12 april 2018, nodigt het Festival van Cannes *Girl* uit voor zijn Un Certain Regard-programma. De rest is geschiedenis...

Voor de jonge regisseur breekt een nieuw hoofdstuk aan. Hij wordt betrokken bij de marketing en promotie van zijn film. "Dankzij *Girl* heb ik op korte tijd heel veel bijgeleerd. Zeker op het vlak van promotie, waar ik eigenlijk weinig vanaf wist. Sinds mei ben ik

voor de rest van het jaar 2018 voltds bezig geweest met de promotie van de film. Hij moest op de juiste manier in de markt worden gezet, gepromoot en verdedigd. Dat is iets dat met veel aandacht en zorg is gebeurd, maar dat me ook volledig opeiste. Ik voelde dat ik dit moest doen om de film te laten groeien. Dat is een normale reactie van een regisseur die zijn film wil beschermen en op de beste manier in de wereld wil zetten."

Van bij aanvang gebeurde alles met het publiek in gedachten. "Als ik terugdenk

aan de manier waarop we met Diaphana de trailer hebben gemaakt, dan ging de discussie steeds zowel over de film als over het publiek. Idem voor de poster. Je denkt aan jouw film maar tegelijk denk je ook aan het publiek dat je voor die film wil. In dit geval, en ik neem aan dat dit altijd zo is, wil je dat het publiek zo groot mogelijk is. We hebben achteraf heel veel complimenten gekregen op de poster en de trailer. Een van de redenen waarom zoveel mensen in België en Frankrijk zijn gaan kijken, ligt aan het feit dat het promotiemateriaal van *Girl* gewoon aantrekkelijk is."

• Voor het LA Launch Event van *Girl* kon Flanders Image rekenen op de enthousiaste medewerking en steun van een aantal Belgen w.o. Lorette Meus en Katrien van der Schueren van Voila! Creative Studios. Het bekende affichebeeld dook er ook op in het straatbeeld.

bb

IK HEB HET GEVOEL DAT IK AAN HET
BEGIN STA VAN WAT HOPELIJK EEN
CARRIÈRE WORDT, WANT IK WIL
FILMS BLIJVEN MAKEN, ALS HET
KAN NOG HEEL VEEL

In september werd Lukas bekroond met de Ensor voor Beste Debuut tijdens het Film Festival Oostende en in oktober mocht *Girl* de 45ste editie van het Film Fest Gent openen. Op 17 oktober kwam de film in de Belgische zalen. Eens de film in de zalen is, neemt de mond-tot-mondreclame het over. "Een film heeft dat soort reclame absoluut nodig om te kunnen bestaan en ik ben heel blij dat dit met *Girl* zo is gebeurd. Voor een film is het belangrijk dat mensen erover spreken en op alle mogelijke manieren geprikkeld worden om hem te gaan zien."

Met 353.872 bezoekers was *Girl* de best bezochte Belgische film van het voorbije jaar in Frankrijk. Bij ons stond de teller eind 2018 op 248.003 bezoekers. Heeft Lukas daar zelf een verklaring voor? "Ik zie verschillende elementen. Het feit dat de film in Cannes vier prijzen won en dat hij daar zo zichtbaar aanwezig was mogen we niet onderschatten. Het onderwerp is bovendien brandend actueel. En ook de timing zat juist. Zowel bij de commissies, de sales agents en de distributeurs als bij het publiek hebben we gemerkt dat het verhaal van Nora Monsecour een verhaal is dat veel mensen willen zien en dat hen raakt. De film, of de boodschap van de film, heeft weerklank gevonden bij mensen op verschillende niveaus, op verschillende plaatsen en met verschillende achtergronden."

Wat neemt Lukas mee uit dit avontuur? "Dat mensen zo enthousiast hebben gereageerd op onze film. Ik ben dankbaar dat er een gesprek is rond de film, ik denk dat dit aangeeft dat hij over belangrijke dingen gaat, en ik omarm dat. Ik put er ook veel energie uit omdat ik al die dingen die ik gehoord heb interessant vind en meeneem naar de volgende film." Zo kijkt hij ook terug op de Oscarcampagne. "Ik heb het gevoel dat het een enorme verrijking is geweest voor mij als persoon."

Er zijn momenten geweest tijdens de promotie die heel slopend waren, gewoon omdat het heel veel was. Ik ben anderhalve maand in de VS geweest, waar we enorm veel screenings hebben georganiseerd. Ik ben daar geconfronteerd met managers, agents, producenten. Ik heb daar prachtige contacten aan overgehouden. Ik heb het gevoel dat ik aan het begin sta van wat hopelijk een carrière wordt, want ik wil films blijven maken, als het kan nog heel veel." ■

• Banner met overzicht van de Vlaamse films in Cannes op de Marché du Film 2018

RABOT

JANUARI

Charlie en Hannah gaan uit, Rabot, Resurrection, La fleurière en Tremor – Es ist immer Krieg staan op het programma van het International Film Festival Rotterdam (IFFR).

FEBRUARI

Ceres en *It* gaan in première op het Internationaal Filmfestival van Berlijn in de secties Generation en Forum Expanded. Tijdens de Drama Series Days van de Berlinale wordt de nieuwe reeks *De dag* vertoond.

CERES

IT

DECEMBER

Tijdens de Works in Progress-sessie van het Filmfestival in Les Arcs worden twee **CONNEXT**-projecten voorgesteld: *De Patrick* en *Wees blij dat het regent*.

OUR SONG TO WAR

NOVEMBER

De documentaire *Sakawa* gaat in première op IDFA. Ook *Our Song To War* staat er op het programma.

OKTOBER

De derde editie van **CONNEXT** trekt 99 buitenlandse festivalcuratoren, sales agents en aankopers. *Zes dagen* en *De Patrick* winnen de CONNEX Awards voor Beste Pitch en Beste Work in Progress, *Binti* krijgt een eervolle vermelding.

EEN GREEP UIT DE INTERNATIONALE PROMOTIE IN 2018

APRIL

De dag is geselecteerd voor de Panorama-sectie van Séries Mania.

DE DAG

Undercover staat op het programma van het nieuwe Canneséries-festival.

MEI

Naast *Girl* in Un Certain Regard gaan ook *Ce magnifique gâteau !* en *Our Song To War* naar Cannes voor de Quinzaine des Réalisateurs. *Girl* wint vier prijzen in Cannes, waaronder de Caméra d'Or.

CE MAGNIFIQUE GÂTEAU !

SEPTEMBER

Un ange gaat in wereldpremière op het Toronto International Film Festival (TIFF). Ook *Girl* en *Ce magnifique gâteau !* worden er vertoond. In Toronto wordt FlandersTV gelanceerd: korte filmpjes voor Facebook, Instagram en YouTube over de ontvangst van Vlaamse films op internationale festivals.

UN ANGE

JUNI

Bloeistraat 11 wint de Cristal du Court Métrage op het International Animatiefilmfestival van Annecy. *Ce magnifique gâteau !* wordt bekroond met de Publieksprijs in het Portugese Vila do Conde.

BLOEISTRAAT 11

VOORUITBLIK

.flanders image

De audiovisuele sector staat voor ongeziene uitdagingen. We bevinden ons in wat sommigen omschrijven als de "perfecte storm" waarbij de veranderingen en ontwrichtingen zich in een razendsnel tempo opvolgen: de explosie van content en diensten, de technologie van nieuwe schermen en mobiele apparaten, de crossover van genres en formats, enz.

Deze revolutie heeft een impact op de manier waarop communicatie en promotie gevoerd worden. Het creëren van zichtbaarheid voor onze audiovisuele creaties blijft de kernopdracht van Flanders Image. Maar hoe kunnen we in deze tijden van disruptie nog het verschil maken?

In de nabije toekomst wordt de website vaf.be aangepast om de gebruiksvriendelijkheid te verhogen. Daarnaast wordt flandersimage.com volledig vernieuwd, met de nadruk op

een snelle en doeltreffende zoekfunctie als belangrijkste functionaliteit. De nieuwsberichtgeving verhuist volledig naar de sociale mediakanalen. Het portaal MyVAF wordt uitgebreid met een nieuwe module waar aanvragers hun deliverables kunnen aanleveren en beheren.

Wat de sociale media betreft werd in 2018 een duidelijke profilering van de VAF en Flanders Image-kanalen doorgevoerd. Terwijl de sociale media van het VAF zich, met content in het Nederlands, voornamelijk op de lokale sector richten, focust Flanders Image zich op buitenlandse festivals, sales agents en aankopers. Deze profilering wordt de volgende jaren voortgezet, waar mogelijk met originele content. In september 2018 werd Flanders TV gelanceerd, een label dat korte videocontent over Vlaamse films en reeksen in het buitenland brengt op Facebook, Instagram en YouTube.

Op het vlak van televisie wordt de aanwezigheid op de algemene MIPTV- en MIPCOM-markten herbekend, ten voordele van meer gerichte acties op gespecialiseerde festivals en platforms als Séries Mania, Cartoon Forum en Hot Docs.

Om het belang van zichtbaarheid verder te benadrukken, lanceert het VAF in 2019 het 'promotie & marketing partnership' (PMP) waarbij het mee de aanmaak financiert van professioneel gemaakte deliverables die kunnen worden ingezet bij de marketing van een speelfilm op de lokale en de internationale markt. Het partnership gaat van start met de majoritaire Vlaamse lange fictie- en animatieprojecten die in de loop van 2019 productionele ontwikkelingssteun krijgen toegekend.

Ten slotte wordt ook naar de distributie van onze creaties gekeken, zowel in als buiten de eigen markt, in de bioscoop en digitaal. ■

ENKELE FLANDERS
TV-REPORTAGES IN 2018:

[Angel/Toronto](#)

[Girl/Toronto](#)

[Girl LA event/Los Angeles](#)

.PUBLIEKSWERKING

PUBLIEKSWERKING

Het VAF zet volop in op het stimuleren van een levendige, diverse en kwalitatieve filmcultuur in Vlaanderen

Literatuur bestaat alleen in een gemeenschap waar mensen kunnen lezen. Filmcultuur kan enkel bloeien en groeien op een ondergrond van filmgeletterdheid en culturele belangstelling.

Filmgeletterdheid wordt niet door de markt aangeleverd maar is een verantwoordelijkheid voor de gemeenschap. Binnen het VAF wordt deze missie ondergebracht bij het departement Publiekswerking, dat volop inzet op het stimuleren van een levendige, diverse en kwalitatieve filmcultuur in Vlaanderen. Publiekswerking ondersteunt een verscheidenheid aan initiatieven die het audiovisuele landschap in de breedte en de diepte verrijken.

Filmeducatie neemt hierin een belangrijke plek in. Voor een aantal organisaties is het een hoofdfocus, voor vele organisaties is het een onderdeel binnen een breed spectrum aan activiteiten. In het schema verderop geven we een overzicht van alle initiatieven, activiteiten en organisaties die in 2018 werden ondersteund.

Grote Organisaties met Internationale Uitstraling en Structurele Werkingen worden voor een periode van drie jaar erkend, in dit geval van 2017 tot 2019. Zij zijn voor Publiekswerking de belangrijkste actoren en de partners op het terrein. In dialoog met hen wordt het beleid in realiteit omgezet.

Daarnaast ondersteunt het VAF losse projecten, die vaak een wekerend karakter hebben maar die duidelijk afgebakend zijn in tijd en ruimte. Naast de gewone **Projecten** zijn er ook **Microprojecten** voor kleine en beginnende initiatieven. Nieuw sinds 2018 zijn de **Projecten Regionale Spreiding**. De 150.000 EUR die binnen deze nieuwe commissie worden verdeeld gaan terug op de subsidiemiddelen die tot voor kort door de provincies werden beheerd.

Initiatieven die ingediend worden onder de noemer van de Projecten Regionale Spreiding passen binnen de beleidsbezorgdheid om voor filmcultuur een optimale regionale spreiding te realiseren over heel Vlaanderen.

• Presentatie tijdens het VAF Vertonersontbijt, Cinéma Nova, 13 december 2018

• Netwerkmoment tijdens het VAF Vertonersontbijt, Mooov Filmfestival Turnhout, 24 april 2018

FILMCULTUUR KAN ENKEL BLOEIEN EN GROEIEN OP EEN ONDERGROND VAN FILMGELETTERDHEID EN CULTURELE BELANGSTELLING

In 2018 was de instroom van projecten in deze categorie bescheiden. Voor de komende jaren verhogen we de communicatie-inspanningen naar alle spelers in dit segment. We bekijken ook of de steunmaatregel niet op een meer organische manier kan worden ingepast in de projectondersteuning.

Het **Stimulansbeleid** verschilt van de overige werkingen en projecten in die zin dat de oproep jaarlijks door het VAF zelf wordt bepaald. Zo nam het VAF in 2017 en 2018 het initiatief om culturele vertoners te ondersteunen die in hun programmatie een lans breken voor de nieuwe Vlaamse auteursfilm. Om de spreiding tot in de kleinste uithoek van Vlaanderen te optimaliseren werden ook cultuurcentra met een professionele vertoningspraktijk ingeschakeld. De zogeheten **Springplankpremie** richt zich op vertoners die hun programmatie structureel opschalen. In het best-case-scenario transformeren ze naar een volwaardige nieuwe arthouseplek. Netwerk Aalst is hiervan een mooi voorbeeld.

Naast de ondersteuning van een veelheid aan organisaties die een positieve impact hebben op filmcultuur in Vlaanderen zet Publiekswerking in op het creëren van verbindingen tussen de verschillende professionele spelers op het terrein. Vertoners, festivals, distributeurs en educatieve initiatieven worden twee keer per jaar uitgenodigd

op onze **Vertonersontbijten**, waar kennisdeling, samenwerking en informele netwerking centraal staan. In 2018 vonden de vertonersontbijten plaats op 24 april tijdens het Mooov-festival in Turnhout (met een focus op innovatieve vertoningsplekken in Nederland) en op 13 december in Cinema Nova in Brussel (met een focus op duurzaamheid).

Binnen hetzelfde opzet organiseren we één keer per jaar een **werkgroep Film in de Cultuurcentra** om de nieuwe ontwikkelingen in de sector te bespreken (3 mei 2018). Ten slotte werd in 2018 een nieuwe **werkgroep Filmorganisaties** opgericht (eerste bijeenkomst op 27 maart) om structureel overleg met de door het VAF ondersteunde organisaties te vergemakkelijken.

Bijzondere aandachtspunten binnen het beleid van Publiekswerking in 2018 waren de positie van arthouse-vertoners, de professionalisering van de cultuurcentra die ook filmvertoningen aanbieden en het stimuleren van bijkomende schermen voor filmcultuur. De situatie van de arthouse-vertoners in Vlaanderen is intussen bekend: in het Vlaamse gewest zijn er slechts zes arthouse-bioscopen, in Nederland meer dan 40 (naast een 70-tal kleinere filmtheaters met gemiddeld één tot vier filmavonden per week), in Frankrijk meer dan 1000.

Op het vlak van educatie lanceerde het VAF in samenwerking met jeugdfilmorganisatie JEF een nieuw initiatief om filmcultuur te stimuleren in de scholen. **De FilmClub** is een uniek project dat geïnspireerd is op een succesverhaal uit het Verenigd Koninkrijk, waar vandaag meer dan 11.000 filmclubs bestaan. Met De FilmClub willen we op grotere schaal toegang krijgen tot de leefwereld van kleuters, kinderen en jongeren, en filmgeletterdheid stimuleren door hen onder te dompelen in film. De deelnemende scholen krijgen wekelijks een kwalitatief aanbod van films waar kinderen en jongeren buiten de schooluren op vrijwillige basis aan kunnen deelnemen. Naast het VAF en JEF werken hier ook aan mee: het online platform UniversCiné en tal van filmorganisaties die hun expertise ter beschikking stellen van het project. De proeffase van het project loopt tot juni 2020.

Voor het volledige werkjaar 2018 beschikte Publiekswerking over een operationeel budget van 3.963.500 EUR, waarvan 843.000 EUR afkomstig van voormalige provincie- en gesco-middelen. Van deze 843.000 EUR werden 693.000 EUR voor de periode 2018-2019 toegewezen aan de spelers die ook in het verleden (via hun provinciesubsidie of via hun gesco-regeling) op deze middelen een beroep konden doen. ■

STRUCTURELE ONDERSTEUNING 2017-2019

GROTE ORGANISATIES

Anima (Folioscope) - Brussel
Film Fest Gent
Fonk Leuven (IKL, Docville, Dalton)
JEF - Antwerpen
Mooov - Turnhout, Brugge, Genk...

STRUCTURELE WERKING

.FESTIVALS

Afrika Filmfestival - Leuven
BIFFF (Festival Fantastische Film) - Brussel
Film'on - Brussel
Filmfestival Oostende
Offscreen - Brussel

.VERTONING & VERTONINGSNETWERKEN

Bevrijdingsfilms - Leuven
Cinema Nova - Brussel
KASKcinema - Gent
La Luna (Cinema Sphinx) - Gent
OFFOff - Gent

.REFLECTIE & EDUCATIE

Cinea - Brussel
Filmmagie - Brussel
Kidscam - Mechelen
Kortfilm.be - Leuven
Sabzian - Brussel

PROJECTEN 2018

PROJECTEN

40 jaar Cartoon's - Antwerpen
Brussels Short Film Festival
Cinema RITCS - Brussel
Docpoppies
Holebifestival - Leuven
International Dancefestival - Brussel
Mona Filmfestival - Antwerpen
Pink Screens - Brussel
Razor Reel - Brugge
Universciné - Brussel
Vertigo - Antwerpen
Visite - Antwerpen

MICROPROJECTEN

BAFF Films sur l'art - Brussel
Il Cinema Repubblica - Gent
Kinoautomat - Gent
Monokino - Oostende

PROJECTEN REGIONALE SPREIDING

nab Film Fest
Cinema Storck
Cinema Tournee
cinEMAS
Cinemaximiliaan
Filmclubnetwerk Filmmagie
Kortfilmproject jongeren carnaval Hamme
Live Track Cinema
Met de ... geraak je overal
Mollekesfest
Nacht van de Experimentele Film
Please Release Me
Vertigo
Zomerfilmcollege

STIMULANSBELEID 2018

STEUN AAN VERTONING VLAAMSE AUTEURSFILM

.ARTHOUSE-BIOSCOPEN

Actor's Studio - Brussel
Budascoop - Kortrijk
Cartoon's - Antwerpen
Cinema Aventure - Brussel
Cinema Galleries - Brussel
Cinema Palace - Brussel
Cinema ZED - Leuven
Lumière - Brugge
Sphinx - Gent
Studio Skoop - Gent
Vendôme - Brussel

.ANDERE FILMZALEN

Cinema Albert - Dendermonde
KASKcinema - Gent
TheRoxyTheatre - Koersel
Villanella - Antwerpen

.CULTUURCENTRA

CC Binder - Puurs
CC Bolwerk - Vilvoorde
CC De Kern - Wilrijk
CC De Meent - Alsemberg
CC De Spil - Roeselare
CC Evergem - Cinema Westside
CC Strombeek - Grimbergen
CC Ter Dilft - Bornem
CC Zwaneberg - Heist-op-den-Berg
Filmclub 62 - Oostende
Filmhuis Mechelen
Netwerk Aalst

SPRINGPLANKPREMIE 2018

CC De Steiger - Boom
CC Wevelgem
Cinema Corso - Berchem
Cinema Plaza - GC Duffel
Cinema Walburg - Hamont-Achel
De Spil - Roeselare
De Studio - Antwerpen
Leietheater - CC Deinze
Netwerk Film - Aalst

DE FILMCLUB TE GAST OP FILM FEST GENT

17 oktober 2018

“Hoeveel van jezelf herken je in je personages? Wat en wie komt er recht uit de realiteit? Hoe was het om daar te filmen? Zijn alle fysieke inspanningen echt?”

We zijn halverwege oktober en De FilmClub is al twee weken een feit. Op deze druilerige herfstavond kijken we met jongeren uit verschillende clubs naar een privévertoning van de Vlaamse speelfilm *Coureur*. Op het grote scherm, in een echte cinema, tijdens Film Fest Gent.

We worden omvergeblazen door het enthousiasme van deze jongeren. De meesten kwamen op eigen houtje, trotseerden overstappen en treinvertragingen om aanwezig te zijn op dit eerste FilmClub-evenement in de Gentse Studio Skoop. Na de film

vragen ze regisseur Kenneth Mercken en hoofdrolspeler Niels Willaerts de hemden van het lijf. Deze jongeren zijn kritisch, ze vragen door, ze durven. Wat een schril contrast, durven ook wij denken, met de doorsnee ‘volwassen’ nabesprekingen. De avond is nog niet voorbij, de *special guests* worden overspoeld door een stortvloed aan vragen. De regisseur vertelt ons dat hij op zijn beurt verrast en benieuwd is naar wat dit bevlogen publiek te zeggen heeft.

Dit zijn de allereerste leden van De FilmClub. Sommigen hielden al van film. Sommigen leren het pas kennen. Enkelen onder hen hebben zelf de ambitie om filmmaker te worden. De FilmClub is er niet alleen voor jongeren, maar ook voor kleuters en kinderen die elke week in hun vrije tijd en in hun

eigen clubje naar film willen kijken in Vlaanderen en Brussel. Op dit moment vinden de vertoningen vooral plaats op een (gezellige) verduisterde ruimte in de school.

Deze jonge mensen krijgen wekelijks een filmaanbod op maat voorgeschoteld, de vorm al even divers als het genre. De FilmClub heeft speelfilms, klassiekers, korte films, animatie en documentaires in het aanbod, met thema's als coming-of-age, verlies, migratie, anders-zijn... De FilmClub-films zijn uiteraard niet alleen ernstig, maar kunnen ook beklijvend, kritisch, hilarisch, verrassend of ronduit absurd zijn. Films uit alle hoeken van de wereld, met een extra focus op content van eigen bodem. Films van beginnende makers maar ook van gevestigde namen.

• De FilmClub vertoning van *Coureur* van Kenneth Mercken tijdens Film Fest Gent, 17 oktober 2018

• Officiële lancering van De FilmClub in de Sint-Lukas Basisschool Brussel met Vlaams minister Sven Gatz, 1 oktober 2018

**DE FILMCLUB-FILMS ZIJN
UITERAARD NIET ALLEEN ERNSTIG,
MAAR KUNNEN OOK BEKLIJVEND,
KRITISCH, HILARISCH, VERRASSEND
OF RONDUIT ABSURD ZIJN. FILMS
UIT ALLE HOEKEN VAN DE WERELD,
MET EEN EXTRA FOCUS OP CONTENT
VAN EIGEN BODEM. FILMS VAN
BEGINNENDE MAKERS MAAR OOK
VAN GEVESTIGDE NAMEN.**

Van de eerste grote en kleine ideeën tot het officiële lanceringsmoment in aanwezigheid van Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel Sven Gatz op 1 oktober 2018 konden jeugdfilmorganisatie JEF en het VAF in dit proces rekenen op een brede input van de sector: Docpoppies, Film Fest Gent, A Little Lady, Vertigo, Afrika Filmfestival, Cinea, Kortfilmfestival, Filmmagie, Filmfestival Oostende, Mooov, Bevrijdingsfilms, Mediawijs, Kortfilm.be, UniversCiné, Anima, Cinema

Storck, Macky, Docville, Cultuurloket, KASKcinema en Sabzian. Allemaal hebben ze mee hun schouders onder het project gezet en ervoor gezorgd dat De FilmClub een sterke start kon nemen en ook nadien een verrassende programmatie op poten kon blijven zetten. We zijn trots op het draagvlak en de eerste 36 FilmClubs die intussen zijn ingestapt.

Op het moment waarop we dit schrijven, zitten we nog maar in de tweede

jaarhelft van De FilmClub, maar we blikken terug op een positief onthaald eerste semester.

Uiteraard kijken we ook vooruit. Naast het bestendigen van de bestaande leden, willen we voor het komende jaar het FilmClub-netwerk nog verder spreiden en uitbreiden. Samen met onze partners, de begeleiders en in de eerste plaats de nieuwe generatie film liefhebbers bouwen we verder aan een hechte FilmClub-community. Wordt vervolgd. ■

• Officiële lancering van De FilmClub in de Sint-Lukas Basisschool Brussel met Vlaams minister Sven Gatz, 1 oktober 2018

• Try-out van De FilmClub in de lagere school, oktober 2018

.GAMEFONDS

GAMES

2018, een jaar vol verandering

Het VAF/Gamefonds bestaat al sinds 2012. Het aantal aanvragen en de kwaliteit ervan stijgen jaar na jaar. Zes jaar lang was, door middel van een addendum, dezelfde beheersovereenkomst van kracht die het VAF/Gamefonds een dotatie toekende van 730.000 EUR: 550.000 EUR dotatie Media en 180.000 EUR dotatie Onderwijs. Voldoende om de lokale industrie op gang te trekken, maar niet om mee te spelen op wereldvlak.

In 2018 maakte Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel Sven Gatz met de nieuwe beheersovereenkomst 1 miljoen EUR extra vrij voor het VAF/Gamefonds, een stijging van maar liefst 136%.

Met die bijkomende middelen werd het mogelijk om extra steun toe te kennen en kon voor het eerst ook een voltijds gamecoördinator aangesteld worden. Dat werd Youri Loedts, voormalig commissielid van het VAF/Gamefonds en journalist en blogger bij beroepsorganisatie FLEGA. ■

• Gamecoördinator Youri Loedts stelt de wijzigingen in de nieuwe beheersovereenkomst voor aan Vlaamse developers op een FLEGACafé bij DAE in Kortrijk (18 mei 2018).

• *Blazing Sails* van Get Up Games was een van de eerste games die aan de hand van een hearing een positief oordeel kreeg van de commissie.

TRANSVERSAAL PLAN VOOR GAMING

In 2018 kwam de gamecoördinator samen met afgevaardigden van Flanders DC, FLEGA, CJM en het kabinet Onderwijs om het Actieplan Gaming voor de Vlaamse Regering concreet vorm te geven.

Dit plan bevat een transversale visie en concrete maatregelen voor een gecoördineerd en geïntegreerd Vlaams gamebeleid. Het doel is om de Vlaamse gamesector op korte of middellange termijn te laten uitgroeien tot een volwassen sector binnen de creatieve industrie en om aansluiting te vinden bij de Europese en internationale

game-industrie. De financiële steun van het VAF maakt daar integraal deel van uit. Op de website van het VAF is vanaf 2018 een transparant overzicht van alle subsidies, steunmaatregelen en financieringsmogelijkheden voor de Vlaamse gamesector te vinden.

Er werden in 2018 ook afspraken gemaakt met Flanders DC en Mediarte om initiatieven voor de gamesector beter op elkaar af te stemmen. ■

[Actieplan Gaming](#)

[Overzicht van de subsidies](#)

IN HET TEKEN VAN DE AANVRAGER

In de aanloop naar de nieuwe beheersovereenkomst werd veel werk verricht. De modules voor de aanvragen op het online platform MyVAF waren aan vernieuwing toe en het hele aanvraagproces werd gestroomlijnd. Een opvallende aanpassing in de aanvraagprocedure was de introductie van pitch videos bij de aanvraag van preproductie- en productiesteun. Zo kunnen de commissieleden een gezicht op de aanvragers plakken en doen de aanvragers ervaring op met het pitchen van een project, een vaardigheid die nodig is om financiering aan te trekken. Ook op de VAF-website worden de procedures vanaf nu stap voor stap uitgelegd voor de aanvrager.

**HET AANTAL DEADLINES WERD
OPGETROKKEN VAN TWEE NAAR
DRIE PER CATEGORIE**

Er werd vastgesteld dat afgewerkte games het, door een gebrek aan marketingbudget, moeilijk hadden om opgemerkt te worden in de stroom van games die dagelijks verschijnen. Daarom introduceerde het VAF in 2018 promotiesteun als deel van Creatie: deze steun kan gelijktijdig met of na de productiesteun aangevraagd worden. Afhankelijk van de eigen inbreng van de ontwikkelaar en/of van een *game publisher* kan deze promotiesteun tot 50.000 EUR bedragen.

Het aantal deadlines werd opgetrokken van twee naar drie per categorie. Dat leidde alvast in 2018 tot een aanzienlijke stijging van het aantal aanvragen. De meeste dossiers worden nog steeds via het rapporteursysteem behandeld in de commissievergaderingen, maar sinds vorig jaar werkt het VAF ook met *hearings* voor projecten die meer dan 150.000 EUR (preproductie- en productiesteun) aanvragen. De aanvragers en de commissieleden zijn enthousiast over dit format, omdat er op die manier meer dialoog mogelijk is met de aanvragers.

Met de nieuwe beheersovereenkomst werd het reglement van het VAF/ Gamefonds aangepast. Die gelegenheid werd gebruikt om ook enkele andere regels aan te passen. >

[Reglement VAF/Gamefonds](#)

Een greep uit de reglements aanpassingen

- De maximale productiesteun werd opgetrokken van 150.000 EUR naar 250.000 EUR.
- De de-minimisregel van de Europese Commissie (maximaal 200.000 EUR de-minimissteun per onderneming verspreid over drie jaar) kwam te vervallen.
- Aanvragers moeten voortaan naast de andere ontvankelijkheidscriteria ook voldoen aan Europese criteria. Dit is nodig om te kunnen genieten van de opheffing van o.a. de hierboven genoemde de-minimisregel.
- De steunintensiteit voor artistieke games werd opgetrokken van 50% naar 85%.
- Productiesteun en preproductiesteun kunnen niet meer samen aangevraagd worden. De combinatie van productiesteun en promotiesteun is wel mogelijk.
- Tweede herindieningen zijn vanaf 2019 niet meer mogelijk.
- Er zijn nog steeds twee commissies, maar ze zijn anders opgedeeld: zo is er een commissie voor entertainmentgames en artistieke games, en een commissie voor serious games (inclusief games voor het onderwijs).
- De commissies bestaan nu uit vijf in plaats van zes leden.
- Voor games voor het onderwijs is het geen verplichting meer om samen te werken met een verdeler die al actief is in het leerplichtonderwijs. Wel moet de ontwikkelaar een goed distributieplan kunnen voorleggen.

ARM IN ARM MET HET GAMEFONDS

Toen bij de tweede deadline van 2018 promotiesteun werd ingevoerd, wilden een aantal aanvragers er meteen gebruik van maken. Pajama Llama Games, een jonge studio uit Gent, kreeg met de game *Flotsam*, een zogenaamde 'Garbage Town Builder', als een van de eerste promotiesteun toegekend. Pajama Llama doorliep met zijn game het hele proces bij het VAF/Gamefonds, van preproductie over productie tot promotie.

DAVE VAN VERDEGEM EN JUDA-BEN GORDIER OVER DE EVOLUTIE VAN PAJAMA LLAMA GAMES

Zoals bij veel onafhankelijke spelontwikkelaars begint het verhaal van Pajama Llama Games in een slaapkamer. Stan Loiseaux, Juda-Ben Gordier en Dave Van Verdegem bedachten er samen het concept voor de game *Flotsam*.

Dave Van Verdegem: "Stan werkte aan de KASK voor zijn masterproject aan een film over mensen die op de zeebodem leefden. Dat project is nooit afgewerkt omdat hij in Kortrijk aan de opleiding Digital Arts and Entertainment zou beginnen. Daar leerde hij ook Juda-Ben kennen. Na onze studies hadden we het idee om samen een gamestudio te beginnen. We maakten een aantal prototypes en al snel kwam het idee van Stans onafgewerkte film terug bovendrijven." *Flotsam* was geboren.

Pajama Llama zal op een paar jaar tijd evolueren naar een professionele gamestudio, een evolutie die niet mogelijk was geweest zonder de steun en het advies van het VAF.

Op 1 oktober 2015 werd Pajama Llama boven de doopvont gehouden. Juda-Ben Gordier: "Het was niet de bedoeling om meteen een bedrijf op te richten. Maar om een steunaanvraag bij het VAF/Gamefonds in te dienen, waren we wel verplicht om die stap te zetten. Het indienen van ons eerste dossier werd zo extra spannend, want eigenlijk had niemand van ons voldoende kapitaal om bijvoorbeeld sociale bijdragen te betalen."

Het team wilde niets aan het toeval overlaten en werkte een maand lang aan hun pre-productiedossier. "Het opstellen van de documenten voor die eerste aanvraag heeft ons zeker op weg gezet om onze organisatie professioneler aan te pakken. Het verplichtte ons om na te denken over dingen waar we op dat moment nog helemaal niet mee bezig waren, zoals de distributie. Het motiveerde ons ook om bestaande documenten zoals het game design-document en een financieel plan verder op punt te stellen."

Flotsam charmeerde met zijn originele concept en ontving telkens bij de eerste indiening de gevraagde steun.

Van Verdegem: "Ik herinner me nog dat Juda me enthousiast opbelde toen we voor de eerste keer het goede nieuws kregen. Dat was een belangrijk moment voor ons: we waren ervan overtuigd dat we iets goeds in handen hadden."

Toch liep de ontwikkeling van het spel een stuk trager dan aanvankelijk gedacht. Gordier: "Ik denk dat we ondertussen twee jaar voorbij de initieel vooropgestelde timing zijn. We hebben heel wat dingen onderschat: het type spel, het samenwerken over een langere periode, de opzet van een bedrijfsstructuur... Het is makkelijk om een inschatting te maken van al het werk dat moet gebeuren, maar soms herbegin je, pak je iets anders aan of kom je op andere ideeën. Heel wat dingen zijn tijdens de ontwikkeling veranderd. We willen de best mogelijke versie van het spel maken en dat neemt tijd in beslag." Om het project op de rails te houden, adviseerde het VAF om tijdelijk een coach aan te stellen. Het team schuift de ervaren Olivier Lhermite als externe producer naar voren. Hij wordt een essentiële factor in het project en brengt de jonge ontwikkelaars heel wat zakelijke wijsheid bij. ➤

bb

**WE KUNNEN TERUGBLIKKEN OP
HEEL WAT HOOGTEPUNTEN,
EN ER KOMEN ER HOPELIJK NOG**

• De makers van *Flotsam* nemen de Rising Star Award in ontvangst tijdens Gamescom in Keulen

Het is niet voor elke ontwikkelaar eenvoudig om lang aan hetzelfde project te werken, maar de uitdaging en de gevarieerde features van *Flotsam* zorgen ervoor dat de focus bij het team niet verslapt. Wat niet wil zeggen dat het nooit moeilijk is geweest. Gordier: "De zoektocht naar een uitgever was lastig. Op dat moment wisten we dat we de visie van het spel niet konden verwezenlijken met amper drie man – Dave was als enige programmeur een bottleneck voor de ontwikkeling. En omdat we al met drie waren, was de VAF-steun onvoldoende om extra mankracht aan te werven."

Een goede uitgever vinden kost tijd. Na meer dan een jaar zoeken kondigde Pajama Llama in augustus 2018 aan dat ze met het Amerikaanse Kongregate in zee zouden gaan. Vanaf dan kwam de productie in een stroomversnelling. Het team werd uitgebreid en kon voortaan focussen op het maken van *Flotsam*. Gordier: "Dat was enorm bevrijdend. Daarvoor spendeerde ik maandelijks tijd aan het maken van nieuwe budgetten. Van zodra die handtekening er stond, hoefde ik me daar geen zorgen meer over te maken en kon ik voltijds meewerken."

Terwijl de productie op volle toeren draaide, schoot ook de marketingmachine in gang. Pajama Llama diende bij het VAF een aanvraag in voor promotiesteun en kreeg die ook. Van Verdegem: "We gaan het promotiebudget bundelen met dat van Kongregate om een gedetailleerde marketingcampagne uit te werken, die later op het jaar wordt uitgerold. Buiten het schrijven van een paar persberichten heeft Kongregate nog niet veel marketinginspanningen geleverd, maar daar komt zeker verandering in." Die persberichten misten hun effect trouwens niet, want de game werd opgepikt door toonaangevende blogs als Kotaku en Rock, Paper, Shotgun. Gordier: "Dat artikel op Kotaku gaf ons een enorme boost. Je bent gewend van daar steeds andere games te zien en opeens schrijven ze over iets wat jij gemaakt hebt. Surreëel!"

Flotsam doet het ook erg goed op conferenties en festivals. In februari 2017 kaapt de makers op het White Nights-gamefestival in Praag zowel de Grand Prix als de prijs voor Best Game Design weg. Een jaar later werden ze op Gamescom in Keulen uitgeroepen tot meest veelbelovende nieuwkomer.

In de tussentijd scoorden ze ook op EGX in Londen en kregen ze op elk event waar de game speelbaar was positieve reacties van het publiek. "We kunnen terugblikken op heel wat hoogtepunten, en er komen er hopelijk nog", lacht Gordier, waarmee hij doelt op de langverwachte release van *Flotsam* later dit jaar.

Wat ze van hun avontuur meenemen naar de toekomst? Gordier: "We hebben op alle vlakken leergeld betaald dus ik verwacht dat we er bij een volgend project twee tot drie keer zo snel in kunnen vliegen. De documentatie die we moesten opstellen voor onze eerste VAF-aanvraag, de door het VAF gesponsorde coaching en de financiële steun waardoor we in ons levensonderhoud konden voorzien, computermateriaal konden aanschaffen en een kantoor konden huren om stagiairs aan het werk te zetten, hebben allemaal geholpen om te evolueren naar een professionele gamestudio. Zonder het VAF zouden we niet staan waar we vandaag staan." ■

TWEEDE ZIT VOOR EDUCATIEVE GAMES

Serious games, en educatieve games in het bijzonder, kregen dit jaar extra aandacht omdat er een dalende trend zit in het aantal aanvragen in deze categorieën. Het VAF startte in 2018 via beroepsorganisatie FLEGA een overleg op met de sector. De opkomst voor de vergadering bij het VAF op 10 oktober 2018 was groot en bij de derde en laatste call van het jaar ging het aantal aanvragen de hoogte in, tot 11 ontvankelijke dossiers. Na het overleg werden de belangrijkste pijnpunten van gameontwikkeling voor het onderwijs op basis van een poll onder de deelnemers geïdentificeerd. Het gebrek aan een toegewijd platform voor educatieve games, deelname aan relevante beurzen en de moeilijkheid om games geïntegreerd te krijgen in het onderwijs kwamen als voornaamste obstakels naar boven. Momenteel wordt met alle actoren, het Departement Onderwijs voorop, overlegd en gewerkt aan een plan van aanpak, waarvan de grote lijnen al zijn uitgetekend. ■

OVERZICHT VAN DE GOEDGEKEURDE AANVRAGEN MET TOEGEKENDE BEDRAGEN:

[Entertainment games](#)

[Artistieke games](#)

[Serious games \(incl. onderwijsgames\)](#)

- *Ava & Trix* (Curious Cats, 2018)
- *Taalheld* (Linguineo, 2018)

NIEUW

VAF Wildcards voor gameontwikkelaars

Naar analogie met het VAF/Filmfonds werden in juli 2018 de Wildcards voor het VAF/Gamefonds in het leven geroepen. Het gaat hier om een eenmalige deadline, los van de gewone steunaanvragen, waarbij net afgestudeerde gameontwikkelaars aan de hand van hun eindwerk en een *pitch video* een geldprijs van 6.000 EUR en coaching kunnen krijgen, met het oog op het uitwerken van het potentieel van hun eindwerk en het opstellen van een professionele *pitch deck*. De Wildcards zijn voor veel winnaars de perfecte opstap naar het indienen van een echte aanvraag. Vier projecten werden door een jury van specialisten uit de sector bekroond met een VAF Wildcard.

De studenten zijn afkomstig van de drie hogescholen die in Vlaanderen gameopleidingen aanbieden: Karel de Grote Hogeschool (Antwerpen), LUCA

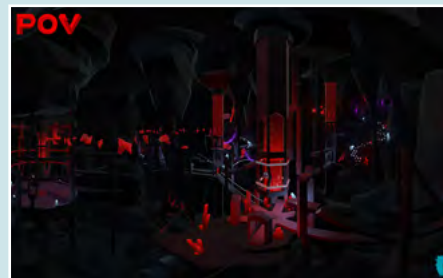
School of Arts (Gent) en Digital Arts and Entertainment (Kortrijk).

Naast de financiële steun en de coaching kunnen de winnaars gebruik maken van standruimte op de allereerste 1UP-beurs die op 15 en 16 februari 2019 werd georganiseerd in Kortrijk. Bovendien waren alle winnaars automatisch genomineerd voor de 'Best Student Award' die tijdens de Belgian Game Awards (vrijdag 15/2 op 1UP) door het VAF/Gamefonds werd uitgereikt aan Jeff Jacobs (*Point of View*)

De Wildcards worden in 2019 geëvalueerd op basis van de feedback van de winnaars, de coaches en de betrokken scholen. In afwachting daarvan vroegen we winnaar Jeff Jacobs (*Point of View*) en zijn coach Niels 't Hooft naar hun visie op de VAF Wildcards. ■

De winnaars van de VAF Wildcards voor gameontwikkelaars in 2018

POINT OF VIEW

MAKER Jeff Jacobs
SCHOOL LUCA School of Arts
COACH Niels 't Hooft

A STORY OF TWO

MAKERS Sarah Schmitz en Stef Colruyt
SCHOOL LUCA School of Arts
COACH Jedidjah Julia Noomen

DIVINE COMMANDER

MAKERS Alfred Campenaerts, Keke Kokelenberg, Jef Reniers en Tibeau Segers
SCHOOL Digital Arts and Entertainment
COACH Vincent Vangeel

SHORT CIRCUIT

MAKERS Cindy Ho en Stefan Bauwens
SCHOOL Karel de Grote Hogeschool
COACH Jill Vanparys

DE WILDCARDWINNAAR JEFF JACOBS

HOE VOELDE HET OM EEN WILDCARD IN DE WACHT TE SLEPEN?

"Na maanden gewerkt te hebben aan *Point of View* en er bloed, zweet en tranen in gestoken te hebben, gaf het winnen van de Wildcard een geweldig gevoel. Het bevestigde voor mij dat er interesse is in het spel en meer specifiek in de vooruitgang van nieuwe VR-spellen die de grenzen verleggen van wat een VR-spel kan zijn."

WAT LIET HET PRIJZENGEELD JE TOE TE DOEN?

"Dankzij het prijzengeld kon ik professionele assets aankopen om zo de visuele kwaliteit naar een hoger niveau te tillen. Het doel was het uitdenken en uitwerken van het narratieve deel van het spel. Omdat ik alleen werk, probeerde ik mijn tijd zo efficiënt mogelijk te besteden. Ik schafte met het prijzengeld ook hardware aan, meer bepaald een zelf ontworpen 'motion

capture'-systeem dat ik nu inzet voor de verdere ontwikkeling van het spel. De rest van het prijzengeld ging naar de voorbereiding van de 1UP-conferentie waar *Point of View* speelbaar zal zijn voor het grote publiek."

WAT IS JE HET MEEST BIJGEBLEVEN VAN DE COACHING?

"Door gerichte vragen te stellen, zette Niels 'T Hooft mijn brein aan het werk en kwam ik op nieuwe ideeën. Zo kreeg het verhaal een heel andere structuur met een beter spel tot gevolg. Niels trok enkele minder coherente stukken in twijfel, waarna we samen op zoek gingen naar oplossingen. Hij hielp me ook bij het vinden van de kern van het project: waar draait het om? Wat zijn de belangrijke pijlers?"

GA JE VERDER MET HET PROJECT?

WAT ZIJN JE PLANNEN?

"Ik ga zeker verder met het project!

NA MAANDEN GEWERKT TE HEBBEN AAN POINT OF VIEW EN ER BLOED, ZWEET EN TRANEN IN GESTOKEN TE HEBBEN, GAF HET WINNEN VAN DE WILDCARD EEN GEWELDIG GEVOEL

Na de 1UP- en de Wildcard-deadlines neem ik eerst een pauze om te bekomen van de maanden hard werken in mijn vrije tijd, naast een voltijdse job. Daarna ga ik terug aan de slag. Niels en ik stelden tijdens de sessies ook een gesegmenteerd plan op voor het uitbrengen van het spel. Het eerste deel daarvan wil ik graag uitwerken en uitbrengen."

HOE KUNNEN WE DE WILDCARDS VERDER VERBETEREN?

"In het begin was het duidelijk voor iedereen nog wat zoeken wat er precies verwacht werd. Maar eens het duidelijk was, waren Niels en ik zelfstandig genoeg om deze kans ten volle te benutten. Ik heb het gevoel dat het eerder 'hands-off' was en dat heeft voor mij goed gewerkt." ■

DE COACH NIELS 'T HOOFT

Journalist, blogger,
schrijver & gamedeskundige

WAT VIND JE HET LEUKST AAN DE GAME?

"*Point of View* is een action-adventure game in virtual reality, met als vertrekpunt de vraag hoe bepaalde game-interacties zouden kunnen werken met een VR-bril op. Gek genoeg is zo'n langer avonturenspeel nog (deels) onontgonnen terrein in VR. En eenvoudige activiteiten als lopen, klimmen en aan een zipline hangen voelen in de prototypes al heel prettig. Dat vind ik erg leuk, en ik denk ook dat er een toffe grotere game in schuilt, zeker als de verhaalelementen waaraan we hebben gewerkt erin worden geïntegreerd."

HOE HEB JE DE COACHING ERVAREN?

"Het was even aftasten. Doordat Jeff tegelijk met de start van het coaching-traject aan een voltijdse baan begon – wel in de VR-hoek, met vermoedelijk wel enig synergetisch effect – voelde het af en toe alsof ik even veel (of weinig) tijd beschikbaar had voor het project als hij. Aanvankelijk wilden we wekelijks een uurtje skypen, maar dat bleek al gauw te veel, er was dan te weinig veranderd

en Jeff kon zijn uren beter besteden dan door met mij te overleggen. Minder regelmatig maar langer bijeenkomen, liefst live, werkte veel beter. Toch werd ook met dat opzet op een gegeven moment wel duidelijk wat er moest gebeuren, zodra Jeff de tijd vond. Maar volgens mij had ik een fijne klik met zowel Jeff als *Point of View* en waren de gestage vorderingen wel de juiste. Daardoor bleef het een prettige samenwerking waar zowel hij als ik iets aan heeft gehad."

WAT IS JE GROOTSTE BIJDRAGE IN JOUW OGEN?

"Ik heb vanaf het begin gehamerd op de noodzaak van een 'kern' van het project. Een hoofdthema of principe waar al de rest uit volgt, inclusief verhaal, game mechanics en level design, wat het ook makkelijker maakt om de game uit te leggen aan anderen. Volgens mij is daar vanalles uit voortgekomen, al is dat nog niet per se in de demo's te zien. Hopelijk lukt het Jeff nog wel om met name het idee van 'point of view' (je vertrekpunt bepaalt

IK HEB VANAF HET BEGIN
GEHAMERD OP DE NOODZAAK VAN
EEN 'KERN' VAN HET PROJECT

hoe je de wereld ziet) in een aantal van zijn meest interessante facetten in het *pitch deck* over te brengen."

HEB JE EEN DUIDELIJKE EVOLUTIE GEZIEN IN HET PROJECT?

"Zeker. Er is nu een korte verhaaldemo met een aantal interessante narratieve mechanismen. Met wat meer tijd kunnen die elementen ook geïntegreerd worden in de eerdere interactie-demo. Daar ben ik erg benieuwd naar!"

HOE KUNNEN WE DE WILDCARDS VERDER VERBETEREN?

"De situatie waarin de winnaar eigenlijk te weinig tijd heeft om aan zijn project te werken vóór zijn deadline lijkt me niet ideaal, maar ik denk niet dat je hier vanuit de regeling direct iets aan moet willen doen, bijvoorbeeld door een urenverplichting op te leggen. Hoogstens zou je winnaars de mogelijkheid moeten kunnen geven om de door henzelf beoogde urenplanning (en de geldprijs) over een langere periode uit te spreiden, en hen dus zelf de deadline op te laten schuiven." ■

DE WIJDE WERELD IN

In het kader van talentontwikkeling en promotie van het VAF/Gamefonds trok het VAF in 2018 in het kielzog van minister Sven Gatz naar twee beurzen: Game Developers Conference in San Francisco (maart) en Gamescom in Keulen (augustus).

Het bezoek aan **GDC (Game Developers Conference)** was eerder verkennend van aard, maar vertaalde zich in 2019 naar concrete acties: een ticketkorting van 700 EUR voor zes aanvragers en sponsoring van het Belgisch/Nederlandse Premixer-event Courage XL, waar ontwikkelaars aan de vooravond van de beurs hun game aan de internationale pers, financierders en uitgevers konden tonen. Het pronkstuk was de VAF Flexzone, een deel van de Vlaamse stand op de GDC-beurs dat het VAF in samenwerking met FLEGA gratis ter beschikking stelde van ontwikkelaars die niet de middelen hadden voor een eigen stand. Op deze manier hadden ze toch de mogelijkheid om hun game in alle privacy te pitchen aan geïnteresseerde

partijen. Het was de eerste keer dat Vlaanderen een stand had op GDC. Die kwam er op aanbeveling van minister Gatz na zijn bezoek aan GDC in 2017. FIT had de leiding in het project. Het VAF, Flanders DC en FLEGA ondersteunden.

Ook voor **Gamescom** werden de handen in elkaar geslagen. Flanders DC zorgde net als in 2017 samen met FLEGA voor een goedgevulde en in het oog springende stand in de B2B-ruimte. Het VAF ondersteunde door de productie van de aftermovie en de showreel die op de stand werd getoond. Hoewel de bijdrage van het VAF relatief beperkt bleef, was het een mooi voorbeeld van hoe verschillende actoren samen sterker staan. ■

• Minister Sven Gatz ontmoet developers tijdens Gamescom 2018

• Minister Sven Gatz op de Game Developers Conference 2018

OVERDRACHT VAN LEARNINGS

In de loop van 2018 werden zes *studio profiles* en zes *case movies* gedraaid rond projecten die door het VAF/Gamefonds zijn gesteund. Op deze manier wilt het VAF ervoor zorgen dat *learnings* niet beperkt blijven tot een bepaalde plek of tijdstip (bijvoorbeeld een workshop) maar breed verspreid worden. De profielen en casestudies zullen uitgerold worden via een campagne in samenwerking met winkelketen Game Mania, met als doel jonge mensen te inspireren tot een carrière in de lokale game-industrie. Het is nog te weinig bekend dat we in Vlaanderen over een bloeiende game-industrie beschikken. Game Mania is de uitgelezen partner voor deze campagne, omdat ze via hun communicatiekanalen over een groot bereik en een goede doelgroep beschikken.

Ook andere partijen toonden reeds interesse voor de filmpjes. Scholen zoals DAE zien ze bijvoorbeeld als een mogelijke manier om hun studenten voor te stellen aan de lokale studio's waar ze stage kunnen lopen. De *learnings* die aan bod komen in de casestudies helpen de studenten dan weer om de fouten van hun voorgangers niet opnieuw te maken. Voor het VAF/Gamefonds doen de video's dienst als een soort portfolio. Waar in het verleden enkel de aanvragen voorhanden waren, beschikt het VAF nu over kwalitatief audiovisueel materiaal om de verhalen achter de gesteunde projecten te vertellen.

Ook de ontwikkelaars zijn enthousiast over dit initiatief. Vaak hebben ze niet zelf de budgetten om dit soort

DE ONTWIKKELAARS STAAN
CENTRAAL IN DE COMMUNICATIE
VAN HET VAF/GAMEFONDS.
ZIJ VERTELLEN HUN VERHAAL IN
HUN EIGEN WOORDEN, ZOWEL
DE *HIGHS* ALS DE *LOWS*

producties op poten te zetten en ze zien het dan ook als waardevolle content voor hun *communities* en/of potentiële klanten. De filmpjes zijn in het Engels ondertiteld en kunnen ook buiten de landsgrenzen ingezet worden.

De ontwikkelaars staan centraal in de communicatie van het VAF/Gamefonds. Zij vertellen hun verhaal in hun eigen woorden, zowel de *highs* als de *lows*. Die lijn wordt doorgetrokken op de VAF-website, met artikels over en interviews met de Vlaamse gameontwikkelaars. De gamecoördinator lanceert daarnaast campagnes en modereert en begeleidt debatten en panelgesprekken als onderdeel van de *branding* van het VAF/Gamefonds. ■

[Trailer campagne](#)

. ANTIGRAVIATOR CYBERNATIC WALRUS

Indie DB Editor's Choice Award - Best 3D Visuals
Unity Awards - Best 3D Visuals - Runner-up
GDC - Best In Play - Honorable Mention
Indie Garden - Audience's Choice Award
SXSW - Official Selection Gamer's Voice Award

AND THE WINNERS ARE ...

2018 was een goed jaar voor de ontwikkelaars van VAF-ondersteunde games, met verschillende prijzen over de hele wereld. Hier vind je een overzicht van hoe sterk enkele van onze games internationaal in de smaak vallen.

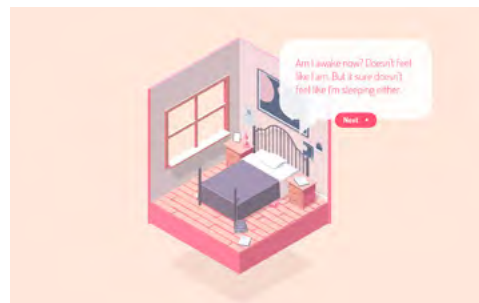

Michaël Samyn & Auriea Harvey van de Gentse studio **TALE OF TALES** wonnen op Indiecade Europe de prestigieuze Trailblazer Award voor hun innovatieve werk in de game-industrie. Ze maakten met hun virtuele ervaring *The Graveyard*, voor een deel gefinancierd door het VAF, als enige Belgische ontwikkelaar deel uit van de videogametentoonstelling Design/Play/Disrupt in het Londense Victoria and Albert Museum (sep 2018-feb 2019).

. FLOTSAM PAJAMA LLAMA

Gamescom 2018 - Indie Arena Booth
- Rising Star Award

. THE ALMOST GONE HAPPY VOLCANO

Casual Connect Europe
- Most Innovative Game

. GUNS, GORE AND CANNOLI 2 CRAZY MONKEY STUDIOS

- Weekly Famitsu Platinum

. LIFTOFF LUGAS STUDIOS

- Comenius EduMedia Award

OVER DE FONDSSEN HEEN

HET VAF WIL DEEL UITMAKEN VAN DIE REVOLUTIE, GETALENTEERDE MENSEN UIT DE VERSCHILLENDE SECTOREN SAMENBRENGEN EN KRUISBESTUIVING EN INNOVATIE STIMULEREN

. BUCK

PLATFORM iOS, Android

ONTWIKKELAAR Cyborn

RELEASE 23/11/2018

VERKOOPPRIJS gratis

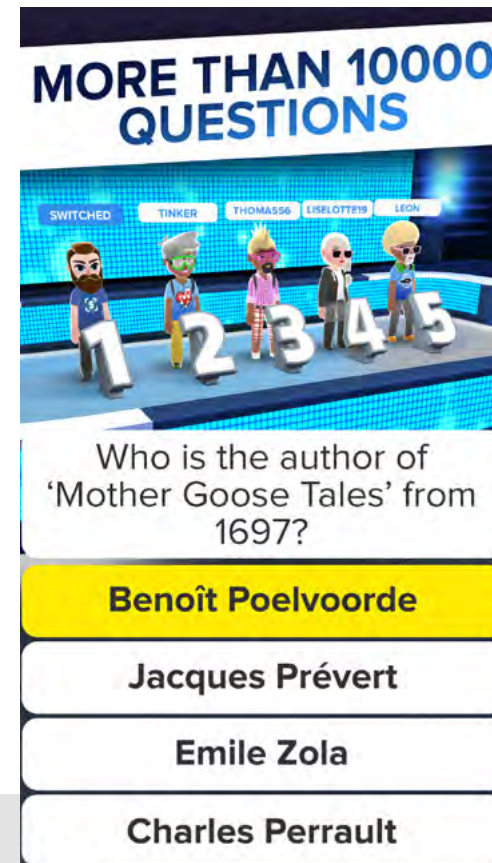
AANTAL DOWNLOADS (tot februari 2019) 21.000

Het VAF is ervan overtuigd dat de verschillende media in de toekomst meer en meer naar elkaar gaan toegroeien en elkaar gaan versterken en wil deel uitmaken van die revolutie, getalenteerde mensen uit de verschillende sectoren samenbrengen en kruisbestuiving en innovatie stimuleren.

Daarom organiseerde het VAF samen met Cartoon (European Association of Animation Film) de conferentie **Cartoon Digital** (13-15 nov, Gent). Er werd Vlaamse gamecontent gepresenteerd en aan de hand van lezingen en presentaties werd getoond hoe de game- en animatie-industrieën in elkaar overvloeien. Steeds vaker zijn ze op zoek naar dezelfde werknemers en gebruiken ze dezelfde tools (engines zoals Unity en Unreal). Voor veel animatiestudio's zal het in de toekomst een logische stap zijn om ook een game te ontwikkelen rond hun IP's. Met toonaangevende sprekers zoals Yoan Fanise (*11-11 Memories Retold*, *Valiant Hearts*, *Raving Rabbids*) en een mooie opkomst vanuit zowel

de game- als de animatiesector was Cartoon Digital een groot succes. In 2018 vond de eerste **Gamemedia** plaats, een bijeenkomst geïnitieerd door de Vlaamse ministers Sven Gatz en Philippe Muyters, voor bedrijven en organisaties die actief zijn in de media- en gamesector, met als doel de mogelijkheden voor samenwerking tussen de twee sectoren te verkennen. De keynote was van Bradley Crooks, die kwam toelichten hoe de BBC als omroep structureel inzet op het integreren van games in hun productportfolio. Daarna volgden breakout-sessies rond e-sports, AR, VR en een casestudy van SWITCH, een succesvolle samenwerking tussen ontwikkelaar Triangle Factory, productiehuis Panenka, de VRT en het VAF/Gamefonds. Het event werd georganiseerd door Flanders DC, met ondersteuning van het Departement CJM en het VAF/Gamefonds. De reacties waren positief.

Op Gamemedia werden de resultaten van SWITCH voorgesteld. Intussen zijn ook de eerste cijfers van *Buck* bekend. ■

. SWITCH

PLATFORM iOS, Android

ONTWIKKELAAR Triangle Factory

RELEASE 27/6/2017

VERKOOPPRIJS gratis

(in-app purchases, in-app advertising)

AANTAL DOWNLOADS (tot februari 2019) 835.475

VOORUITBLIK

.gamefonds

• Player Input

HET VAF BLIJFT INZETTEN OP KRUISBESTUIVING

De eerste zes maanden van 2018 werden besteed aan het op punt stellen van de aanvraagmodules. Er zijn vandaag drie deadlines per categorie achter de rug met de vernieuwde instrumenten, twee in 2018 en één in 2019. Nu is het tijd om de aanpassingen te evalueren op basis van de feedback van de sector, een noodzakelijke stap om het aanvraagproces soepel en efficiënt te laten verlopen. De game-industrie evolueert constant en het VAF wil de evoluerende noden van de sector op de voet volgen.

In 2019 worden de activiteiten en initiatieven van 2018 grondig geëvalueerd. Zijn Wildcards de beste

manier om studenten na het afstuderen een snelle start te geven? Moet het VAF de animatie- en de gamesector blijven samenbrengen en zoja, op welke manier? Welke innovaties zullen er ontstaan uit de samenwerking tussen games en media?

Het VAF blijft inzetten op kruisbestuiving. Daar is de **VAF Story Conference** van 26 februari alvast een eerste voorbeeld van. Nog in 2019 wordt in samenwerking met talentontwikkeling een **pre-writing workshop** voor film- en gametalent georganiseerd. Daarnaast worden de pitch-sessies van **Theater aan Zee** opengesteld voor de gamesector en wordt met Flanders Image bekeken

of een event zoals **CONNeXT** voor gameontwikkelaars kan georganiseerd worden.

Ten slotte blijft het VAF/Gamefonds ook eigen initiatieven opzetten. Zo is er in 2019 **Player Input**, een innovatieve expo waar games versterkt worden met *game enhancing environments*, en **One2Play**, een event in Leuven in samenwerking met ontwikkelaar Happy Volcano en gericht op het promoten van nationale en internationale indie-games. Verder is het VAF in gesprek met de collega's van Wallimage over mogelijke samenwerkingen en events om de coproductie tussen Vlaamse en Franstalige ontwikkelaars aan te moedigen. ■

.SCREEN FLANDERS

2018 IN CIJFERS

In 2018 werden **21 DOSSSIERS**
goedgekeurd en werd in totaal
3,83 miljoen EUR geïnvesteerd.

Voor het hele jaar 2018 bedroeg
de hefboom
(de verhouding tussen structurele
investeringen in het Vlaamse Gewest
en de toegekende steun)

8,03, het hoogste cijfer sinds
de start van Screen Flanders in 2012.

Er werden 9 majoritair Vlaamse en
12 minoritair Vlaamse projecten
gesteund.

Van de in totaal 21 producties waren
er 12 fictiefilms, 3 fictiereeksen,
3 animatiefilms en 3 animatiereeksen.
De steun per dossier variëerde

van **55.000** EUR
tot **390.000** EUR
en gemiddeld bedroeg de steun
182.380 EUR.

In de loop van 2018 overschreed
Screen Flanders vlot de grens
van **175** miljoen EUR aan
gecumuleerde in aanmerking
komende audiovisuele uitgaven
over de periode **2012-2018**.

In 2018 werd
218.888 EUR
teruggestort aan het Hermesfonds.
Sinds de start van Screen Flanders
werd in totaal
938.365 EUR
teruggestort.

Een opvallend succes was de Screen
Flanders-gesteunde geanimeerde
documentaire **ANOTHER DAY OF
LIFE** die na de wereldpremière op
het Festival van Cannes een hele
reeks prijzen in de wacht sleepte,
waaronder de European Film Award
voor Beste Animatiefilm.

SCREEN FLANDERS

Via Screen Flanders geeft de Vlaamse Overheid
audiovisuele producties die een deel van hun
budget in het Vlaamse Gewest spenderen een
financiële duw in de rug

Belgische coproducenten kunnen
via Screen Flanders tot 400.000
EUR terugbetaalbare voorschotten
aanvragen als economische
ondersteuning voor hun audiovisuele
uitgaven binnen het Vlaamse Gewest.
Buitenlandse producenten die een
aanvraag bij Screen Flanders willen
indienen, moeten beroep doen op
een Belgische coproducent die aan de
voorwaarden voldoet.

Het jaarbudget van Screen Flanders
(4,5 miljoen EUR in 2018) wordt

ter beschikking gesteld door
het Agentschap Innoveren en
Ondernemen vanuit het Hermesfonds.
Voor de dossierbehandeling en de
communicatie en promotie van de
maatregel doet het Agentschap een
beroep op het VAF. Screen Flanders
is binnen zijn rol als filmloket lid van
EUFNC (European Film Commissioners
Network) en AFCI (Association of Film
Commissioners International). Sinds
2016 is Screen Flanders ook lid van
Cine-Regio, het Europese netwerk van
regionale fondsen. ■

COMMUNICATIE .screen flanders

De communicatiestrategie van Screen Flanders wordt uitgevoerd door Flanders Image, in overleg met het Agentschap Innoveren en Ondernemen. Flanders Image neemt het Screen Flanders-logo waar mogelijk op in zijn algemene communicatie- en promotietools, zoals banners, flyers en advertenties.

In 2018 werd voortgewerkt aan de uitbouw van de **internationale naamsbekendheid** van Screen Flanders. Dit gebeurt door het voortzetten van de aanwezigheid en/of zichtbaarheid op beurzen en festivals en door gerichte initiatieven en ad hoc infosessies. In 2018 nam Screen Flanders, al dan niet met een eigen stand, deel aan de Nordic Film Market (Göteborg), European Film Market (Berlijn),

Cartoon Movie (Bordeaux), MIPTV (Cannes), Cartoon Digital (Gent), APD (Stuttgart), Marché du Film (Cannes), MIFA (Annecy), New Nordic Films (Haugesund), Cartoon Forum (Toulouse), EAVE 3rd Session, MIPCOM (Cannes), Lab Series (Brussel) en Content London. Screen Flanders nam ook deel aan de culturele zending van Minister Gatz naar China (Beijing).

Op het vlak van online **communicatie** verschenen zes elektronische nieuwsbrieven naar de lokale sector en internationale contacten, met daarin onder meer informatie over de oproepen, reglementswijzigingen en beslissingen. In de aanloop naar beurzen of festivals waar Screen Flanders aanwezig is, worden de nieuwsbrieven internationaal

uitgestuurd met het oog op het vastleggen van afspraken met geïnteresseerde producenten uit het buitenland. Bij de bekendmaking van de goedgekeurde projecten worden ook drietalige persberichten uitgestuurd. Verder wordt op de website en sociale media gecommuniceerd over de ondersteunde producties met nieuwsitems, persartikels, trailers of filmfragmenten. ■

- *Another Day of Life* van Raúl de la Fuente en Damian Nenow werd in december 2018 bekroond met de European Film Award voor Beste Animatiefilm.

- Voor de productie van BBC-reeks *Les Misérables* werd in 2018 meer dan 100 dagen gedraaid op diverse locaties in Vlaanderen en België.

STEUN AAN PRODUCTIE

.screen flanders

Screen Flanders beschikte in 2018 over een budget van 4,5 miljoen EUR voor steun aan productie, verdeeld over drie oproepen. Er werden 34 dossiers ingediend, waarvan er 21 werden goedgekeurd (drie minder dan in 2017).

bb

IN TOTAAL WERD IN 2018
VOOR 3,83 MILJOEN EUR AAN
SUBSIDIES TOEGEKEND AAN
NATIONALE EN INTERNATIONALE
PROJECTEN

	ingediend	gesteund
animatiespeelfilm	5	3
animatiereeks	3	3
documentaire	1	0
fictiespeelfilm	20	12
fictiereeks	5	3
TOTAAL	34	21

In totaal werd in 2018 voor 3,83 miljoen EUR aan subsidies toegekend aan nationale en internationale projecten, zowel minoritaire 57,14% (2017: 54,33%) als majoritaire 42,86% (2017: 45,65%), in de genres fictie 68,02% (2017: 66,1%) en animatie 31,98% (2017: 33,9%). De instroom en goedkeuring van het aantal animatiedossiers en het aantal buitenlandse reeksen bleven op hoog niveau. De toegekende steunbedragen per project varieerden van 55.000 EUR tot 390.000 EUR. Het gemiddelde steunbedrag per project lag op 182.381 EUR (2017: 187.292 EUR).

DE STEUN (IN EUR) WERD ALS VOLGT VERDEELD OVER DE GENRES:

STEUNBEDRAGEN (EUR)				AANTAL GOEDGEKEURDE PROJECTEN		
	minoritair	majoritair	totaal	minoritair	majoritair	totaal
fictiefilms	770.000	1.150.000	1.920.000	6	6	12
fictiereeksen	685.000		685.000	3	0	3
animatiefilms	600.000		600.000	3	0	3
animatiereeksen		625.000	625.000	0	3	3
TOTAAL	2.055.000	1.775.000	3.830.000	12	9	21
	53,66%	46,34%	100,00%	57,14%	42,86%	100,00%

De belangrijkste partnerlanden van de goedgekeurde projecten waren Nederland (7 coproducties), Duitsland (5), Franstalig België en Brussel (5) en

Frankrijk (2). Kleinere partners waren Ierland (2), het Verenigd Koninkrijk (1), Zweden (1), Zuid-Afrika en Israël (1). Drie films werden volledig vanuit Vlaanderen

gefinancierd en geproduceerd (2017: 4). In 2018 zagen we de eerste animatie-coproducties met Canada. ■

ECONOMISCH EFFECT

.screen flanders

De Vlaamse in aanmerking komende kosten (Vliakk) voor de 21 projecten liepen in 2018 op tot een bedrag van 30.772.006 EUR. Voor het jaar 2018 lag de gemiddelde hefboom (de verhouding tussen structurele investeringen in het Vlaamse Gewest en de toegekende steun) op 8,03 (gemiddeld voor 2017: 7,70), het beste jaarcijfer sinds de start van Screen Flanders.

De impact op de Vlaamse economie in het algemeen is overigens nog groter.

Er zijn immers heel wat uitgaven die niet in dit bedrag worden opgenomen omdat ze niet als structurerend voor de audiovisuele sector worden beschouwd, maar die wel in het Vlaamse Gewest gemaakt worden (transport, horeca, verzekeringen, financiële diensten, overheads, enz.).

In de loop van 2018 overschreed Screen Flanders vlot de grens van 175 miljoen EUR aan gecumuleerde Vliakk over de periode 2012-2018.

TOEGEKENDE STEUN SCREEN FLANDERS IN 2018

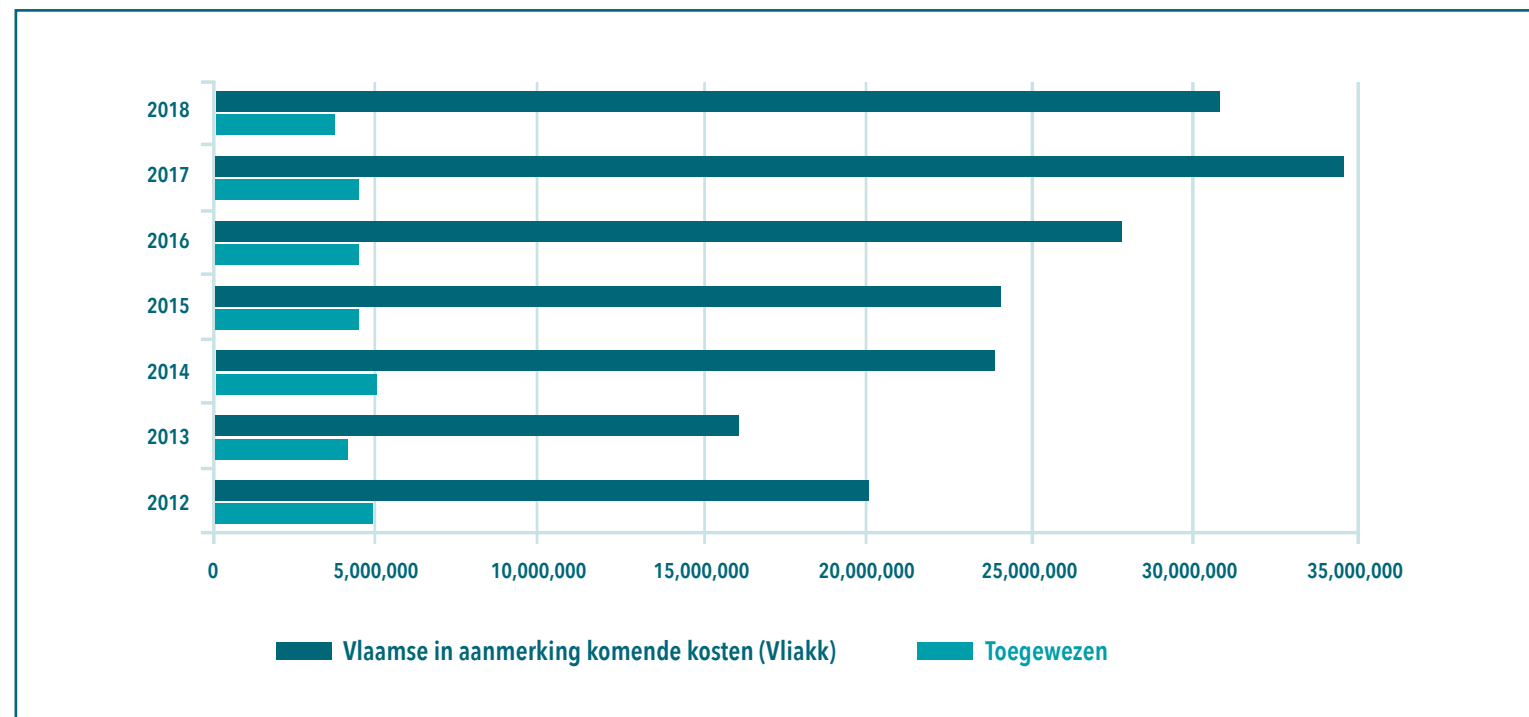
Een volledig overzicht van de toegekende steun vind je op de website van [Screen Flanders](https://www.screenflanders.be).

TERUGBETALING

Sinds de start van Screen Flanders werd in totaal 938.365 EUR teruggestort aan het Hermesfonds, waarvan 218.888 EUR in 2018. ■

bb

VOOR HET JAAR 2018 LAG DE
GEMIDDELTE HEFBOOM OP 8,03

VOORUITBLIK .screen flanders

In 2019 wordt de **Screen Flanders-communicatie** in een nieuw jasje gestoken. De jaarbrochure wordt vervangen door vijf thematische brochures over onze belangrijkste productie-assets: coproductie, studio's, locaties, animatie en postproductie. Onder het label *We are...* worden deze brochures digitaal en op papier verspreid. Naast de brochures werden ook video's gemaakt, met als doel om buitenlandse geïnteresseerden wegwijs te maken in het technisch potentiële van onze regio en in de financieringsmogelijkheden via Screen Flanders en de tax shelter, maar ook om Vlaamse bedrijven en talenten onder de aandacht van de internationale filmindustrie te brengen. De lancering gebeurt in de aanloop naar de European Film Market in Berlijn in 2019.

In 2018 werd de bouw voltooid van het **studiocomplex van Lites** in Vilvoorde, met naast drie 'droge' studio's ook een state-of-the-art waterstudio, uniek op het Europese vasteland. Het complex en vooral de waterstudio hebben een bijzonder potentieel om binnenlandse en vooral buitenlandse producties aan te trekken en bovenop de waterstudio nog andere productieactiviteiten te enten. Zo zal de ontwikkeling van specifieke diensten aangepast aan onderwateropnames (van belichting en grip over decorbouw tot make-up, enz.) in termen van crew, techniek en materialen het gespecialiseerde aanbod van onze regio nog versterken.

Een uitdaging voor 2019 is om Screen Flanders als fonds competitief te houden in een landschap waar ook de concurrentie verscherpt. Binnen België zijn er bijvoorbeeld een groter

budget en betere voorwaarden bij Wallimage. Maar ook in het buitenland komt de concurrentie stevig opzetten, in onze buurlanden maar ook op de Oost-Europese markt – denk aan Polen, Tsjechië en Hongarije, waar lage lonen gecombineerd worden met interessante *cash rebates* en een stevige coproductie-appetijt van de plaatselijke producenten.

Screen Flanders zal de ontwikkelingen van de federale tax shelter op de voet volgen, met name het algemene investeringsniveau maar ook de gevolgen van de verruiming van de tax shelter naar nieuwe sectoren. En ten slotte zal de aandacht van Screen Flanders ook gaan naar de mogelijke effecten van de Brexit, het in stand houden van de goede vibe in de Vlaamse animatiesector en het promoten van duurzaam produceren. ■

bb

• Voor de opnames van de BBC-reeks *Baptiste* werd onder meer in Vlaanderen gedraaid, tijdens de zomer van 2018. Barbara Sarafian speelt een belangrijke bijrol.

• De historische actiefilm *Kursk* van Thomas Vinterberg, met Matthias Schoenaerts in de hoofdrol, ging in september 2018 in wereldpremière op het Toronto International Film Festival.

• *Spider in the Web* van Eran Riklis, met Monica Bellucci en Ben Kingsley in de hoofdrollen, werd voor een groot stuk in Antwerpen gedraaid.

• De prestigieuze Noorse reeks *State of Happiness* kreeg de steun van Screen Flanders en koos voor zijn onderwateropnames voor de AED Studios in Lint.

.DUURZAAM FILMEN

DUURZAAM FILMEN

Het VAF speelt een unieke rol op het vlak van duurzaamheid binnen de Vlaamse audiovisuele sector en is een van de enige Europese fondsen dat actief en systematisch op duurzaamheid inzet.

Sinds 2013 ligt de focus voornamelijk op de audiovisuele productie, meer specifiek op individuele coaching van projecten die productiesteun ontvangen van het VAF/Filmfonds en VAF/Mediafonds. In 2018 vond een inhoudelijke verbreding en uitbreiding van de doelgroepen plaats. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen

(SDG's) van de Verenigde Naties werden geïntroduceerd in onze duurzaamheidswerking. Het doel is om de SDG's te vertalen naar concrete acties waar een productieploeg mee aan de slag kan op de set. De SDG's dienen als moreel kompas en als inspiratiebron. Niet alle duurzame keuzes hebben een meetbare impact

(CO₂-reductie), maar dankzij de SDG's komen ze wel in beeld. We willen het duurzaam aanbod ook verbreden naar andere domeinen binnen de audiovisuele sector (vertoners en festivals, jonge talenten, productiehuizen, scenaristen, andere filmfondsen enz.) en ook daarin een verbindende rol spelen. ■

De Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties

DUURZAAM PRODUCEREN

Sinds 2013 wordt elk project waarvoor productiesteun wordt toegekend, begeleid op het vlak van duurzaamheid. Voor producties die gesteund worden door het VAF/Filmfonds en VAF/Mediafonds is duurzaamheid de norm. Voor de (voornamelijk internationale) producties die door Screen Flanders worden gesteund, wordt duurzaam produceren aanbevolen en wordt in eerste instantie gekozen voor een sensibiliserende aanpak. De instrumenten voor duurzaam filmen worden op onze website ter beschikking gesteld.

Elk audiovisueel project is anders. Daarom wordt op maat van elk project bekeken welke duurzame keuzes relevant zijn en wordt een actieplan opgesteld. Aan de hand van concrete voorbeelden worden duurzame keuzes tastbaar gemaakt. Vaak leiden deze keuzes niet alleen tot een meetbare vermindering van de CO₂-uitstoot, maar ook tot een financiële besparing.

In 2018 stak *Buck*, een coproductie van VRT en Zodiak, er met kop en schouders bovenuit. De productie was niet enkel een schoolvoorbeeld van duurzame keuzes, *Buck* inspireerde de VRT ook

om het thema duurzaamheid in te bedden in het programmacharter. Deze ervaring beïnvloedt niet enkel de VRT als organisatie, maar wakkerde bij de crewleden ook het enthousiasme aan om hun ervaringen toe te passen in andere producties.

Dankzij de inspanningen van de hele cast en crew werd de milieu-impact van *Buck* bijna gehalveerd: De productie behaalt 62 in plaats van 132 ton CO₂-uitstoot. Consequente keuzes op het vlak van energie, catering, mobiliteit, afval, materiaalgebruik en postproductie zorgen voor meetbare resultaten. ■

Een overzicht van de duurzame keuzes in de productie van *Buck*:

ENERGIE De energievoorziening verliep grotendeels via een tijdelijke werfkast met groene stroom en het gebruik van een generator werd beperkt tot twee van de 73 draaidagen. Resultaat: minder lawaai en uitlaatgassen, een financiële besparing van ongeveer 12.000 EUR en een CO₂-vermindering met 36 ton. Het resultaat dient als inspiratie voor de stad Londen, dat samen met onze partners uit het Europese Green Screen-project de installatie van vaste stroompunten in de stad bestudeert.

CATERING Vegetarisch was de norm op de set, vlees was enkel beschikbaar op vraag. De cateraar werkte bewust afvalarm en werkte uitsluitend met verse, lokale seizoensproducten. Elk crewlid kreeg een persoonlijke drinkbus en een herbruikbare beker. Het gebruik van wegwerpverpakkingen werd vermeden.

MOBILITEIT Het grootste deel van de 73 draaidagen speelde zich af op één locatie. Productiewagens konden ter plaatse blijven en cast en crew werden aangezet om te carpoolen of gebruik te maken van het openbaar vervoer: zo werden maar liefst 83.365 km uitgespaard (waarvan 36.168 km voor personenvervoer en 47.197 km voor vrachtovervoer), een besparing van 53 ton CO₂ en zo'n 60.000 EUR.

AFVAL EN MATERIALEN *Buck* ging resoluut voor minder afval. Er werd gebruik gemaakt van het kostuumfonds en rekwisietendepot van de VRT, waar nodig aangevuld met tweedehands voorwerpen. Naast de herbruikbare bekken en persoonlijke drinkbussen werden scenario's en callsheets enkel geprint voor wie ernaar vroeg, wat voor een aanzienlijke vermindering van de afvalberg zorgde.

KENNISDELING EN EXPERTISE

Het VAF wil de opgebouwde kennis rond duurzaamheid vertalen naar andere VAF-domeinen en alle spelers in de sector bewust maken van hun rol in het duurzame verhaal. Het VAF deelt zijn expertise en ervaringen rond duurzaamheid waar mogelijk.

- In samenwerking met publiekswerking werd op 13 december in Cinema Nova een **vertonersontbijt** georganiseerd rond het thema duurzaamheid, waar een reeks praktijkvoorbeelden aan bod kwam. Een volledige terugblik op het vertonersontbijt is te vinden op de website van [Green Filmmaking](#).
- In 2018 bracht het VAF verschillende stakeholders samen rond het thema **Ecodesign voor verlichting**. Het VAF lag ook mee aan de basis van een gemeenschappelijk standpunt rond de nieuwe wetgeving.
- Het VAF speelde ook in 2018 een actieve rol binnen **Pulse**, waar ideeën en praktijken worden gedeeld. Zo werd een praktijksafari georganiseerd bij AED, nam Pulse actief deel aan het vertonersontbijt en diende de productie van *Buck* als voorbeeld in een Pulse SDG-publicatie.
- Het VAF stelde een reeks bestaande methodes rond duurzaamheid samen voor de **VRT** en bracht hen in contact met potentiële partners. Er werd ook nagedacht hoe de VRT duurzaamheid kan verankeren in de interne organisatie en vertalen naar concrete acties.
- De duurzame aanpak van het VAF wordt gedeeld door het scenarioatelier **Less Is More** van Le Groupe Ouest, waar jonge scenaristen bewust worden gemaakt van de impact van inhoudelijke keuzes in het scenario.
- Het VAF deelt zijn kennis over duurzaam produceren ook met **studenten** uit de Vlaamse filmscholen en met deelnemers van opleidingsinitiatieven zoals de VAF Summer School. Tot 2018 gebeurde dit met de hulp van projectmiddelen van de Koning Boudewijnstichting.
- In 2018 reikte het VAF ook aan **Screen Brussels** de instrumenten aan voor duurzaamheid in de gesteunde producties (op vrijwillige basis). *Cleo*, het speelfilmdebuut van Eva Cools, is een van de eerste producties die gemeenschappelijk werden begeleid.
- Op **Europees niveau** deelde het VAF ook in 2018 zijn kennis met verschillende partners. Zo werkte het VAF mee aan [Green Screen](#), een Interreg-project met acht Europese partners waar beleidsaanbevelingen worden ontwikkeld en lokale partners gezocht om een duurzame werking op te starten. Daarnaast is er ook [Green Regio](#), een duurzame werkgroep van Cine-Regio die collega's van verschillende fondsen groepeerd en hen toelaat om kennis, ervaringen en instrumenten uit te wisselen en te verfijnen. ■

• In 2018 werd beslist om voor creatie niet langer met papieren aanvragen te werken. Foto: het archief van het VAF

.KENNISOPBOUW

KENNISOPBOUW

Data zijn onontbeerlijk,
betrouwbare analyses des te meer

Ook in de audiovisuele sector groeit de vraag naar het staven van beleid met gegevens en onderzoek. Data worden steeds belangrijker. Wie vandaag op een professionele manier beleidskeuzes wil maken, moet meten en data verzamelen. Ook het VAF ziet een toenemende vraag naar meetbare en betrouwbare informatie.

Het domein Kennisopbouw beheert het online portaal MyVAF en het achterliggende CRM-systeem. Ze vormen de basis van een gestructureerde dataverzameling voor de audiovisuele sector en de plaats die het VAF daarin heeft.

Met de verzamelde data kunnen we beter inspelen op vragen van studenten, pers, onderzoekers en beleidsmakers. **We verhogen de transparantie en kunnen steeds sneller en accurater reageren op vragen.**

In 2018 was het voor het eerst mogelijk om actief bij te dragen aan een vergelijkende studie van de financieringsstructuur van Europese films op initiatief van het European Audiovisual Observatory. De data die we verzamelen uit de aanvraagmodules op MyVAF geven ons meer inzicht in het type projecten dat vandaag in Vlaanderen gemaakt wordt. In samenwerking met Callebaut Collective werd het afgelopen jaar een eerste stap

gezet naar een inhoudelijke analyse van de intenties van Vlaamse filmmakers.

Naast het voordeel van analyse-mogelijkheden zorgt het intern CRM-systeem er ook voor dat het VAF zijn opdracht met de grootst mogelijke efficiëntie kan uitvoeren. In 2018 werden 1.050 aanvragen behandeld. **Om het groeiende aantal aanvragen ook in de toekomst met de nodige aandacht te kunnen behandelen, werden de functionaliteiten van het CRM-systeem verbeterd en uitgebreid.** Recurrente taken werden geautomatiseerd en procedures vereenvoudigd. Intern werd een reeks opleidingen georganiseerd om de overgang mogelijk te maken.

Door in de ingediende dossiers zoveel mogelijk gewicht te verleggen van administratief werk naar inhoudelijke begeleiding kan het VAF in de toekomst nog meer de rol van partner opnemen. Het afgelopen jaar werd alles voorbereid om vanaf 2019 zonder papieren dossiers te werken: naast de digitale versie is het nu niet meer nodig om ook een papieren aanvraag in te dienen. Dit levert niet enkel een tijdswinst op voor de aanvragers, maar is ook een oplossing voor de steeds toenemende nood aan archiefruimte en maakt de aanvraagprocedure bovendien een stuk ecologischer. We hopen uiteindelijk te evolueren naar een papierloze organisatie.

bb

1.050 ↑ 23%
INGEDIENDE AANVRAGEN
IN 2018, TEGENOVER
854 IN 2017

18.507 ↑ 30%

SESSIES OP MYVAF
IN 2018, 30% MEER
DAN IN 2017

In september 2015 werd het online portaal MyVAF gelanceerd. In augustus 2018 werd de 2000ste gebruiker geregistreerd. Op MyVAF worden aanvragen ingediend, profielen beheerd en externe commissie- en juryleden geïnformeerd. Sinds de lancering werden al duizenden contactgegevens automatisch geüpdatet en gekoppeld aan interesses, wat voordien onmogelijk was om centraal bij te houden. Hierdoor krijgen we meer inzicht in onze gebruikers en zijn we in staat om relevante segmenten te bepalen. Met de groeiende bevoegdheden van het VAF is de nood ontstaan om deze doelgroepen af te bakenen. **Dankzij gebruikersanalyses van het groeiend aantal gebruikers en activiteiten kunnen we MyVAF optimaliseren.**

Het afgelopen jaar werd ingezet op de verhoging van het gebruiksgemak: door structuur aan te brengen in de menu's, veel voorkomende fouten te voorkomen, een aantal veiligheidswaarborgen in te bouwen en een helpdesk te creëren. De aanvraagmodules werden in 2018 aangepast aan de nieuwe regelgeving en bijkomende bevoegdheden kregen een plaats binnen de structuur van MyVAF. Daarnaast zijn ook stappen gezet om MyVAF in de toekomst te laten functioneren als het centrale interactieplatform tussen het VAF en de sector. Afgelopen jaar werd het domein Kennisopbouw uitgebreid van 1 naar 1,6 VTE, waardoor er iets meer ruimte kwam om deze aanpassingen mogelijk te maken. ■

MyVAF-chat

Technologie heeft vele positieve kanten maar kan ook tot frustraties leiden door mankementen die vaak eigen zijn aan een digitale omgeving. Het VAF verstopt zich niet achter een muur van telefonische keuzemenu's, maar wil directe ondersteuning op maat kunnen bieden. Sinds mei 2018 biedt MyVAF-chat een rechtstreekse lijn aan gebruikers met vragen of problemen. Onervaren gebruikers worden op een laagdrempelige manier op weg geholpen. De waardering hiervoor blijkt duidelijk uit de meer dan 500 chatgesprekken in 2018 en de positieve feedback die we kregen. Ook buiten de kantooruren worden de meldingen geregistreerd en zo snel mogelijk opgelost. Zo bieden we iedereen ondersteuning op maat. Veelvoorkomende problemen kunnen bovendien geregistreerd worden en waar mogelijk vermeden in de toekomst.

Bezoeker gaf je
een beoordeling

en heeft commentaar achtergelaten

"fantastisch efficient!"

Bezoeker gaf je
een beoordeling

en heeft commentaar achtergelaten

**"Goed! Dit is zoveel handiger
dan te moeten bellen."**

VOORUITBLIK

.kennisopbouw

We kunnen enkel een volledig beeld van de audiovisuele sector krijgen als we onze eigen gegevens kunnen aanvullen met data uit externe bronnen. Betrouwbare en volledige exploitatiecijfers zijn in dit opzicht al jaren een streefdoel en zullen dat – zolang er een gebrek is aan openheid – ook blijven. Het verzamelen van VOD- en streamingcijfers is, niet enkel hier maar in veel andere Europese lidstaten, nog steeds een grote uitdaging. **Dat we in België nog steeds moeilijkheden ondervinden met het centraal verzamelen van bioscoopcijfers, wordt daarentegen bijna een unicum.** Ondanks het feit dat onze markt overspoeld wordt met datagedreven spelers is de urgentie hiervan nog niet bij iedereen doorgedrongen. Er is een spanningsveld ontstaan tussen de toenemende vraag naar meer transparantie en het verantwoorden van het beleid enerzijds, en het ondersteunen van de sector met zo weinig mogelijk administratieve belasting anderzijds.

De gegevens die we vandaag verzamelen, moeten onze sector inzicht geven en de mogelijkheid bieden om te kunnen benchmarken. Hier ligt een grote kans voor het VAF als neutrale speler. Door onze centrale rol kunnen we informatie ter beschikking stellen die niet voor iedereen toegankelijk is. Een grote uitdaging is om voldoende details en

A FILM DOESN'T EXIST UNTIL AN AUDIENCE HAS SEEN IT

Sarah Mosses, Together Films, VAF Reflectiedag:
Wie is ons publiek, 23 november 2018

tegelijk toch anonimiteit te kunnen garanderen in een dataset waarvan de omvang beperkt is door de schaal van de Vlaamse markt. We willen in het komende jaar al enkele concrete stappen zetten in het ter beschikking stellen van relevante informatie. In de eerste plaats focussen we op de ontwikkeling van een modelbudget en -financieringsplan dat onervaren makers op weg moet helpen bij het samenstellen van de financiering van een project. Het structureren en digitaliseren van deze gegevens binnen het MyVAF-portaal zal dit mogelijk maken.

Ook zal er worden voortgewerkt met het rapport van Callebaut Collective om aanvragers een tool aan te reiken om bewuster om te gaan met hun doelpubliek. Door kijkersprofielen te ontwikkelen, bieden we een leidraad om ook in de toekomst te kunnen blijven opvallen in het steeds toenemende aanbod. ■

.WERKING

INTERNE ORGANISATIE

ALGEMENE VERGADERING EN RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur van het VAF werd in januari 2018 hernieuwd en uitgebreid. Tot 2017 bestond de Raad van Bestuur uit 9 bestuurders, sinds 2018 bestaat de Raad uit 11 bestuurders waarvan er zeven worden aangeduid door de Vlaamse Regering, aangevuld met vier onafhankelijke bestuurders*, in uitvoering van het decreet deugdelijk bestuur in de publieke sector.

LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR 2018

- Lou Berghmans*
- Anne Chapelle
- Greet Claes
- Helena De Meerleer*
- Regis Le Roy*
- Anton Maertens
- Tim Raats
- Johan Swinnen
- Kenneth Taylor (voorzitter)
- Maud Van de Velde*
- Dirk Vanhegen

LEDEN ALGEMENE VERGADERING

- Lou Berghmans
- Anne Chapelle
- Greet Claes
- Mark Daems
- Helena De Meerleer
- Bavo Defurne
- Jeroen Depraetere
- Eric Goossens
- Jan Huyse
- An Jacobs
- Regis Le Roy
- Anton Maertens
- Paul Michel
- Dirk Nielandt
- Caroline Pauwels
- Tim Raats
- Jan Rombouts
- Michel Sabbe
- Bert Schreurs
- Johan Swinnen
- Kenneth Taylor (voorzitter)
- Claire Tillekaerts
- Maud Van de Velde
- Birgitt Van Nerum
- Dirk Vanhegen
- David Verbruggen
- Sofie Verdoodt
- Ellen Vermeulen

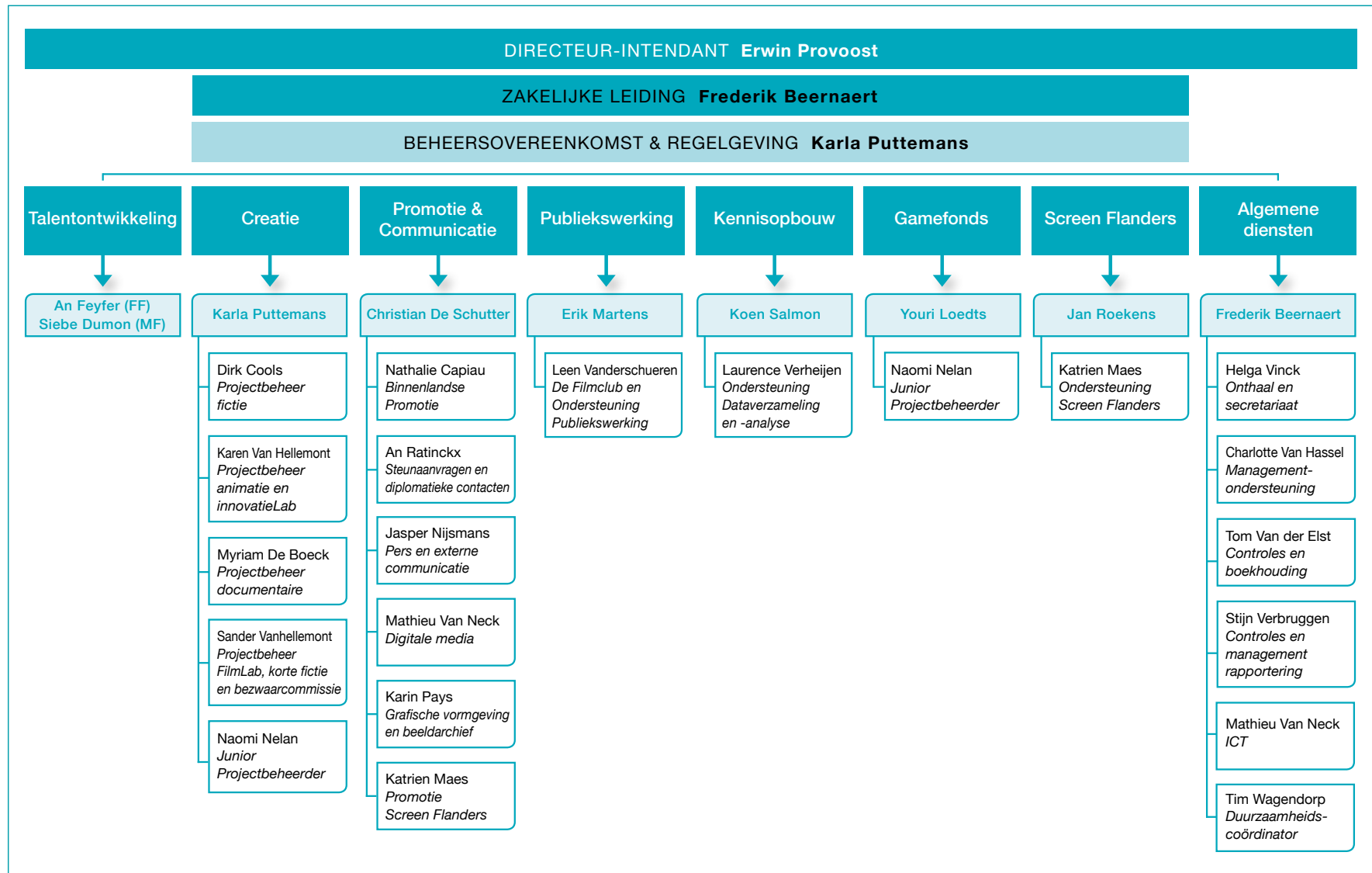
REGERINGSCOMMISSARISSEN

Ook in 2018 waren An Moons en Jan Vermassen de regeringscommissarissen bij het VAF. De regeringscommissarissen zijn de afgevaardigden van de bevoegde Vlaamse minister(s) en houden toezicht over het door het VAF gevoerde beleid, zowel op inhoudelijk als op financieel vlak. Met die opdracht wonen de regeringscommissarissen de vergaderingen van de Raad van Bestuur bij.

TEAM

Het onderstaande schema is een momentopname van het VAF zoals het er aan het eind van 2018 uitzag.

Deze structuur weerspiegelt de diverse opdrachten die zijn geformuleerd in de beheersovereenkomsten met de verschillende fondsen.

OVERLEG MET DE SECTOR

Naast het Overlegcomité voorziet het VAF afzonderlijke overlegmomenten met de beroepsverenigingen

Het **globale sectoroverleg** concretiseert zich in het Overlegcomité, dat in 2018 één keer bij elkaar kwam. Een tweede vergadering werd uitgesteld naar januari 2019. Het Overlegcomité is samengesteld uit vertegenwoordigers van de sector, van het departement CJM, Media Desk en de leiding en afdelingshoofden van het VAF (inclusief Screen Flanders). De concrete samenstelling en de verslagen van het Overlegcomité staan op [de website](#).

Daarnaast voorziet het VAF **afzonderlijke overlegmomenten** met de beroepsverenigingen die een rechtstreeks verband hebben met de werking: de scenaristen (Scenaristengilde), de regisseurs (Unie van Regisseurs), de producenten (Vlaamse Onafhankelijke Film- en Televisieproducenten) en de filmorganisaties.

De nieuwe directeur-intendant hield er bij zijn aantreden in 2018 aan om kennis

te maken met alle beroepsorganisaties en er werd ook tijd gemaakt voor **meer thematisch gerichte vergaderingen** over onderwerpen die slechts een deel van de sector aanbelangen. Zo waren er afzonderlijke overlegmomenten over FilmLab, documentaire, animatie en fictie. Een aantal bezorgdheden die uit dit overleg naar boven kwamen, werd meegenomen in de visienota van de directeur-intendant.

Jaren geleden al verenigden de scenaristen en regisseurs, ongeacht het genre, hun belangen in één organisatie, respectievelijk de Scenaristengilde en de Unie van Regisseurs. Eind 2018 volgden Flanders Doc en de Vlaamse vleugel van Anim.be hun voorbeeld en traden zij toe tot de VOFTP. Daardoor gaat de **steun aan de beroepsorganisaties** nu naar deze drie organisaties, terwijl die vroeger meer verspreid zat. Daarnaast krijgt ook de Acteursgilde sinds kort een structurele ondersteuning. ■

VOLGENDE ONDERWERPEN KWAMEN IN 2018 TIJDENS HET OVERLEGCOMITÉ AAN BOD:

- > De eerste reflectiedag voor de sector
- > Hearings bij steunaanvragen creatie
- > Steun voor regionale spreiding
- > Steun aan de beroepsorganisaties
- > Start overleg met de filmorganisaties
- > Springplankpremie voor vertoners
- > Lancering van De FilmClub
- > VAF-campus FilmLab
- > Inspiratiedag InnovatieLab
- > Pitchingsessie Theater aan Zee
- > Belgische aanwezigheid op Séries Mania
- > Conceptatelier fictiereeksen
- > Samenwerking VAF, Ketnet en JEF rond kinderdocumentaires
- > MyVAF
- > Nieuw reglement Screen Flanders
- > MEDIA-programma

TWEE BELANGRIJKE EVENTS VOOR DE SECTOR IN 2018

NETFLIX-INFOSESSIE 6 november

Toen Lina Brouneus, Director of Co-Productions and Acquisitions bij Netflix, op het laatste ogenblik moest afhaken voor CONNeXT, aanvaardde ze de uitnodiging om op 6 november naar het Huis van de Vlaamse Film te komen. In een infosessie legde ze uit hoe Netflix te werk gaat en hoe en met welke gegevens de Vlaamse film- en televisiemakers de streaming-gigant kunnen contacteren.

Na afloop van de infosessie ontmoette Lina Brouneus een aantal Vlaamse film- en televisieproducenten. ■

REFLECTIEDAG 'WIE IS ONS PUBLIEK?' 23 november

Op 23 november organiseerden Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel Sven Gatz, het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse overheid en het VAF een reflectiedag in Cinéma Palace.

Verschillende sprekers, waaronder Eddy Duquenne (CEO Kinepolis), Jan De Clercq & Alexander Vandeputte (Lumière Groep), Madeleine Janssens (WHY5Research) en Sarah Mosses (Together Films) gaven hun visie op het publiek van Vlaamse audiovisuele creaties. ■

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Samenwerking met andere fondsen

Het VAF staat open voor internationale samenwerking en coproductie met andere territoria, maar meer nog dan het VAF is Screen Flanders het aangewezen loket voor buitenlandse producties waarvoor met Vlaanderen wordt samengewerkt. Het VAF beoordeelt productieaanvragen die geïnitieerd worden in het buitenland case by case. Er moet sowieso een meerwaarde voor de Vlaamse creatieve sector aan verbonden zijn.

Met twee territoria wordt structureel samengewerkt. Het zijn onze meest natuurlijke partners: Nederland (Nederlands Filmfonds) en de Franse Gemeenschap van België (Centre du Cinéma et de l'Audiovisuel). Voor deze samenwerkingen worden jaarlijks middelen geoormerkt.

CENTRE DU CINÉMA ET DE L'AUDIOVISUEL DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE DE BELGIQUE (CCA)

De overeenkomst tot samenwerking en wederkerigheid tussen het VAF en het CCA over coproducties voor lange fictie- en animatiefilms is nog steeds van kracht. Daarvoor reserveerden het VAF en het CCA in hun budget voor 2018 elk opnieuw een bedrag van 450.000 EUR. Vier films per fonds worden ondersteund a rato van 112.500 EUR per film. Ook de samenwerking rond documentaires met een budget van 135.000 EUR per fonds werd voortgezet. Het budget wordt verdeeld over vier documentaires a rato van 33.750 EUR per film. Sinds 2017 geldt de afspraak tussen beide fondsen dat alle documentaires die via het andere majoritaire fonds komen onder deze regeling vallen. Voorwaarde voor indiening bij het minoritaire fonds is dat de film in zijn eigen territorium, dus van zijn plaatselijke fonds (VAF of CCA), reeds productiesteun kreeg.

NEDERLANDS FILMFONDS (NFF)

Tussen het VAF en het NFF bestaat een akkoord waarmee de fondsen coproducties tussen Vlaanderen en Nederland ondersteunen. Deze samenwerking, die 'Bredacommissie' als roepnaam kreeg, heeft tot doel het coproductiebeleid tussen beide territoria te structureren, de wederkerigheid te regelen, de samenwerking tussen beide filmgemeenschappen te stimuleren en de culturele en professionele uitwisseling te bevorderen.

Het gaat om films die geïnitieerd werden in Nederland of Vlaanderen en dus majoritair zijn in één van beide territoria. Het andere fonds steunt dan in ondergeschikte orde, met andere woorden minoritair. Producties die afkomstig zijn uit een derde territorium en coproductiemiddelen zoeken in Vlaanderen en Nederland vallen niet onder dit akkoord. Voorwaarde voor indiening bij het minoritaire fonds is dat de film in zijn eigen territorium, dus van zijn plaatselijke fonds (VAF of NFF), reeds productiesteun kreeg.

• FICTIE

Elk fonds steunt per jaar vier speelfilms die reeds majoritair voor productie zijn goedgekeurd door het andere fonds; het gaat dus om acht coproducties (lange fictiefilms) per jaar. Terwijl in

het verleden ook lange animatiefilms in aanmerking kwamen binnen het aantal van vier, wordt dus nu een vaste extra premie voorzien. Elke speelfilm ontvangt een bedrag van 200.000 EUR.

• DOCUMENTAIRE

Elk fonds steunt per jaar drie lange documentaires die reeds majoritair voor productie zijn goedgekeurd door het andere fonds; het gaat dus om zes coproducties per jaar. Elke documentaire ontvangt een bedrag van maximum 50.000 EUR.

• ANIMATIE

Voor animatie was 2018 een overgangsjaar naar een nieuw afsprakenkader, waarbij binnen de samenwerkingsovereenkomst enkel nog lange animatiefilms zullen worden gesteund voor een bedrag van 200.000 EUR. In principe gaat het om één film per jaar. Andere formaten worden door beide fondsen via hun regulier selectiesysteem behandeld. In onze structurele samenwerking met het Nederlands Filmfonds wordt gezocht naar meer crossover op het vlak van Vlaams-Nederlandse creatieve samenwerking en publiek. Zo wordt vanaf 2019 alvast een jaarlijkse bonus van 100.000 EUR ingevoerd voor een lange fictie- of animatiecoproductie die uitdrukkelijk gecreëerd is om een publiek aan te spreken in België én Nederland.

Eurimages: steun aan Europese coproducties

In 2018 was de Belgische bijdrage aan Eurimages 1.554.842 EUR, een verhoging van 81.060 EUR t.o.v. 2017. 50% van dit bedrag is voor de rekening van Vlaanderen. Zo levert België aan Eurimages de vierde belangrijkste financiële bijdrage na Frankrijk, Duitsland en Italië.

Momenteel zijn 38 landen die deel uitmaken van de Raad van Europa lid van Eurimages. Oekraïne en Montenegro hebben officieel hun kandidatuur ingediend en Oekraïne zou

al in 2019 lid worden. Daarnaast zijn er ook landen die geen deel uitmaken van de Raad van Europa die zich aansluiten bij Eurimages: dit is het geval voor Canada, Argentinië, Mexico en Israël staan op de wachtlijst.

Ernst & Young Frankrijk werd aangesteld om een externe evaluatie van Eurimages uit te voeren, waarvan het resultaat eind 2018 werd afgeleverd. Een interne studiegroep zal in 2019 de conclusies en de aanbevelingen van het rapport analyseren en concrete voorstellen neerleggen ter bespreking door de management-raad van Eurimages tijdens de jaarlijkse strategische bijeenkomst in oktober 2019.

Daarnaast heeft de studiegroep voor de vereenvoudiging van de financiële procedures het voorbije jaar een voorstel tot modelbudget uitgewerkt dat op vrijwillige basis door de producenten gebruikt kan worden. Hieraan zal worden voortgewerkt in 2019.

Eurimages behandelde in 2018 211 projecten, waarvan er 75 steun kregen. Er werden 59 Belgische coproducties ingediend (28% van het totaal) waarvan er 24 werden gesteund (32% van het totaal). Hiervan waren respectievelijk 21 en 9 Vlaamse coproducties. In totaal ontvingen de gesteunde Vlaamse coproducties voor 744.438 EUR aan ondersteuning.

• *The Barefoot Emperor*, Peter Brosens & Jessica Woodworth, in productie 2018

DOOR EURIMAGES GESTEUNDE MAJORITAIRE PROJECTEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP

- > *The Barefoot Emperor*, Peter Brosens & Jessica Woodworth (fictie)
- > *The Miracle of Almeria*, Moon Blaisse (documentaire)
- > *Where is Anne Frank*, Ari Folman (animatie) – majo finance

FRANSE GEMEENSCHAP

- > *Uspantan*, Augusto Cesar Diaz
- > *Pompeli*, John Shank & Anna Falguères
- > *Lola and the Sea*, Laurent Micheli
- > *Adoration*, Fabrice Du Welz
- > *Ahmed*, Jean-Pierre & Luc Dardenne
- > *Des Hommes*, Lukas Belvaux - majo cult

DOOR EURIMAGES GESTEUNDE VLAAMSE PROJECTEN

<i>All Those Pretty Horses</i>	27.291 EUR
<i>Before the Fall</i>	28.476 EUR
<i>The Domestique</i>	86.260 EUR
<i>Transnistria</i>	17.472 EUR
<i>Charlotte</i>	97.394 EUR
<i>Las Consequencias</i>	47.388 EUR
Totaal Vlaams minoritair	304.281 EUR

<i>The Barefoot Emperor</i>	173.075 EUR
<i>The Miracle of Almeria</i>	41.352 EUR
<i>Where is Anne Frank</i>	225.730 EUR
Totaal Vlaams majoritair	440.157 EUR

Totaal	744.438 EUR
---------------	--------------------

HET VAF IS ACTIEF ALS NATIONAAL
FONDS BINNEN DE EFADS,
MAAR IS SINDS 2008 OOK
LID VAN CINE-REGIO

European Film Agency Directors (EFADs)

Dit netwerk, dat tot 2014 enkel informeel bestond, verenigt de directies van 31 nationale filmfondsen uit de Europese Unie plus IJsland, Noorwegen en Zwitserland. EFADs heeft tot doel de ervaringen van de Europese filmfondsen te bundelen en gemeenschappelijke standpunten te formuleren. Het netwerk stelt alles in het werk om de voorwaarden die noodzakelijk zijn voor een kwalitatieve filmcreatie in Europa te vrijwaren. EFADs richt zich voornamelijk tot de internationale instellingen zoals de Europese Unie, de Raad van Europa en de Unesco.

EFADs heeft drie werkgroepen met als focus:

- > Cinema in het digitale tijdperk
- > Auteursrecht en piraterijbestrijding
- > Filmeducatie

In 2018 werd onder meer voortgewerkt rond de regelgeving van auteursrechten en copyright en de EU-strategie voor een digitale eenheidsmarkt, die grote gevolgen kan hebben voor de audio-visuele en cinematografische sector.

EFADs houdt elk jaar drie à vier plenaire bijeenkomsten alsook een belangrijk aantal vergaderingen van ad hoc samengestelde werkgroepen en denktanks. Details over de activiteiten van de werkgroepen, de denktanks en de plenaire bijeenkomsten en de daarbij horende persberichten, papers en officiële EFADs-standpunten zijn terug te vinden op de [EFADs-website](#).

Cine-Regio

Het VAF is actief als nationaal fonds binnen de EFADs, maar is sinds 2008 ook lid van Cine-Regio, een Europees netwerk dat eind 2018 44 regionale filmfondsen uit 12 EU-lidstaten, Noorwegen en Zwitserland telt.

De leden bieden een groot aanbod aan steunmaatregelen en diensten ter ondersteuning van regionale filmcultuur en de filmindustrie en ter bevordering van de sociale cohesie. Cine-Regio staat voor kennisdeling en samenwerking tussen regionale filmfondsen en vertegenwoordigt en verdedigt de regionale audiovisuele belangen in Europa, onder andere naar de Europese Commissie en andere instellingen die een rol spelen in het bepalen van reglementen en voorwaarden die de werking van de regionale filmfondsen beïnvloeden.

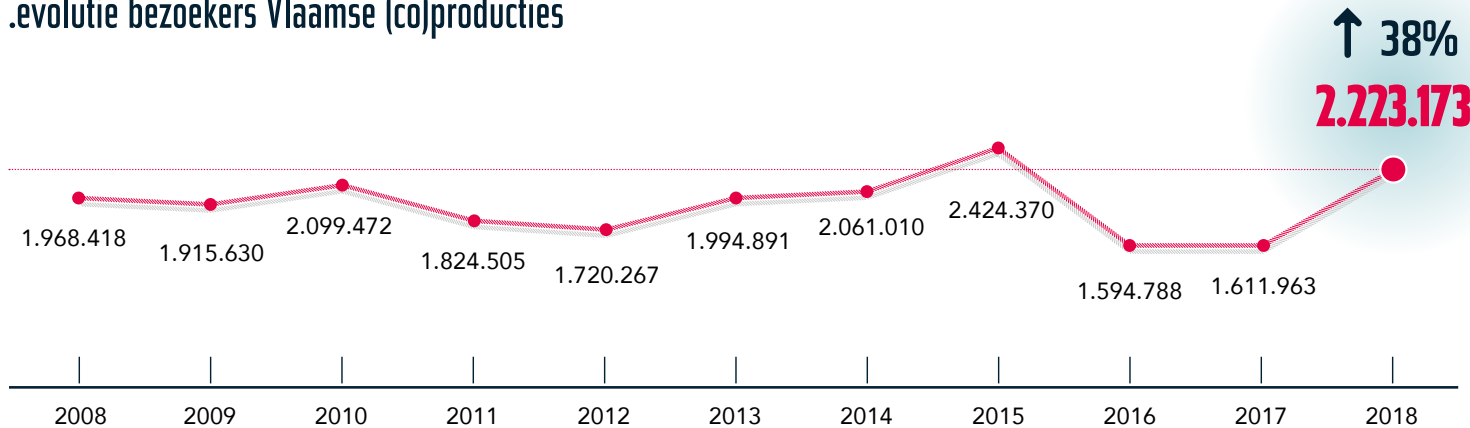
Naast de uitwisseling van steunmaatregelen en activiteiten tussen de leden stonden in 2018 enkele belangrijke thema's op de agenda:

- > Implementation General Block Exemption Regulations (GBER)
- > Revised Convention on Cinematographic Co-production
- > Online Public Consultation on the Creative Europe MEDIA Programme

.VLAAMSE FILM IN CIJFERS

BIOSCOOP

.evolutie bezoekers Vlaamse (co)producties

35 VLAAMSE (CO)PRODUCTIES MET BIOSCOOPRELEASE IN 2018

(WAARVAN 14 MAJORITAIRE FICTIEFILMS)

21 majoritair en 9 minoritair Vlaamse (co)producties

werden gesteund door het VAF, Screen Flanders of beide fondsen.

Belgische bioscopen ontvingen meer dan 2,2 miljoen bezoekers

voor Vlaamse (co)producties. Hiervan koos 20% voor een titel die eind 2017 verscheen, zoals *Kampioenen Forever* en *K3 Love Cruise*. Samen met enkele succesvolle releases in 2018 stijgt het bezoekersaantal met 38% t.o.v. 2017. Met het lage aantal Vlaamse releases blijft het bezoekerstotaal fluctueren tussen sterke pieken en dalen.

Engel werd vertoond als openingsfilm van Film Festival Oostende (1.263 toeschouwers), Girl als openingsfilm van Film Fest Gent (6.500 toeschouwers).

.TOP 3: BIOSCOOPBEZOEK 2018 (een volledig overzicht vind je [hier](#))

Vlaamse fictie		Vlaamse documentaire		Vlaamse animatie	
VAF/SF PATSER A TEAM PRODUCTIONS ADIL EL ARBI EN BILALL FALLAH	366.113	HOOP DOET LEVEN JEAN KLUGER NV DOMINIQUE DERUDDERE	22.922 TOT 1/03/2019: 24.802 EXCL. BEZOEKERS FFO (1.693)	SF MINORITAIR RIKKIE DE OOIEVAAR WALKING THE DOG REZA MEMARI EN TOBY GENKEL	47.104
VAF/SF NIET SCHIETEN EYEWORCS FILM & TV DRAMA STIJN CONINX	356.166 TOT 1/03/2019: 401.136	VAF RABOT INTI FILMS CHRISTINA VANDEKERCKHOVE	12.596 EXCL. CC (661) EN FFG 2017 (750)	SF MINORITAIR PLOEY YOU NEVER FLY ALONE CYBORN ÁRNI ÁSGEIRSSON EN IVES AGEMANS	12.596
VAF GIRL MENUET LUKAS DHONT	248.003 TOT 1/03/2019: 276.731 EXCL. FFG 2018 (6.500)	VAF MINORITAIR MANU CLIN D'OËIL FILMS EMMANUELLE BONMARIAGE	2.423 EXCL. CC (179) EN SCHOOLVOORSTELLINGEN (42)	VAF ZOOKs POTEMKINO DIMITRI LEUE EN KRISTOFF LEUE	312 EXCL. CC (3.063) EN SCHOOLVOORSTELLINGEN (4.169)

PRIJZEN EN SPECIALE VERMELDINGEN OP PRIORITAIRE FESTIVALS IN 2018

 CINEKID AMSTERDAM CINEKID	 ANNECY FESTIVAL ANNECY FESTIVAL INTERNATIONAL DU FILM D'ANIMATION	 FESTIVAL DE CANNES CANNES FESTIVAL DE CANNES	 CLERMONT-FERRAND INTERNATIONAL SHORT FILM FESTIVAL	 BFI LONDON FILM FESTIVAL LONDEN BFI LONDON FILM FESTIVAL
MENEER PAPIER GAAT UIT WANDELEN (VAF) BEN TESSEUR EN STEVEN DE BEUL - NATIONALE PUBLIEKSPRIJS ONDERBOUW ROSIE & MOUSSA (VAF/SF) DOROTHÉE VAN DEN BERGHE - CINEKID LEEUW JURYPRIJS: BESTE KINDERFILM VECHTMEISJE MINORITAIR (VAF) JOHAN TIMMERS - CINEKID LEEUW JURYPRIJS: BESTE NEDERLANDSE FAMILIEFILM - CINEKID LEEUW PUBLIEKSPRIJS: BESTE NEDERLANDSE FAMILIEFILM	BLOEISTRAAT 11 (VAF) NIENKE DEUTZ - CRISTAL D'ANNECY DU COURT MÉTRAGE - PRIX FESTIVAL CONNEXION CE MAGNIFIQUE GÂTEAU! (VAF) EMMA DE SWAEF EN MARC JAMES ROELS - PRIX ANDRÉ MARTIN FUNAN MINORITAIR (SF) DENIS DO - CRISTAL D'ANNECY DU LONG MÉTRAGE	GIRL (VAF) LUKAS DHONT - BEST PERFORMANCE VICTOR POLSTER - FIPRESCI INTERNATIONAL CRITICS PRIZE - QUEER PALM - UN CERTAIN REGARD CAMÉRA D'OR	RERUNS MINORITAIR (VAF) ROSTO A.D. - ALLEGORITMIC VISUAL EFFECTS AWARD	GIRL (VAF) LUKAS DHONT - SUTHERLAND AWARD
 FID FESTIVAL INTERNATIONAL DE CINÉMA MARSEILLE FESTIVAL INTERNATIONAL DE CINÉMA	 TRIBECA FILM FESTIVAL NEW YORK TRIBECA FILM FESTIVAL	 VISIONS DU RÉEL NYON VISIONS DU RÉEL	 SAN SEBASTIÁN FILM FESTIVAL SAN SEBASTIÁN SAN SEBASTIÁN FILM FESTIVAL	 TIFF TORONTO TORONTO INTERNATIONAL FILM FESTIVAL
MITRA MINORITAIR (VAF) JORGÉ LEON - PRIX MARSEILLE ESPÉANCE SEGUNDA VEZ MINORITAIR (VAF) DORA GARCIA - PRIX COMPÉTITION INTERNATIONALE	HET LEVEN VAN ESTEBAN INÈS ESHUN - STUDENT VISIONARY AWARD	WHEN ARABS DANCED MINORITAIR (VAF) JAWAD RHALIB - PUBLIEKSPRIJS	ANOTHER DAY OF LIFE MINORITAIR (VAF/SF) RAUL DE LA FUENTE EN DAMIAN NENOW - BEST BASQUE SCREENPLAY - CITY OF DONOSTIA SAN SEBASTIÁN AUDIENCE AWARD GIRL (VAF) LUKAS DHONT - CITY OF DONOSTIA SAN SEBASTIÁN AUDIENCE AWARD - SEBASTIANE AWARD	CE MAGNIFIQUE GÂTEAU! (VAF) EMMA DE SWAEF EN MARC JAMES ROELS - SPECIALE VERMELDING DOOR DE JURY

In 2018 gingen er wereldwijd bijna 300 prijzen naar Vlaamse (co)producties. Dit cijfer is echter afhankelijk van de responsgraad bij de gegevensverzameling voor het jaarverslag, waardoor het onmogelijk is om een betrouwbare evolutie te meten.

Vanaf 2018 gebruiken we daarom 40 festivals als vast referentiepunt, zodat we jaarlijks dezelfde selecties en prijzen gebruiken als kwalitatieve graadmeter voor het succes van Vlaamse coproducties op internationale festivals. Op deze pagina worden enkel de resultaten getoond van deze prioritaire festivals. Kijk hier voor een lijst van alle selecties en prijzen in 2018.

prioritaire festivals

23 prijzen voor 13 titels

13 prijzen voor
5 VAF-gesteunde majoritair
Vlaamse titels

104 selecties met 71 titels

TELEVISIE

.IN 2018 WERDEN **94 VLAAMSE SPEELFILMS, 23 KORTE FILMS EN 21 VAF/SF-GESTEUNDE VLAAMSE REEKSEN** VERTOOND OP EEN OMROEP IN VLAANDEREN

50

FICTIE 44

39 SPEELFILMS - 5 REEKSEN

ANIMATIE 6

4 SPEELFILMS - 2 REEKSEN

2

FICTIE 2

1 SPEELFILM - 1 REEKSEN

86

FICTIE 64

39 SPEELFILMS - 19 KORTE FILMS - 6 REEKSEN

ANIMATIE 11

4 SPEELFILMS - 4 KORTE FILMS - 3 REEKSEN

DOCUMENTAIRE 11

7 SPEELFILMS - 4 REEKSEN

.TOP 3 FILMS OP TELEVISIE 2018

Gemiddeld aantal kijkers per uitzending

(een volledig overzicht vind je [hier](#))

Vlaamse fictie		Vlaamse documentaire		Vlaamse animatie		Vlaamse korte film	
SF FC DE KAMPIOENEN 2: JUBILEE GENERAL SKYLINE ENTERTAINMENT JAN VERHEYEN	1.203.792 VRT 2 UITZENDINGEN	WE WILL REMEMBER THEM OFF WORLD ANNABEL VERBEKE	167.462 VRT	VAF THE HOUSE OF MAGIC NWAVE BEN STASSEN	83.830 MEDIALAAN	VAF VIHTA CZAR FILM & TV FRANÇOIS BIERRY	194.062 VRT
VAF DE WITTE VAN SICHEM VISIE ROBBE DE HERT	810.734 VRT	VAF RABOT INTI FILMS CHRISTINA VANDEKERCKHOVE	80.946 VRT 2 UITZENDINGEN	VAF ROBINSON CRUSOE MOVI3D BEN STASSEN EN VINCENT KESTELOOT	53.744 MEDIALAAN	VAF WILDCARD REMISE POTEMKINO DEBEN VAN DAM	59.831 VRT
KOKO FLANEL MMG STIJN CONINX	669.417 VRT	VAF SUNNYSIDE CLIN D'OËIL FILMS, FREDERIK CARBON	75.421 VRT	VAF ZOOKS POTEMKINO DIMITRI LEUE EN KRISTOFF LEUE	30.554 VRT	VAF/WILDCARD 2017 SONS OF NO ONE LUCA SCHOOL OF ARTS HANS VANNETELBOSCH	58.267 VRT

.TOP 3 VAF-GESTEUNDE VLAAMSE TELEVISIEREESSEN 2018

Gemiddeld aantal kijkers per aflevering, inclusief herhalingen

Vlaamse fictiereeksen		Vlaamse documentairereeksen		Vlaamse animatiereeksen	
SALAMANDER 2 VRT SKYLINE ENTERTAINMENT FRANK VAN MECHELEN	691.152 marktaandeel/afl 25,2% gem/afl. zonder herhaling: 1.300.462 kijkers, 47% marktaandeel	RED STAR LINE, EPISODE III, AMERIKA VRT OFF WORLD FABIO WUYTACK & DANIEL CATTIER	224.906 marktaandeel/afl 11,5%	UKI VRT UNIVERSAL MUSIC II TOM NEUTTIENS	6.672 marktaandeel/afl 2,1% 900 uitgezonden afl
DE INFILTRANT MEDIALAAN EYEWORCS FILM & TV DRAMA JOËL VANHOEBROUCK	678.759 marktaandeel/afl 27%	ADEMLOOS VRT STORYHOUSE DANIËL LAMBO	119.777 marktaandeel/afl 5,1%	MINORITAIR GEORGE & PAUL VRT BEAST PRODUCTIONS, ERIK VERKERK EN JOOST VANDENBOSCH	6.543 marktaandeel/afl 1,1% 181 uitgezonden afl
GEVOEL VOOR TUMOR VRT SYLVESTER TOM GORIS	553.714 marktaandeel/afl 21,4% gem/afl. zonder herhaling: 1.106.295 kijkers, 38% marktaandeel	ER WAS EENS VRT DIPLODOKUS LENNART STUYCK EN BRAM CONJAERTS	70.911 marktaandeel/afl 3% gem/afl. zonder herhaling: 115.477 kijkers, 5% marktaandeel	CHICKEN TOWN MEDIALAAN 1ST-DAY NIKO MEULEMANS	5.957 marktaandeel/afl 2,2% 229 uitgezonden afl

(**OVER WATER** werd grotendeels uitgezonden in 2019 en krijgt hier dus geen plaats)

.TOP 10 VOD-TRANSACTIES 2018

Majoritair Vlaamse producties

proximus

telenet

1 SF **FC DE KAMPIOENEN 3: KAMPIOENEN FOREVER**

DE MENSEN, JAN VERHEYEN
BIOSCOOPRELEASE: 20/12/2017

2 VAF/SF **PATSER**

A TEAM PRODUCTIONS, ADIL EL ARBI & BILALL FALLAH
BIOSCOOPRELEASE: 24/01/2018

3 **DE BUURTPOLITIE: DE TUNNEL**

ZODIAK BELGIUM, DENNIS VANSLEMBROUCK
BIOSCOOPRELEASE: 7/02/2018

4 VAF/SF **HET TWEEDE GELAAT**

EYEWORKS FILM & TV DRAMA, JAN VERHEYEN
BIOSCOOPRELEASE: 25/10/2017

5 VAF/SF **LE FIDÈLE**

SAVAGE FILM/EYEWORKS FILM & TV DRAMA,
MICHAËL R. ROSKAM
BIOSCOOPRELEASE: 4/10/2017

6 SF **HELDEN BOVEN ALLES**

HOTEL HUNGARIA, GEERARD VAN DE WALLE
BIOSCOOPRELEASE: 25/10/2017

7 SF **BABA YEGA - THE MOVIE**

GERONIMO, MICHAËL VAN OSTADE
BIOSCOOPRELEASE: 28/03/2018

8 VAF/SF **CARGO**

DE WERELDVREDE, GILLES COULIER
BIOSCOOPRELEASE: 13/09/2017

9 VAF/SF **FAÇADES**

DE MENSEN, KAAAT BEELS EN NATHALIE BASTEYNS
BIOSCOOPRELEASE: 13/12/2017

10 VAF/SF **VERBORGEN VERLANGEN**

MENUET, MAARTEN MOERKERKE
BIOSCOOPRELEASE: 22/11/2017

1 SF **FC DE KAMPIOENEN 3: KAMPIOENEN FOREVER**

DE MENSEN, JAN VERHEYEN
BIOSCOOPRELEASE: 20/12/2017

2 VAF/SF **PATSER**

A TEAM PRODUCTIONS, ADIL EL ARBI & BILALL FALLAH
BIOSCOOPRELEASE: 24/01/2018

3 VAF/SF **HET TWEEDE GELAAT**

EYEWORKS FILM & TV DRAMA, JAN VERHEYEN
BIOSCOOPRELEASE: 25/10/2017

4 **K3 LOVE CRUISE**

STUDIO 100, FREDERIK SONCK
BIOSCOOPRELEASE: 13/12/2017

5 **DE BUURTPOLITIE: DE TUNNEL**

ZODIAK BELGIUM, DENNIS VANSLEMBROUCK
BIOSCOOPRELEASE: 7/02/2018

6 SF **BABA YEGA - THE MOVIE**

GERONIMO, MICHAËL VAN OSTADE
BIOSCOOPRELEASE: 28/03/2018

7 SF **HELDEN BOVEN ALLES**

HOTEL HUNGARIA, GEERARD VAN DE WALLE
BIOSCOOPRELEASE: 25/10/2017

8 VAF/SF **VELE HEMELS**

CAVIAR, JAN MATTHYS
BIOSCOOPRELEASE: 8/11/2017

9 VAF/SF **FAÇADES**

DE MENSEN, KAAAT BEELS EN NATHALIE BASTEYNS
BIOSCOOPRELEASE: 13/12/2017

10 **TAKE US HOME**

DIAMOND CITY FILMS, LUK WYNS, TIM SLEGGERS EN
BOB DEJONGH
BIOSCOOPRELEASE: 5/10/2017

